

༄༅། བོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་དཔེ་ཚོགས་ལྷེ་གནས་།

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W4CZ368830	ImageGroup:	I4CZ369034
LCCN:	n/a	ISBN:	9787542030160

Title:	མཚོ་སྔོན་ལོ་རྒྱུས་ཚངས་གླུ་གསར་སྟན། mtsho sngon lo rgyus tshangs glu gsar snyan/
Author:	ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་ ye shes dpal 'byor
Descriptor:	Digital images are made available through the kind support of Sarah Library, College for Higher Tibetan Studies, IBD Sarah, Himachal Pradesh, India
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	zi ling
Publisher:	mtsho sngon mi rigs dpe skrun khang
Date:	2017
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center, 1430 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138 US.

青海历史

梵音新雅

(汉藏合璧)

松巴·益西班觉 著
汪什代海·彭措 译

青海民族出版社

CHS Library

0014745

青海历史·梵音新雅

松巴·益西班觉 著

汪什代海·彭措 译

青海民族出版社

图书在版编目(CIP)数据

青海历史·梵音新雅 / 松巴·益西班觉著; 汪什代海·彭措译. — 西宁: 青海民族出版社, 2017.11
(青海历史文化古籍译丛)
ISBN 978-7-5420-3016-0

I. ①青… II. ①松… ②汪… III. ①青海—地方史
IV. ①K294.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2017)第 274439 号

青海历史文化古籍译丛

青海历史·梵音新雅

松巴·益西班觉 著 汪什代海·彭措 译

青海民族出版社·中国 (青海省西宁市同仁路 10 号 810001)

销售热线/0971-6123221

咨询电话/0971-6138933

E-mail/qhmzcsbs@sohu.com 网址/www.qhmzcsbs.com

总策划/祁正贤

执行策划/索洛

责任编辑/完玛多杰

封面设计/胡琳

责任印制/尤秋花

发行 / 青海民族出版社出版发行部

经销 / 新华书店

印制 / 青海民族印刷厂

开本 / 720mm×1000mm 1/16

字数 / 60 千

印张 / 6.5

印数 / 1 - 2 000

版本 / 2017 年 11 月第 1 版

印次 / 2017 年 11 月第 1 次印刷

书号: ISBN978-7-5420-3016-0

定价: 12.00 元

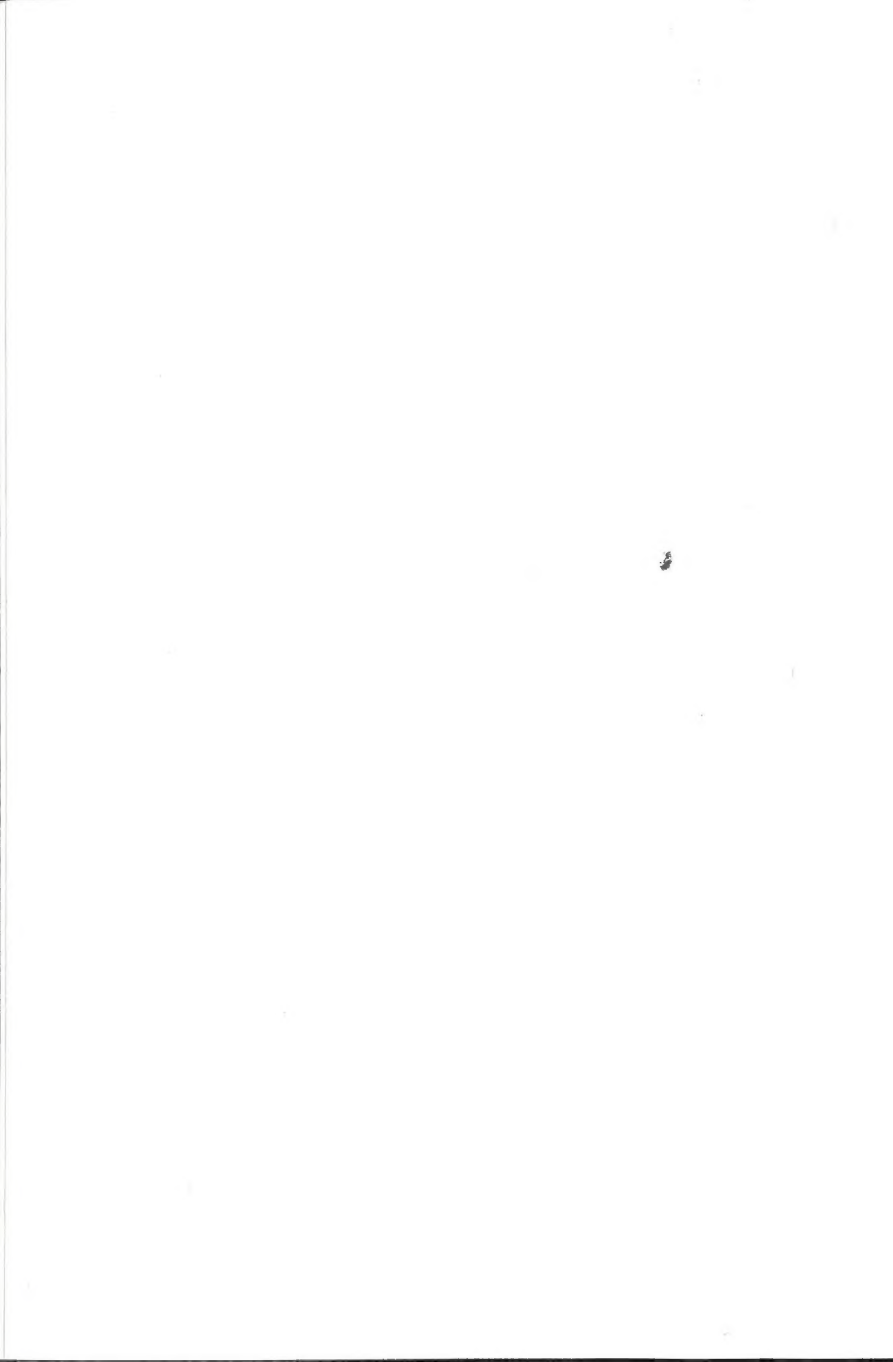
版权所有 侵权必究

如发现印、装质量问题,影响阅读,请与印刷厂联系调换

目 录

青海历史·梵音新雅·····	(1)
青海区域范围·····	(1)
曾经由谁统治青海·····	(4)
青海区域特点·····	(23)
青海人信仰正法·····	(28)
译后记·····	(41)
附：《青海历史·梵音新雅》原文·····	(43)

青海* 历史·梵音新雅

唵索德！祝愿吉祥如意！

向功德无量之上师和三宝顶礼，祝六道众生时刻得佳运！

在此，本文想记述青海的历史，包括四个部分，即青海区域范围、曾经由谁统治青海和青海区域特点，以及居住在青海的人们信仰善法之情形等。

1

青海区域范围

一般认为，外器世间由四大洲、须弥山和日月星辰等形成，其中吾等所居之处下方和海洋为三恶趣之居地；须弥山以下海洋及海洋之外围为非天之居地；海洋外围岩石构成之大山及天界、七金山山峰以上为三善趣之居地，其中央之十二福洲为人类之居地；其中南三洲的中心为瞻部洲。《时轮

*文中“青海”一词主要指青海湖及周边区域——编者注。

经》说，从瞻部洲的南缘起，依次为古印度、雪域蕃、里域、汉地、雪山和北部香拔拉六大区域，此六大区域之中间为吐蕃雪域。吐蕃又分广义吐蕃和狭义吐蕃，广义吐蕃包括上阿里三区、中卫藏四翼、下朵甘思六冈等。在下朵甘思六冈之安多宗喀山脉附近有青海湖。

我未见过青海湖之可靠记载，但听说过对青海湖形成有不足为信的夸大之说：“原来，在现在的青海湖平原上有一口井或一口小泉，水不外流，在不用汲水时，要用木板盖住井口或泉眼。有一天，一妇女汲水后忘盖了泉眼，结果泉里溢出大水，积满整个平原，形成大湖，使数万户人家被淹没在湖下，故称措赤雪嘉木（མཚོ་ཁྱི་བཤོས་བྱུལ་མོ་），意即‘淹没万户之湖’。正当此时，莲花生大师驾临此地，用一座小山盖住了泉眼，说那座小山就是青海湖海心山。”这是否正确，尚待考证。

在《大乘密严经》（ཐུན་སྒྱུག་པོ་བཀོད་པའི་མཛོད་）中说：“对于吾之语，无论是比丘还是智者，都要像炼金那样经过详细分析、反复伺察之后才能实行，不能只是为了虔信而盲目实行。”这就是说，对佛语也要进行分析，属于真谛的才能实行，而不合情理的可以扬弃，何况其他呢。

那么，以上历史传说是否正确，可以通过引经据典和推

理演绎来分析，以证明它的真伪。

首先，用推理来分析：瞻部洲之大泉水都来源于大海，冬季因太阳南行使碱性大海升温，此地大泉水也随之升温蒸腾；夏季因太阳北行，大海变凉使大泉水也明显处于低温状态。因此，第一，我认为古代冈底斯山附近的无热池（མཚོ་མ་རྩོམ་པ་）、拉萨西部的羊卓雍措（ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོ་）和拉萨北部的纳木措秀姆（གནམ་མཚོ་ཐུག་མོ་）等湖形成时青海湖也无疑已经存在；第二，从来没听说过瞻部洲的哪个泉水溢成大海的说法。那么，为什么惟有那个泉水溢出来的水能形成海呢？谁不知道用一块木板能盖住口的泉里溢出来的水，多少年也蓄不满青海湖大平原；第三，当时莲花生大师驾临此地的说法也不可信。原来大悲观世音化身法王松赞干布临世，他从汉地和尼泊尔两地迎请两尊大小释迦牟尼像，创建大昭寺和小昭寺。之后把吉曲川（ཁྱེད་ཤོད་མཐེལ་）才称为拉萨；第四，法王松赞干布之后裔有共日共赞、芒松、杜松、美阿忽和赤松德赞六代。其中赤松德赞在创建桑耶寺时，从古印度和尼泊尔迎请佛学家希瓦措（寂护）和莲花生大师。莲花生大师降伏藏区妖魔鬼怪，使预试七人（七觉士）出家守戒，给寺庙开光，首创显密结合之规，但不久又回到印度去了。

其次，用引经据典来分析：正如以上所述，莲花生大师

尚未迎请到藏区之前的松赞干布时期青海湖已经存在。正因为如此，松赞干布在赞颂藏区的地缘特点时说：“天生胜乐居杂日，珍贵山水在此地；五百罗汉居冈底斯，甘露圣水山中流；杰日岩上显字母，空行法印亦在此；龙王菩萨住玛旁，功德河水此地淌；赤雪龙臣摩诃萨，所有大河受其益；纳木措里居菩萨，唐拉岩穴住五百罗汉；卜措湖居龙王菩萨，雪域居有众罗汉；山高土净山神护。”其中说的“赤雪”就是青海湖。这说明青海湖那时候就已经存在。所以，以前的青海湖形成说，不是山谷回声、彩虹逝天吗？我认为，这里说的“龙臣摩诃萨”和其他书中说的“龙曼措嘉”（ལུ་མཁན་མཆོ་རྒྱལ་གནས་）不相矛盾吗？

4

真是：奇谈怪论之谎言，伪装真情的假话，凡人以为是真谛，智者往往信谎言。

曾经由谁统治青海

我虽然未见过历史上曾经由谁统治青海的记载，但可以想像过去的青海地区不可能是无人之地。

譬如，曾经一个时期，由藏族华热（དཔལ་རིས་）人统治过青海地区。当时，由华热修行者普查·祁多杰（ཕུར་ཆ་ལྷོ་པ་ཆོས་རྣམ་པའི་བུ་ཆེན་）住在青海湖海心山念经修行。华热之后，藏族头目阿其（ཨ་ཆི་）家有很多马匹，被称为“万马户”，赫赫有名。在他

和他的庶民一起治理青海时，有一位经常骑白象的上师成道者，人们称他为朗尔尔尖（མུང་དཀར་ཅན། ལྷ་ཆེན་མུང་དཀར་བ་སངས་ཐུས་བཀའ་ཤིས། 海喇嘛—译注），也先后在海心山、湖西边的怙主梁岩洞（མགོན་པོ་གདོང་）、形似愤怒神洞、有许多自然酬补供品洞里闭关自修。

在此期间，藏族卓尼村庄也在黄河沿岸一带住牧。后来，呼图克图林丹汗（རྟ་ཐོག་ཐུ་ལེན་ཏན་ཏན།）来青海的途中不幸去世，使苏日（སུ་རུ）部落失散。据说其中的察哈尔（ཆ་གར་）部落的一部分住在黄河岸边修筑土城，从事农业生产。如果真是这样，过去统治青海地区的不一定都是大王之辈。之后，由厄鲁特蒙古（ཨ་རོ་ད）四部之一的杜尔伯特或辉特（ཐུ་ཐེད་）头目郝罗切（རྟ་ཨ་ཆེ）兄弟及其庶民统治青海达很长时期。

那时，由宗喀巴·洛桑札巴创立的格鲁派在藏区和蒙古地区盛行，其中虔诚信仰此教的有西北部厄鲁特蒙古四部、藏族安多华热等部、东蒙古大部。不信仰此教而信仰其他教派的有后藏噶玛·彭措南杰（ཀམ་ཐུན་ཆོག་མ་རྣམ་ཐུལ།）及其儿子丹窘昂博（བསྟན་ལྗོང་དབང་པོ།）等，他们主要信仰竹巴噶居派（འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད།）。在多康中部地区的白利·顿悦杰布（འཛིན་ལྷ་ཡོད་ཐུལ་པོ།）信仰苯教。库伦·却图汗王（ཆོག་ཐུ་ཏན།）口头上说信仰佛教，实际上却信仰汉地的道教。东蒙古成吉思汗王后裔第

三十七代王林丹无信仰。大部分前藏人对传自谷如祁昂（གུ་རུ་
ཚོས་དབང）的旧密法奉为圭臬。

以上四位郡王虽然追求如此迥异，但都不赞成格鲁派，真像胡骨鹭、蛇和棕熊等虽然都是食肉动物，但都不喜欢食麝香一样。虽然如此，后来厄鲁特蒙古四部之一的准噶尔部（
ཏུན་གར་）顾实汗进藏后，真如下面要说的，彻底消灭了格鲁派之死敌，巩固和发展了格鲁派。

以上仅为本书之开宗明义。

在此，除了比较详细地记述以上所述各王的历史外，为了使大多数后世子孙知道历史，就那时在汉、藏、蒙古中出现的大喇嘛和王世子孙，以及发生的善恶之事简要记述如下：

6

藏历第十绕迥的铁马（1570）年，班禅·洛桑却吉坚赞诞生。水鼠（1612）年，由藏巴·噶玛彭措南杰统一后藏，史称上藏前王（གཙང་རྩོད་ཀྱུ་ལ་པོ་ལྷ་མ་）。火蛇（1617）年，第五世达赖喇嘛洛桑嘉措诞生。土马（1618）年，藏巴·丹窘昂博（གཙང་པ་བསྟན་མྱེད་དབང་པོ་）征服前藏地区后，在拉萨和哲蚌寺山后迫害数百名僧俗，把格鲁派改宗为其它派别。色拉和哲蚌两寺的僧众逃至达隆寺，得到达隆寺的供养，所以后来拉萨寺举行大法会时布施给僧众之茶权和斟茶权交给了达隆人（
ལྷག་ལུང་བ་）。

大约在此前后，在札什伦布寺附近新建了噶玛噶举的一座大寺庙，其后山上堆砌一座碉堡。不久，由占卜师占卜后，给碉堡起名为“扎西斯勒农”（བཀྲ་ཤིས་ཟེལ་གནོན་），意为镇祥堡，兆头不顺。说拉萨吉曲河附近的噶举派图青寺（ཐུབ་ཆེན་གླིང་）亦被占据。当时，格鲁派僧众把袈裟和帽子做成内红外黄的形状，在穿戴时要内外轮番换着穿。据说当时噶日译师（འགལ་རུ་ལོ་རྒྱལ་）所戴的内红外黄帽，现在仍保存在其亲属处。

铁鸡（1621）年，郝罗切之子谷如洪台吉和拉赞·洛桑旦增嘉措兄弟率领蒙古兵进入前藏与藏巴汗部队战于“江塘冈”（ཁྱུང་ཐང་གླང་），藏巴汗兵败。蒙古兵帮助夺回失去的拉萨等地，被篡改的教派也恢复原名。

也在这个时期，蒙古族六部之间发生内讧，但没有出现像林丹汗和却图汗时期那样，抓到对方人就像宰羊一样屠杀的恶习。土龙（1628年）年，林丹汗破坏成吉思汗内部规矩，挑起库伦和察哈尔部之间的内讧，致使杀害很多人。林丹汗为帮助伤害格鲁派之流而前来青海的途中征服了土默特部和鄂尔多斯部等，到木狗（1634）年在藏区夏拉塔拉地方（ཤར་ཁ་ལུ་ལུ་）被三法王诛杀。不久，林丹汗的两个妻子把自己的儿子和玉印作为贡品献给清崇德皇帝，向清廷投降。

此时，正是蒙古各官员争夺被逐出漠北一带的察哈尔（ཅཀ་ཁར་）部落人之时，所以木狗（1634）年却图汗发动内乱，荒淫无道，被库伦（ལུ་ལྷ་）众人驱逐到青海，到青海后武力收编杜尔伯特·赫罗切及其庶民，住扎下来，史称却图汗王。

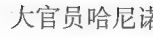
这样，上面藏巴汗严厉打击格鲁派，下面白利王杀害许多信仰佛教的喇嘛和官员，有的还被关进监狱。却图汗还杀害许多黄帽上师和僧徒。他们隔断信教徒去卫藏的金桥，使尊者宗喀巴·洛桑札巴的善教受到打击。

那时，博巴官员索南曲排和安多佑宁寺（དགོན་ལུང་དགོན་）的两位聪明而机智的僧人，即噶日译师和仙米（མེམ་མེད་）权臣赴卫藏。他们三人在藏巴汗府内虽然信奉格鲁教，但无权势。此时，他们和噶丹寺施主达孜宗的首长措吉多杰商定后向拉莫护法神问卜，卜辞说：“在北方某个地方有一位腰系蛇纹带的头目，他能征服敌人。”

当时，他们秘密派遣仙米权臣或噶日译师到准噶尔部方向去。他们路过故乡华热地区，带领部分兵员前往准噶尔部，把藏巴汗等想毁灭格鲁教、憎恨黄帽派、敌人猖獗的情况向准噶尔部王臣作了汇报，不久返回后藏。

当准噶尔部王臣聚在一起研究谁到卫藏去时，顾实汗（གུ་ཤེ་ཏན་）说他可以去。顾实汗是厄鲁特蒙古四部之一和硕特

部（ཏི་ཤོད་）大官员哈尼诺颜洪果尔（ཏ་ནི་འཛོ་ཡན་ཏོང་གུར་）有五个老虎般儿子中的第三子，名叫图鲁拜琥（ཐུ་རུ་བེ་ཏི་）。顾实汗生于藏历第十绕迥的水马（1582）年，十三岁时率军打败和田白头（ཏི་ཐོན་མགོ་དཀར་）四万兵，从此他以枭雄著称，名声远扬，权势显赫。在他二十五岁时，因厄鲁特和库伦之间不和，一场骚乱一触即发之际，他用智者的智慧进行了调和，库伦汗赐封他“大国师”称号。总之，他是一位智勇双全的名人。

木猪（1635）年，却图汗派其子阿尔斯兰（ཨ་ར་ས་ལའ་）率军万人进入卫藏，准备迫害格鲁派高僧，破坏僧院。他们行至长江上游时听到一种传说，说“顾实汗一伙人以朝圣为名去卫藏了解早前使者说的话是否正确，途中遇见阿尔斯兰，并肩前往。一路上顾实汗对他说不能迫害格鲁教的许多道理。他记住顾实汗所说的话进入卫藏。翌年，顾实汗顺着原路返回家乡”。

于是，阿尔斯兰率军到达藏区时没有听从像父亲一样顾实汗的叮嘱，把军队分成中军、左翼和右翼三路，向羊卓（ཡར་འབྲོག་）地区进发，准备与藏巴兵展开殊死一战，但听说藏军势力很强大，结果蒙军移师吉曲下游。

火鼠（1636）年正月，阿尔斯兰等朝觐第五世达赖喇嘛洛桑嘉措，慑于其天威，在承诺不迫害格鲁派僧院的基础

上，改信格鲁派。于是，藏巴汗集结的藏兵调向北方纳木措附近时，蒙古兵也到了北方，摆出作战的架势。正在此时，藏巴汗用密乘教法进行诅咒，使阿尔斯兰发疯，军中突降霹雳。蒙古兵偃旗息鼓，藏兵解散。

当时，在藏巴汗方面的红帽派然降巴（རབ་འབྲམ་པ་）等图谋联合却图汗和藏巴汗势力，抬高噶玛噶举和竹巴噶举的地位，采取将雪域其他教派弃置一旁，更使格鲁派有名无实的策略。然而事与愿违，就像“人们想得好，赛马却乱跑”的谚语一样，跟随红帽派然降巴和却图汗的大臣等派遣使者到青海，阿尔斯兰也违背王命，不但未伤害格鲁派，反而尊崇和供奉格鲁派，还对藏巴汗反戈一击，自己却被活捉，当问及怎么处置时，却图汗说巧妙除掉！结果，如同风吹晴天之孤云一般，被秘密杀害。至此，蒙古兵似乎也撤回去了。

是年秋冬寒冷时节，顾实汗率领准噶尔巴图尔一部起兵，经过伊犁（ཡི་ལེ）、塔里木（ཐ་རིམ）、和田河（ཧྲའ་ཧྲུ་ཁུ་ཁུང）和达木切布（འདམ་ཆེན་པོ་）等地，跨过冰川，到达青海西边的布隆格尔（བྱ་ལུང་གེར་）地区。该地有一座山，他们到山上猎杀岩羊，休兵养马，后来把这个山称为“甘雅玛特”（གྲག་ཡམ་བྱ་）。

火牛年（1637）正月到达青海湖西部，用一万兵马与却

图汗三万兵马展开大战，鲜血染红了两座山头，现在名叫大小乌兰和硕（ཁུ་ལན་རྟོ་ཤོ）。顾实汗之子达颜台吉（རྡ་ཡན་ཐའི་རེ）等把却图汗残兵歼灭在哈尔盖河（ཧར་གཤམ）冰川上，有些残兵逃到哈尔盖东侧的山沟里被消灭，现在该地叫做夏哈勒（ཤ་ཧལ）。却图汗在一个旱獭洞里被活捉，格鲁派死敌失败。如果是在印度，这时候就该敲凯旋之鼓，举胜利之旗了。

在土虎（1638）年和土兔（1639）年前后，顾实汗的全部准噶尔人马进入青海地区。顾实汗对盟友台吉封以“巴图尔洪台吉”（བུ་ཐུར་ཏུང་ཐའི་རེ）官爵，赏赐许多财产，并把自己的女儿阿孟达热（ཨ་མིན་ཏཱ་ར）赐给巴图尔为妻，然后让他们返回故乡。土虎（1638）年，顾实汗到卫地谒见五世达赖，被授为“佛教护法王”（བསྐྱེད་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ）称号。

土兔（1639）年初，白利土司（འཇིག་རྟོ་ནོར་འཁོར་པོ་པོ་པོ）写信给藏巴汗说：我们联合起来，把号称决胜千里的释迦尊者铜像投到河里，把色拉、哲蚌和甘丹三寺毁掉，在其废墟上各建一座塔，信奉各自的佛苯。这具有咒灭十恶怨敌的作用。那时，藏巴汗虽然集结了全藏区的兵力，但未打仗，部队调往青海湖一带。其子然那台吉（ར་ཏ་ན་ཐའི་རེ）等以势如破竹消灭了安多地区所有藏兵，把广大香火封地赏赐给地处华热地区中心的佑宁寺（དགོན་ལུང་དགོན་པོ་པོ）。土兔（1639）年五月，顾实汗率

蒙古浩浩大军，如同狂风暴雨之势，实然来到加害释教的白利小邦地区，用悬殊的兵力夺取了大部康区。

铁龙（1640）年十一月二十五日，白利小邦王被顾实汗活捉后关进监狱，释放了被白利小邦王监禁的萨迦派、格鲁派、噶玛噶举、竹巴噶举和直贡噶举，以及达隆噶举各派的许多上师、头人、僧侣、百姓。从此，把绛·三昧王（འདྲེན་མཁའ་འགྱུར་པ་ 南诏国王——译注）势力范围以内的康区全部纳入其管辖，因而得到当地各教派的崇敬。

铁蛇（1641）年，顾实汗又率大军经卫地进入后藏，与藏巴汗年少无知、桀骜不驯之子的队伍展开对垒，结果如同鸽子逐鸟一般，将对方轻易制服。水马（1642）年正月初八，顾实汗61岁，占领了后藏十三宗，将藏巴汗活捉后装进皮袋。又说被地方官索南曲排所害。不久，把工布地区也纳入统治之下。工布处在康区与西藏之间，当地人信仰噶玛噶举，却仇视格鲁派。为创建十三大寺的僧舍及寺规打下了基础。这样，顾实汗战胜一切敌人，统治了全部三大藏区，当年三月十五日登上了藏王的宝座，印度、尼泊尔和阿里王等遣使送来贺礼。

总之，顾实汗统治面积广阔，成为“护教法王”，声名远扬，其骁勇善战的大军与印度厄桥合那（ཨ་ཁུ་ཉི་ཁྱི）军队交战

之时，腥风血雨，他的部队以雷霆万钧之势将其轻而易举歼灭，那些崇尚邪恶之辈，恶贯满盈。他摧毁了仇视第二佛陀宗喀巴格鲁教的持教大智及其施主的恶毒高山。在整个藏区尽情泼洒政教合一制度的绵柔雨露，如天上日月同辉，大地甘丹派福田和施主的政教事业蒸蒸日上。像天堂的鼓声悦耳动听一般，其英名在汉、藏、蒙古地区家喻户晓，格鲁派取得了巨大胜利。从冈底斯山到多康以上的一切藏族地区都成了格鲁派的施主，使上师、寺院和僧俗部众都享受幸福生活。

从此，呈现出藏族格言中所说的“一切自主者幸福，一切依他者痛苦”的局面。无论如何，只要自由不被他人剥夺，国王的心胸狭隘一点也无关紧要，他将考虑长远利益，如果再出现仇恨格鲁派的现象将会被镇压。固始汗为了成为大智、僧众和施主的救星，为了他及他的后裔统治藏区成为惯例，他自然而然登上了藏王宝座。

木猴（1644）年，康区塔布尔王（ཁམས་པ་པུར་རྒྱལ་པོ་）属下六个上司强盗，率领匪军来到西宁，又进入北京，夺取了明朝最后一个皇帝崇祯政权，做了几个月的王。崇祯的大臣王某向努尔哈赤后裔清王朝禀报了此事，结果清王朝率兵包围北京，迫使匪军逃回康区，清朝皇太极太宗（ཡུན་ཏི་ཆེ་ཐེ་ཅུང་）

即位。

火猪（1647）年，后藏和前藏之间发生内讧。水龙（1652）年，五世达赖喇嘛赴北京，次年返藏。从此，藏汉关系变为密切，阿里以下的藏区都纳入清朝治下。木马（1654）年顾实汗逝世，其长子达颜即位。土狗（1658）年赐印。水虎（1662）年，玄烨（康熙帝）即位。火羊（1667）年，青海湖兵包围西宁，汉大军进张掖，但又和好。如同下面所述，铁猪（1671）年，热那（རྟ་ན་མ་）为藏王。木虎（1674）年，湟族蕃獬者吴三桂后裔平塞亲王与朝廷不和，起兵叛乱，但不久被清廷消灭。土羊（1679）年，钦差桑杰嘉措担任第司。水猪（1683）年，仓央嘉措诞生，木牛（1685）年坐床，为第六世达赖。藏历第十一绕迥的最后一年，即火虎（1686）年，门巴·上师仁波切诞生。固始汗有三妻，共生育十个儿子，开始在青海黄河岸边的托勒海（我的出生地）建立基地，称厄鲁特“巴隆格”（བ་རྟ་གྲུ་），后来在恰卜恰建寺。

14

此后，五世达赖颁赐哲蚌寺果芒扎仓前任上师霍尔·昂旺陈列令珠（ཉོན་པག་དབང་འཕྲིན་ལས་ལྷན་གྱིས་）“诺们汗”称号，不久委派到青海。他到青海后在浩门河（འཕྲུ་ལག་རྩུ་）上游以前被准噶尔部占据的秀夏班东河（ལྷུག་གི་པད་ལྗོང་རྩུ་）汇合处，即达合纳寺（ལྷུག་རྩུ་དགོན་）附近召集各部头目划分驻牧地，分左翼和右翼，

直到木兔（1675）年发生事变之前，大家和睦相处，人畜两旺，过着幸福的日子。

藏历第十二绕迥的火牛（1697）年，康熙皇帝以巡幸为名经过宁夏城来到香德普尔（ཤང་དེ་ཕུར་），派遣辉特部的秀纳多杰大喇嘛（ཕུག་ན་རྟོ་རྒྱུ་ལྷ་མ་）等到青海湖周围召集各部头目，同时又委派章嘉祖师给各大上师颁发任命书。章嘉祖师给各大上师颁发任命书时指出，尔等头目应当前去朝觐皇帝，方为上策。各头目也觉得有道理前去香德普尔拜见皇帝。皇帝将固始汗最小儿子达什巴图尔封为亲王，其他的按其身份封以郡王（རྩུག་མང）、贝勒（པཎ་ལེ）、贝司（པཎ་ལེ）、公（ཡུང）和扎萨克（རྩ་སྐད）等官爵，赐官印，大加赏赐。就这样统治了青海，建立了汉蒙关系亲善的金桥。当时，达颜洪台吉等一些头目未去香德普尔，后来也到北京去了。拉藏汗也未去，第二年土虎（1698）年，他从沃饶河口（བོ་རོ་རྩུ་ལག་ག་）出发到达卫地，住在原来蒙古王居住的地方。

水马（1702）年，由仓央嘉措为班禅·洛桑也协授戒（未接受），权为人主。那年，第司·桑杰嘉措卸任，将 he 的大儿子委任为第司。水羊（1703）年，拉藏汗担任藏王，但因与第司争夺最高权力而失和，于木鸡（1705）年正月，明知王后才让扎西身怀六甲，但第司等硬要差遣她到拉藏汗处，要她到青

海去。然而，她到了那曲后未去青海，调集兵力，六月返藏，率领三支军队，经过郭拉（ཁོལ）、果木峡（ཁོ་མོ་ལམ་ལུང་）和堆龙（ལྷོ་ལུང་）三地，与西藏几十万户、康区和阿里以内的大军交战（拉藏汗的军官图格杰桑与第司的军官多吉热丹交战，前者消灭后者，此地建鬼堡。）夺取了拉萨。桑杰嘉措乘牛皮船逃至贡嘎宗（ཁོང་དགའ་མོང་）时，被王后兵活捉，在觉隆（ལྷོ་ལུང་）附近他的寓所内被杀害。以上情形如同在故事里讲的：喇嘛和官员们认为自己权高势重，除了自己再无害怕的对象，因而他们毫无羞愧，建立违背政教二规的坏规矩，非常过分。当然，按照释迦尊者旨意去做的拉藏汗，似乎检验业果的鲜花在向他绽放迎候。从那年开始，拉藏汗执政12年。火狗

16
 1606年，确定仓央嘉措不是达赖喇嘛转世，结果仓央嘉措和桑杰嘉措之子奉诏准备入京。仓央嘉措一定是在青海上部的更尕湖一带（ཀུན་དགའ་མོ་ལུང་）逝世，其他人被带到察哈尔的道伦诺尔（དོ་ལོ་ལོ་ལུང་）地方去了。

火猪（1707）年，根据一些上师和护法神的授记，将门巴·叶西嘉措扶上大喇嘛宝座。土鼠（1708）年，第七世达赖喇嘛格桑嘉措生于康区理塘。似乎是水蛇（1713）年，还是哪一年（说不准），在这个时期，从达颜台吉和准噶尔部又分出一支新的力量，即切青（ཆེ་ཆེན་）台吉住扎在左翼。结果就谁

是左翼和谁是右翼发生争议，班禅仁波切派金刚持化身前去调解。他把切青台吉划右翼，争议得到解决。火猴（1716）年，青海各部官员等邀请第七世达赖格桑嘉措到宗喀巴·洛桑札巴诞生地塔尔寺。

此前，拉藏汗和准噶尔汗洪台吉策妄阿喇布坦（ཆེ་དབང་རབ་བརྟན་）二人虽然结秦晋之好，似乎内部团结，但一段时间内拉藏汗暗地里信仰宁玛派，因而阎王不答应，并且在送给准噶尔的马鞍和衣服里暗藏咒文，委派的七位咒师也被准噶尔发现。火鸡（1717）年，准噶尔派大才让东智等五位军官及其军队，通过哲巴纳仓（རྩེ་པ་ནག་ཚང་）和拉根（ལུ་ཁླན་）等地，到达当雄（འདམ་）时，拉藏汗也率领藏蒙大军迎敌，班禅洛桑也协等人规劝双方罢兵言和，但未能达成协议。准噶尔进军拉萨，打败拉藏汗，给他上了人生无常一课。任命达孜第巴·措吉多杰为新的第司。然后，依据果芒寺上师准噶尔·洛桑朋措的面谕，于土狗（1718）年和土猪（1719）年间，杀害了宁玛派大师多吉札转世活佛等，毁灭了甘丹颇章格秀札仓尊胜林（སྐུ་ཕྱགས་གྲུ་ཚང་ནམ་ཐུལ་སྤྱིང་）和桑耶川的多吉札寺，以及闵珠林寺（སྤོན་ཕྱེལ་སྤྱིང་），整顿了色拉、哲蚌和甘丹三寺的戒规。将所有学者召集在大昭寺辩经院里辩论哲学，取得优异成绩者，被授予堪布、亲教师学位，受到无限的尊崇。

期间，听说七世达赖喇嘛在康区理塘诞生（嘉木样协巴·阿旺尊珠返回家乡），叶西嘉措暂时迁往拉萨药王山。复次，门巴·拜尔曾巴（མོན་པ་པད་དཀར་འཛིན་པ་）奉皇帝之命自康区出发到达内地，被安顿在蒙古协合尔（གཤེ་རྩ་热河）地方居住。铁鼠（1720）年，七世达赖格桑嘉措13岁，根据统治东方世界的康熙皇帝的圣旨，派皇子喜赛亲王（ཞེ་སེ་ཆིང་ལང་）、钦差（ཨམ་པན）及其军队、显密教主佑宁寺前世土官·曲嘉措（ཐུའུ་བཀའ་རྒྱ་གོང་མཆོས་བླ་མཆོ་）、广慧寺经师甘珠巴·程列达喇嘛（རྒྱ་ཆེ་མ་བཀའ་འགྱུར་པ་འཕྲིན་ལས་）、摩诃支那（མ་རྒྱ་ཅི་ན་古印度对中国的称谓——译注），国王的大臣阿达哈德（ཨ་ད་ཏ་ད་）等，青海也派固始汗后裔罗卜藏丹津（སྒོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་）亲王、甘丹额尔德尼·济农（ཨེར་ཏེ་ནི་རྩ་ནང་）、额尔德尼尔克（ཨེར་ཏེ་ནི་ཨེར་ཞེ་）、额尔德尼·达勒波夏特（ཨེར་ཏེ་ནི་དལ་པོ་ཤོག་ཐུ་）、墨尔根德青（ཨེར་གཤེ་ཏེ་འེ་ཆིང་）、亲王洪台吉（ཆིང་རྟང་ཐེ་འེ་ཐེ་）、久协杰（འཛིན་ཤེ་བྱེད་སྐྱབས་）、葛勒海觉囊（དགེ་ལེགས་ཇོ་ནང་）、德翁台吉（ཏེ་འེ་བྱུང་ཐེ་འེ་ཐེ་）和甘丹札西，阿拉善派埃颇勒巴图鲁觉囊（ཨེ་ཐུ་ཐི་འེ་ལེ་ཐུ་ཐུར་ཇོ་ནང་）、成吉思汗后裔库伦·哲布尊丹巴（རྩེ་བཅུ་ན་དམ་པ་）转世之父亲东智王、才昂诺布公和拉昂嘉措台吉等大张旗鼓地把格桑嘉措迎往雪域卫区。他们先后经过青海湖湖边、念早拉（གཤེ་རྩ་ཙོར་）、黄河源头劳摩（ལོ་མོ་）和巴颜喀拉山

长江源头，然后喜赛亲王等返回内地。

当格桑嘉措一行越过东吾拉（དུང་བྱུར）、唐古拉和普肖（ཕོ་ཤལ་གྲོ་མོ།）时，遭遇厄鲁特准噶尔正在返回故乡的部队，但未遇到麻烦。接着，经过措木拉（མཚོ་མོར་ར་）、那曲（ནག་རུ་）和热振达隆（ར་རྒྱུང་རྒྱལ་ལུང་）到达拉萨。先后在布达拉宫和哲蚌寺为格桑嘉措举行了隆重的坐床盛宴，登上了狮子宝座，成为整个藏区的统帅和教主，威名传遍整个大地。

当时，青海湖周围有一种传说，是这样的：在布达拉宫举行格桑嘉措坐床盛宴时，把内地官员安排在中排座位上盛情款待。而把青海官员，一是安排在后排座位上，饭菜又简单；二是达孜第巴虽然被杀了，但未闻者希望落空（原文如此——译注）；三是咱们从理塘开始为达赖的坐床鞠躬尽瘁，需要时极尽渴望，但完了却不知回报，遭人冷落。另外，在我们的下意识里，我们从固始汗开始，藏王都是由固始汗的后代担任，但现在却封第司为藏王，等等缘故，令我们汗颜，心如刺扎。结果，怒从心起，在雪域灵塔前发誓要与朝廷作对，并到青海湖周围蒙古各部进行游说。但是，我们处在皇帝眼皮底下，无论与藏兵还是与汉兵交锋，尤其与朝廷作对，等于“鬼在东，替身在西。”

于是，铁牛（1721）年返回（作罢）。水虎（1722）年

集会时，原来的誓言与内部情况出现变故。水兔（1723）年雍正即位。我在去卫地的路上，看到过因内战和外侵而集结兵力的情况。后来，在内地的几座城市发生内战，但终成儿戏收场。不久，由两名汉族军官率领大军进入青海，到处兴兵讨伐，结果像岩雕赶杀鸟群一般，蒙军被打败，蒙军首领逃往北方，其余部溃散。由于这次的战乱，使青海大地变得暗无天日。

兔龙（1724）年，内地兵使安多许多寺隆、大喇嘛和僧人的利益受到严重损害。在这严峻时刻，班禅派遣调解人，章嘉活佛也不辱使命，认真禀报了寺院的真实情况。雍正法王大发慈悲之心，从土鸡（1729）年开始，钦定了用国库修缮寺院，每年从国库拨给僧众年薪，并使其固定下来。从此，那些寺院又恢复了往日的讲闻，佛法如潮水般得到了发展。青海、多康等地建立了好的规则，过上了幸福的生活。

后来，我在哲蚌寺果芒札仓时，藏香（གཙང་ཤངས་）康软巴第司有四位噶伦，即卫巴·多吉杰布、龙巴尼、阿巴·洛桑和藏巴·颇罗鼐台吉。龙巴尼鬼迷心窍，他说：“如果没有这三大鬼寺，特别没有果芒札仓和拉萨密宗寺的下密院，藏区将会得到幸福。”这种说法我亲自听到。尔后，卫藏三噶伦另有所图，但未能实现。结果，颇罗鼐台吉返回后藏。藏

香康软巴第司想辞职，但于藏历第十二绕迥的火羊（1727）年五月十八日于大昭寺前被害。期间，颇罗鼐台吉在本县，他得知对手派兵杀他，就提前逃跑了。对手派大兵追杀，但还是逃脱，到达拉达克（ལ་དྭགས）地方。他从拉达克阿里王那里搬来救兵，并联合藏军，在江孜县附近与卫地兵交战，长达一年。土猴（1728）年五月二十八日卫地兵失败，三位噶伦被俘。同时，雍正皇帝钦派的官兵也到达卫地，处决了有罪者。根据皇帝之命，封藏巴·颇罗鼐台吉为君王，并委任为藏王。从此，格鲁派安然无恙，讲、辩、著等法事长足发展，雪域人过上了幸福安康的生活。

后来，藏历第十三绕迥的土龙（1748）年，颇罗鼐王行为粗暴的小儿子达赖巴特尔（དཱ་ལི་པཱ་ཐུར）担任第司，他的心被鬼魂勾住，成为佛教的敌人。不久，皇帝降旨灭除。从此，藏区第司制度寿终正寝。在雍正皇帝执政时期，藏区时局比较安定。是年，六世班禅巴登也协诞生。藏历第十三绕迥的土虎（1758）年，八世达赖绛白嘉措诞生。土猪（1779）年，班禅仁波切为了东方佛教众生的利益准备前往北京，铁鼠（1780）年到达北京。他和乾隆皇帝、章嘉活佛等一起，在汉、藏、蒙等地实行政教合一制度，使大家心满意足。41岁时圆寂于北京，遗体运回雪域。铁牛（1781）年，欣悉转

世太阳在后藏升起，我们大家喜出望外，心花怒放。

法王丹津（固始汗）的十位儿子中的小儿子扎西巴特儿王和他的儿子罗桑丹增拜见了，并向我布施供养。至于固始汗后裔统治其他独一无二的藏区详细情况，在我的《宗教史·如意宝树》中有记述。

现在，即藏历火马（1786）年，在青海和阿拉善居住有固始汗后裔，黄河右侧有昂旺达杰王、洛桑丹增札萨克、李本札萨克和祁华台吉等；黄河左侧有索南多杰王、岗格尔王（གངས་ཀར་མང）、久麦叶西贝勒、措吉多杰贝司、索南多布吉公、更登东智公、祁君杰公、更桑才让札萨克、宦爵札萨克、西合多札萨克、万德札萨克、诺布仁青札萨克、多杰札萨克、柯鲁克（ཁུ་ལུག）·洛桑才丹贝司、拉吉布札萨克、更登杰札萨克、祁达木·尕丹旦迥札萨克、祁增杰札萨克和扎西群排札萨克等。

准噶尔部（ཧུན་གར་）的祁群杰贝勒和祁麦达哇贝勒；和硕特部（ཉི་ཤོད་）的达正公；土尔扈特部（ཐུ་ཤོད་）的关却札萨克、卓玛加布札萨克、乌坚札萨克和三智嘉措札萨克；库伦部的才塔日札萨克等。据说他们现在分为三十三个首领和一百零一个旗。另外，还有阿拉善亲王昂庆华拜（འཕགས་ཆེན་དཔལ་འབར་）及其公兄弟、多杰才旦公等等。

上述青海历史，像挂在苍穹的十五月亮，出现美丽的云蒸霞蔚景象。此时，论述一些汉、藏、蒙上师和君王以及属民们的文明行为，演绎此地各种变故之清凉月光，消除众生烦恼之酷热，使喜欢听人类妙语的众多睡莲竞相盛开，所以谁都尽情享受视觉盛宴。嘿，真稀奇！

青海区域特点

光明贤劫最初的形成是从下往上为风轮、水轮和地轮，其中央为须弥山，周围有七重金山、七海、咸水海，内有十二洲，其外又有铁围山。南瞻部洲之一的青海湖区域也在其中。青海湖区域有引人瞩目的丰富资源，有右旋海螺般的岩石山，有盛装皇后般的秀丽山川，瑞祥万千，别有洞天，这是欲界天的一部分赐给人间一切众生的福地，是天神和土地神帮助该区正法和经济蓬勃发展。居住在大海、江河和泉水里的龙和雷神，时时播云布雾，降下雨雪，在无边无际的大地上有各种茂盛的牧草和姹紫嫣红的花儿，相映成趣，景色如画，散步期间，真是让人心旷神怡，流连忘返。

始终生活在如此美丽的环境中，人们的善业种子生根发芽，其善报的如意大树果实累累，尽情享受的枝叶异常茂盛，崇佛向善的各种鲜花怒放，十善的圆满果实香飘万里，远离不祥和罪恶。于此相反，其他地区如雪域西面的克什米

尔到尼泊尔，北面的俄罗斯，东南面大海的一些地区，虽然经济发达，但很炎热，不宜居住；有些地区冬季寒冷，无法忍受；很多地区虽然水草充足，但冬春风多无雨；还有些地区有毒蛇、蚊虻等有毒昆虫，使人日夜坐立不安；有些地区山高谷深，悬崖壁峭，毒刺茂盛；有些地区从事猎杀动物等恶业；有些地区强盗横行，使百姓不得安生。那些地区没有牦牛奶，没有牦牛酥油，没有牦牛酸奶，没有牦牛干酪等甘露美食。所以这些地区一方面有优势，另一方面又有劣势，总是苦乐不均。而在青海地区不需要诗人用词藻来修饰和夸张，它真正属于自然美。青海年温差不大，雨雪均匀，灾害少，正法盛行，是物产丰饶的好地方。这里的人们像生活在天堂，安居乐业。

欲知美丽青海之详情，请看下文。

青海湖周围有层次分明的群山包围，其中最高处是雪山，以下依次为岩石山、草山和林山，而且地域辽阔。特别是春夏季节，整个地区覆盖着碧绿的青草，其中生长着如镶嵌各种宝饰一样千姿百态的鲜花，在花草中成群的蜜蜂翻飞欢歌，美丽的蝴蝶盛装起舞，而忙个不停。在许多胜似喜玛拉雅山的高山顶上云蒸雾腾，降下丰沛雨雪，庄稼和草木长势喜人，人畜、飞禽走兽都过着安宁的生活。一年四季气候

益人，人们心旷神怡。清凉的溪水从四面八方的山谷里潺潺流向青海湖，而青海湖在阳光的照射下像被融化了的蓝宝石，谁见了谁都不由自主地感叹：啊！真美丽，天下还有如此美丽的湖！

在如同蓝琉璃装饰的、百看不厌的青海湖东边，有两个小湖，称其为湖耳环。湖的从东向西依次为海心山、罗哇山（)和切尔巴山（）。湖里有鱼、水牛和水獭等水生动物自由游动。湖边有成群结队的各种鸟类，时而翱翔天空，婉转鸣叫，使人悲喜交集。离湖较远的南边都由许多湖泊、江河、泉水、绿山、岩山和森林装点着。其情景如何呢？离湖较远的东南有如同金刚石一样的山，名叫索尔格（），其山峰高耸入天。其间有像手艺高超的艺人画出的江河，汇入蜿蜒的倒淌河（)后向西流入青海湖。湖的上游有布哈河（)、伊克乌兰河（)和哈尔盖河（)等许多河，从数百山谷的河水汇集成一股后注入青海湖。如此富饶美丽的碧绿山谷里扎着许多白海螺似的帐篷，平原像众多珍珠装点着，还有满天星星般的乌兰穆勒（)河、布哈（)河、疏勒（)河和托勒（)河等。在这些周边和其他山川都有马、牛、羊等牲畜，其间尚能见到成群的野兽。再者，青海湖北方克鲁克

(ཁུ་ལུག) 上游有乌肯 (ཨུ་ཁུ) 雪山，雪山中有四条大河流向四方，胜似冈底斯雪山。浩门河流域的许多雪山如同一群白象在游弋，非常稀奇。湖的东南有宗喀巴大师诞生的宗喀大山，它像青龙卧地，巍然屹立在黄河北岸。

湖的西边有雪域九尊之一，即安多地区最大的神山阿尼玛卿雪山，其附近的诸多泉水在奥顿塔拉 (ཨ་ཏོན་ཐ་ལ) 山中汇集后经扎陵湖、鄂陵湖和冬热措纳湖，以及拉隆卡措等湖泊从西向东流入第二恒河黄河。与这些湖较近的地方有托索湖 (ཐོ་སུ་ཙོ་ཁུ) 、冬热措纳湖 (སྤོང་རི་མཚོ་ནག) ，还有原来格萨尔王驻扎的地方拉隆玉多 (ལྷ་ལུང་གཡུ་མདོ) 。

湖的西北边有独一无二的天然方形青盐——茶卡盐湖和柯柯盐湖。这两个盐湖象征该地人们业果圆满，如同财神的宝藏，养育一方百姓，是取之不尽、用之不竭的宝库。湖的南边郭密 (སྒོ་མི) 和北边哈尔盖 (ཧར་གྱེས། ཁུ་ཁུ་གི) 有出自当地百姓共同善业的三股神奇温泉，它能治人畜的皮肤病。其他地方有许多药泉，这些都能治新旧顽固的腹病和涎液病。湖北部的托勒山上有玉石矿，其附近还有无尽的矿石药。

湖的周围都有金、银、铁、铜、铜蓝、煤、铅锌和硫磺等矿藏。

青海湖地区有十种所谓富裕标志，即牧草优美，田宅土

质优美，饮灌水质优美，筑（建筑）磨（水磨）石质优美，屋薪木材优美。在这十种富裕标志的地方建有各个教派的许多寺院。寺院里有很多精通大五明和小五明的博士、学者，有密宗瑜伽师，有行善积德的信教徒。

在湖的东北部不远处有柏树林和松树林，林中有青藏高原独有的老虎、雪豹、棕熊和豺狼等猛兽；在湖的西北部岩石岭和草山中，有成群结队的野牛、盘羊、岩羊、麝鹿、猓獾、狐狸和沙狐等；平原上有野驴、黄羊、羚羊和野兔等各种野生动物，热闹非凡，成为一大景观。

在高山上有雪鸡，森林中有杜鹃鸟、猫头鹰、野鸡、马鸡、画眉鸟、鹦鹉和百灵鸟等各种鸟类在鸣叫。它们的鸣叫声像琵琶发出的声音，动听感人。

在高山上生长着各种药材植物，如雪莲花、冬虫夏草、黄连和苏木等能治瘟疫病的植物；在山腰间有黄花、杜鹃等能治涎液病和胆病的植物；在丘陵一带有独活、羌活和唐古特茛苳等能治疫病的植物，以及茗葱、石蒜、野韭菜和回香等利于风疾的植物；在平原上有刺参籽等治寒病的植物。这些植物香气扑鼻，使人感到空气清爽，身心舒畅愉快，在其间歇息，可以起到防病治病的作用。

在水天一色的青海湖里，真如藏王松赞干布所说，居住

着菩提萨埵眷属。山脉、地势和河流的走向都非常吉祥。还有上师、弟子、空行、护法神和智者等信教徒经常光顾这里，转海朝拜。他们改变了用活羊等充满血腥味食品祭海的陋习，完全不用掺有麝香等秽物，而是用对龙有益的诃子、木柑和酸枣等干净药物和奶子等来祭海；用白芷、杜鹃花等焚香。有条件的还举行曼荼罗供等特殊资粮仪轨。他们认为，这样供奉可以还净前世造孽和犯戒的忏悔，可以积德造福。也就是说，从目前看可以使人品行高尚，为他人谋利，一切顺利，声名远扬，人畜两旺，吉祥圆满，美满幸福；从长远看能消除一生的一切病魔厉鬼，解脱私事，最后证得佛果。

青海人信仰正法

居住在青海的人不同于其他地区的人。他们禀性敦厚，道德高尚，诚信耿直。那些三藏法师和无比导师们像幡幢顶饰知识渊博；身着赤黄色袈裟的僧侣们朗读经文之声如同成群的黄鸭在湖边齐鸣，以闻，思、修推广佛法，为人谋利，成果累累，受人崇信。因三佛田和福力之故，人杰地灵。由于前世积善修德，后继有人，出身尊贵，君王、贝勒、贝司、公和札萨克的事业赛过天神。经济繁荣，权势显赫，勇敢机智，心地善良，谦虚谨慎，互不嫉妒，与人为善，显得

贤明理智。

总之，他们传承了古印度和香巴拉王臣子民们的优秀历史，信仰正法，供奉护法神和三宝，堪比藏王热巴坚，尤其坚持和发扬顾实汗的优良传统，成为雪域佛教格鲁派的真正施主。他们具备慈悲之心，保护野生动物，对于杀生害命如同蛇怕麝香一般顾忌小心。对于庶民不分亲疏，不施酷刑，不派苛捐杂税，时刻想着为百姓创造幸福的生活。

生活在如此富饶地方的君王庶民都遵循藏王松赞干布制定的十善，尤其遵循他制定的俗家人道德规范十六条，即敬信三宝；求修正法；报父母恩；尊重有德；敬贵尊老；利济乡邻；直言小心；义深亲友；追踪上流，远虑高瞻；饮食有节，货财安分；追认旧恩；及时偿债，秤斗无欺；慎戒忌妒；不听邪说，自持主见；温语寡言；担当责任，度量宽宏。因此，他们都是高尚之人。

29

总之，僧俗心宽如天空，举止文雅似檀香叶。身口意符合佛法和国法，供奉三宝，朝圣念经不辍。团结友爱，热爱公益。主要饮食为牦牛奶、羊奶、酸奶、干酪、酥油和青稞酒等。各个村寨经常聚在一起，像依靠如意树生活的北俱卢洲人那样，纵享欢宴，通宵达旦，歌舞升平，日子过得很快。他们为了世代得到暇满人身，为了遇到圣法从生死轮回的系缚

中得以解脱，最后获得无漏永安的果位，在太平盛世中勤劳致富，无需迷外，始终充满美满、幸福、祥和的气氛。

偈云：

贤劫曙光照大地，千佛太阳冉冉升。
佛法大轮威力巨，消除众生心愚昧。
三千世界之轮回，彻底灭除真神奇。
惟有瞻部洲人间，媲美金刚持仙境。
尤其雪域第三极，佛教盛行地特殊。
其中安多之宝地，政教统一赛天界。
中间地带青海人，幸福安康社会祥。
人主七宝备献礼，风水宝地似八瑞。
富裕条件有十美，样样俱全真奇特。
恰似圆劫到此地，一切功德都具有。
僧侣精通五明学，弘扬佛法务人事。
王臣官员与庶民，互相友爱又和睦。
众人胸怀利他心，供奉三宝希解脱。
身着神衣享美食，努力建设幸福家。
祝愿人们脱苦海，地久天长度安康！

另外，附带记述其他两件事，一是记述厄鲁特蒙古地区和内地政教沿革；二是记述青海蒙藏各族有哪些部落及其分

支。

其一，记述厄鲁特蒙古地区和内地政教沿革。佛有授记：佛法将由南向北传播。真是如此，佛教就是从古印度向北方的厄鲁特蒙古地区传播的。首先，由噶丹波呼图克特汗（དགའ་ཐལ་པོ་ཤོག་ཐུ་ཏན་）在那里建了三座密宗寺，用来祈福禳灾和菩提道次第之观修。后来，由准噶尔部首长策妄阿喇布坦改密宗寺为显教寺，并依二规整饬显密戒律。在他的儿子噶登丹增法王时期，在那三座寺院中增设了闻思院和密宗院，曾有一万多僧人，让三户人家供养一名僧人。另外，还向僧人布施大量财物。夸张一点说，当时的情况堪比释迦狮子的古印度时代。

31

在这里，简要记述汉、藏、蒙古一些土司和酋长之间发生矛盾的情况。

藏历第十一绕迥的铁狗（1670）年，鄂齐尔图汗与博硕克图汗之间发生矛盾。由于藏族方面的离间行为，博硕克图杀害了策妄阿喇布坦之兄，但策妄阿喇布坦率众逃脱。以前，准噶尔与库伦和睦相处时，每年春、夏、秋季都在柯勒布切（ཁུ་རིལ་ཐུ་ཆེར་）举行宴会。有一年，库伦的鄂齐尔图汗为一点小事把博硕克图之子桑杰杀害于返程的路上，自此厄鲁特蒙古与库伦之间结下了仇恨。于是，博硕克图兵分三

路，摧毁了库伦所部。结果，库伦残部投降了康熙皇帝。准噶尔部与清军大战于乌兰布通（ལུ་ལན་ཕུ་ཐུང་），博硕克图到达准乌岛（རྫོག་པོ་ཏོ་ཏོ）时，皇帝也到了蒙古柯鲁青（ཁི་ཁི་ལུ་ཁྱེ་），派军与博硕克图作战，最后博硕克图兵败后死在阿勒台（ཨ་ལའ་ཐེ）和黄盖（ཏུང་ཁེ）之间的吉布朗特（ཅི་པ་ལང་ཐུང་）一带。

藏历第十二绕迥的土蛇（1689）年，策妄阿喇布坦之前因为与博硕克图有怨恨，遂占领了博硕克图在察哈汗敖包特（ཆ་གར་ཨ་པོ་ཐུང་）一带的领地，接着又征服了清朝治下的哈蒙（དཀྱིན་པོ་ཏོ）部，但不久清军进攻，策妄阿喇布坦兵败。

后来，在噶丹策让统治时期，也同清兵发生过几次交火。于是，由阿嘉·才昂多吉南杰（ཨ་ཁྱེ་ཆོ་དབང་རྫོང་ཆུ་ཁྱེ་ཏོ་ཏོ）、喇嘛达尔吉（ལྷ་མ་དར་ཐུང་）和达巴切（དཱ་པ་ཆེ）先后当政。在达巴切当政时期，萨勒杰桑（ས་རལ་རྩེ་སང་）和阿默尔萨纳（ཨ་མུར་ས་ན་）背叛了自己的主子，率领部落先后来此地，向乾隆皇帝投降。由他们当引路人，库伦阿拉善人，以及清朝大军开进蒙古准备作战，但阿默尔萨纳采用巧妙手段，把达巴切叫过来，安排在朝廷大臣中任职。从此，准噶尔部王室就烟消云散。汉地一些边远地区的官员为了一点小事兵戎相见的现象也司空见惯。比如，汉地达赛金川（དར་མེའི་ཅིན་ཁྲོན་）——川康地区曾发生事变，使其郡王的内大臣之间出现内讧。但结果

事变就像空中的彩虹不了了之。

藏历第十三绕迥的木猴（1764）年，与古印度萨霍尔（ཟཱ་ཁོར་）接壤的门威赛（མུ་ཡུ་བེ）人与西康王（རྒྱལ་ཁབ་མ་ཁུ་ལ་）之间结下仇恨，国王的内大臣莆功（ཕུ་འུ་གོང་）率领汉蒙大军与其作战，数年不决，最后，门威赛人从萨霍尔国王那里搬来象群阵，严阵以待，双方对峙。

铁兔（1771）年，康区金川擦科（ཁབ་མ་ཁུ་ཁོ་ཁོ་）号称十八小邦中的拉布丹王（ལ་བ་བཏན་ཁུ་ལ་པོ་）与清军之间发生数年战争，但被纳降。木马（1774）年，在北京东南的山东（གན་རུང་）王公等在万般无奈的情况下，揭竿而起，挑起大乱，导致民不聊生，最后才得以恢复。此后，陕西外来的斯阿訇（སུ་ཨ་ཁུང་）等人率领撒拉回色（ཙ་ལར་རུ་ལེ་བེ）兵抢占兰州城前方一山关，与清军作战，但撒拉兵败。第三年，由外道田阿訇和大通（ཏཱི་ཐུང་）阿訇等人在赛文普山（སེ་བན་ཐུ་）建筑工事，制造骚乱，反抗东方帝国，如同蝴蝶挑衅鹁子，真是愚蠢至极。《萨迦格》言说：“福德之人发一言，弱小之人难忍受；东方国王（གོ་ཏཱི་ཁུ་ལ་པོ་）说一句，大海龙王（ཁུ་མཚོ་ལུ་ལ་པོ་）束手擒”。一个君主的命令如同霹雳，使敌人闻风丧胆，尤其这个大王不仅精通政教，而且运筹帷幄，克敌制胜，堪比前王。其军官们成了灭敌的同僚，其兵成了无敌之兵，能压倒一切对

手。因此，就像成吉思汗一样，上从阿里、和硕特、准噶尔和土尔扈特地区，下至东海以内的汉、藏、蒙古广大地区和新疆全部纳入清朝皇帝统治之下，庶民百姓过着幸福的生活，其美名传遍东方大地。

其二，记述青海蒙古族藏族中有哪些部落及其分支情况。从世界东方的大海到雪域西部的冈底斯山脉之间，有安多、前藏和后藏，右方有南疆，左方有霍尔蒙古。这些区域有哪些君主、上师和土司，有哪些僧俗部众，有哪些宗教，这些宗教的产生情况等，现简略介绍如下：

从东向西说来，东方有观音菩萨之道场南海普陀山，从此上行一月路程有北京故宫。这里，原来住着汉族皇帝，接
34
下来住着蒙古族皇帝，现在住着满族皇帝。城内有一尊释迦牟尼旃檀像和一座白塔，塔内供奉着很多舍利子，夜晚灿烂发光。在这个广大的内地，有十三个省、四座独具特色的大山以及四大河流。

从该地继续向西有凉州（ལང་རྩུ）四部和阿拉善等区域，曾有萨迦班智达和古印度导师噶玛拉稀拉（གྲ་མ་ལ་ཤི་ལ）来过此地。其上方一带有藏族华热地区，其西部的青海湖地区原来有藏族等其他民族居住，现在的主人是厄鲁特蒙古。华热左边有厄鲁特，再往上有班达拉霍尔（བླན་རྩ་རྩོང་）、维

吾尔（ཡུ་གུར）和藏族当纳合（མདུང་ནག）。华热右前方的宗喀山脉上部有郭密（སྒོ་མེ）等，往下依次有巴（འབའ）、河吉汗（རྟུ་ཐུ་ཏན）、达垅（སྟག་ལུང）、洮河（ཐོ་ལུ་ཐུ）、嘉霍尔（རྩ་རྟོ་རྩེ）、卓尼（ཅོ་རྟེ）、河西家西番（རྩ་མ་བོད）和松州（བྱང་ཆུ）等。

黄河上游对岸，从上到下依次有阿里克（ཨ་རིག）、他受（ཐར་ཤུ）、阿秀（ཨ་ཤུ）、都受（བདུད་ཤུ）、赤噶（ཆིག）等，以下还有很多小村落。这里的东南一带有隆务、热贡、文都和外来者撒拉等，其后有喀加（ཁ་ཁྲ）和甘加（གན་ཅ）等。其南部中康一带有毛尔盖、若尔盖、格尔德、苟日德（གེ་རྟེ）、阿坝、霍尔、琐乃亥（མོ་ནག）和扎麻尔（རྩ་མར）等，一直到那曲（ནག་ཆུ）都有多种部落。

从凉州四部到这里的各地区，都有许多寺院和辩论显教佛学的经院以及广大信徒。这里兴盛的都是格鲁派，虽然有一些信仰其他教派如看圆光、爱占卜的败类，但对佛教众生危害较小。

那曲地区和直工（འབྲི་གོང）以上的热振（ར་རྒྱུང），达隆（སྟག་ལུང）等地属于前藏。

从北京的左翼往上，依次为信仰格鲁派的蒙古，信仰格鲁派和觉囊派两种教派的库伦部，其上方的厄鲁特蒙古都虔

诚地信仰格鲁派，其后方有俄罗斯，西边一直到香拔拉有都鲁迦（དུ་རྩ་ཁ）等许多外道徒。

从北京的右翼往上，依次为文殊道场五台山，建有一座大佛塔，为阿育王创建的千万座佛塔之一，夜间发光。还有其他许多藏汉寺庙和三佛田，晚上能看见很多空中闪烁的灯光。在四川峨眉山有普贤菩萨道场，听说到晚上在云雾中能看见发光的灯烛。

在打箭炉（དར་ཅེ་མདྲོ）的大小金川（ཅིན་མོ་ཆེ་ཆུང）一带有擦科（ཆ་ཤོ）十八小邦国，现在通说六邦国。往南有色莫冈等三冈或五冈、甲摩擦瓦绒六部，有密宗事部三怙主道场三座山之一的喀瓦噶尔布（ཁ་བ་དགའ་པོ）山，其岩石上有许多天然生成的咒文。在金川上方德格一带有牧区和农区两部分。牧区有瓦乃亥（བ་ནག）部落，其附近有丹（འདན）和岭（གླིང་བ）部落；据说在农区有十三座宫殿和三十五座大堡，有与众不同的《甘珠尔》和《丹珠尔》木刻印版。从金川往上，依次有札叶合（ཇ་ཡེ་ཆ）、澜沧江和昂曲（ངམ་ཆུ）两大江河交汇的昌都（ཆབ་མདྲོ）。昌都有帕巴拉（ཁམས་འཕགས་པ་ལྷ）大寺及其香火地。从这里前往卫地的路上有贡拉山（གླང་གཤམ་ལ）。在昌都的南部有理塘寺（ལི་ཐང་），寺里有《甘珠尔》印版等供物。以上原来为准噶尔顾实汗王的领地。

理塘南部有两条河流，其汇合处叫波倾多（པོ་ཁྲ་མཐོ་མོ་），这里有许多寺院及其香火地。另外，还有绛三賧王（འཇམ་མཐོ་མོ་）和街賧王（ཁྲེ་འཇམ་མཐོ་མོ་）等地。

在门巴河和卫藏河汇合处有墨乃布王（མེ་ནུབ་མཐོ་མོ་）的行宫。在印度东部萨霍尔国的附近有内地人所称的穆斯林（མུ་སྐ་མོ་ལོ་ལོ་）人。以上为波窝（པོ་ཁྲ་མོ་）和工布（གྲོ་ཁྲ་མོ་）等地，有胜乐金刚（འཕགས་མཆོག་）圣地——圣湖和杂日杂贡（ཙ་འི་ཙ་གོང་）山。从此往南有印度的上茅城（མུ་མཆོག་གོང་），我在朝拜杂日山时从远处看到过它。在洛扎（ལོ་ཙ་ག་）一带有存放玛尔巴译师遗体的九层城楼，还有噶举派五大派别之一竹巴噶举派的竹巴·遍智、噶玛巴红帽和噶玛巴黑帽的故乡。其西南方向有气候宜人的门隅（མོན་པའི་ཡུལ་）地区。

康南区域的宗教。札叶合、昌都和理塘等地信仰格鲁派，擦科等地原来信仰觉囊派，德格人信仰萨迦派、噶玛噶举、宁玛派，其他地区信仰萨迦派、格鲁派、噶玛噶举、宁玛派和苯教不等。

在拉萨，有装藏如意宝瓶并在克什米尔和尼泊尔享有名气的两尊大小释迦牟尼像的大昭寺和小昭寺等许多特殊三所依；其东北部有格鲁派祖寺甘丹寺，寺内保存有宗喀巴大师的完整法体；拉萨背面有哲蚌寺，寺内的甘丹颇章里藏有一

世达赖根敦珠巴历代转世身像。还有色拉大乘寺。

以上三大寺院以及上下密宗院的因明学非常盛行，成为显密讲闻修行的源泉。

在拉萨河南岸山后有桑耶寺，其上游有宁玛派多吉札寺（དཀོན་མཆོག）和闵珠林寺（མིན་པའི་ལྷོ་མོང་）。在桑耶寺前方雅鲁藏布江和拉萨河汇合的彼岸，有最早佛教开始传入吐蕃时的圣物，即保存三佛田的昌珠寺（ཇུ་མཆོག་པོ་ལྷོ་མོང་）。在后藏一带有克珠格勒白桑的转世，历代班禅驻锡的札什伦布寺及其许多分寺。

在卫藏地区，如前所述，有无数的经院、札仓和瑜伽修行处以及尼姑庵。教派有旧噶当派、萨迦派、格鲁派、噶举派、宁玛派和苯教等。还有四座大山和两大河流。在札什伦布寺上面有萨迦寺，寺里的许多大殿、藏经殿都有金顶，显示出财广富裕、声名远扬之势。其上游为阿里三部，有阿里王和许多大小寺院及其分寺。在需要两天行程的玛旁雍措湖周围有许多修行地，石头上留有很多手印和足迹，有长寿五姊妹、立誓永保藏土的十二尊之圣地。在那里有许多大小湖泊、雪山和岩石山，有玛尔巴和米拉日巴等的修行处。在需要六天行程的冈底斯山上有雪狮，因此附近天雷失声。此地还有尼泊尔国王、庶民和夏容喀肖塔（མཆོག་ཉིན་བྱ་ཅུང་ལ་ཤོར་）。在那里还有孙波和象雄，有甘蔗族人释迦牟尼授记的里域

(ལི་ཡུལ)，有朗日(ལྷང་རི)和果玛萨拉塔(མཚོད་རྟེན་གོ་མ་ས་ལ)，有富强的克什米尔国。

在冈底斯山背后，有许多果噶尔(མགོ་དཀར)人居住，其中最富饶的是空科尔巴擦(ཁོང་ཁོར་པ་ཅ)。他们自称突柔(ཐུ་རུག)，藏语后来变音为“都鲁迦(དུ་རུ་ཁ)”，据说其国王曾为世界之王。这里有一座宫殿，宫有三百六十扇大门，资产非常丰富。其西北方向有佛在《时轮经》中说的香拔拉净土，状如八瓣莲花，中间有两片大海，从大海流出的河区隔为十二座岛屿，每座岛屿有一百座城市，每座城市又有十万村镇，共有九十六万座城镇，其中心宫殿迦罗巴(ཐོ་བྱང་ཀླ་ལ་པ)内有香森朝波(བྱང་སེམས་ཕྱོགས་པོ)转世王的传承系统，风光旖旎。

在世界南部有独具特点的印度，分布六大城市，有金刚座(རྗེ་ཇེ་གདན)和灵鹫(བྱ་རྒྱལ་ཐུང་པོ་རི་རི)山，其南方印度洋附近有哲蚌塔(དཔལ་ལྷན་འབྲས་བྱངས་མཚོད་རྟེན)。

在如此美丽的地方，有古印度婆罗门四大吠陀学和十八种文化，尤其有我佛开创的伟大十明学、四部宗论和显宗声闻四部。密家瑜伽大成就者无数。这样，这个南亚地区迎来圣法之曙光，教证功德如日中天，有缘徒众享受着天堂一样的幸福生活，无论现在还是将来，都充满善美吉祥的光芒，

如白螺纯洁，到处十分圆满幸福。

如上所述，本文主要记述了青海历史，为了使后人知道历史，附带记述了汉、藏、蒙古地区曾出现的上师、君主和土司，记述了他们的功过是非、历史背景等情况，谓之《青海历史·梵音新雅》。

这本《青海历史·梵音新雅》的撰写，是根据顾实汗后裔、额尔德尼·博硕克图贝司·措吉多杰（འཇམ་བློ་སྒྲུབ་རྣམ་རྒྱལ་）之同胞，带着洁白的哈达恳请我写青海历史，在我八十三岁即藏历第十三绕迥的火马（1786）年撰写完成。我尽量多用口语，少用藻饰、古词和古诗。资料的来源主要是高僧传记和民间传说，但未经考证，不十分可靠，所以可能有不妥或错误之处，望诸位读者取其精华，舍其糟粕为盼。

本文文字由我的弟子小沙弥·洛桑丹排誉写的，刻版者为沙弥·洛桑宗哲。

祝愿吉祥如意！

译 后 记

藏文名著《青海历史·梵音新雅》是松巴堪钦·益西班觉于1736年撰著的。《安多政教史》曾引用过其部分内容。尤其是1982年，青海民族出版社出版了藏文全文，对文史爱好者提供了不可替代的资料。

2013年，本人被推选为青海省藏文古籍研究会会长，该研究会是从从事青海省藏、汉文古籍的抢救、搜集和翻译，以及出版等为目的的团体。鉴此，本人把青海民族出版社出版的藏文《青海历史·梵音新雅》译为汉文，并投给青海藏族研究会主办的藏文期刊《青海藏族》，于2014年发表在第二期上。此次以藏汉合璧的形式出版。特此说明。

41

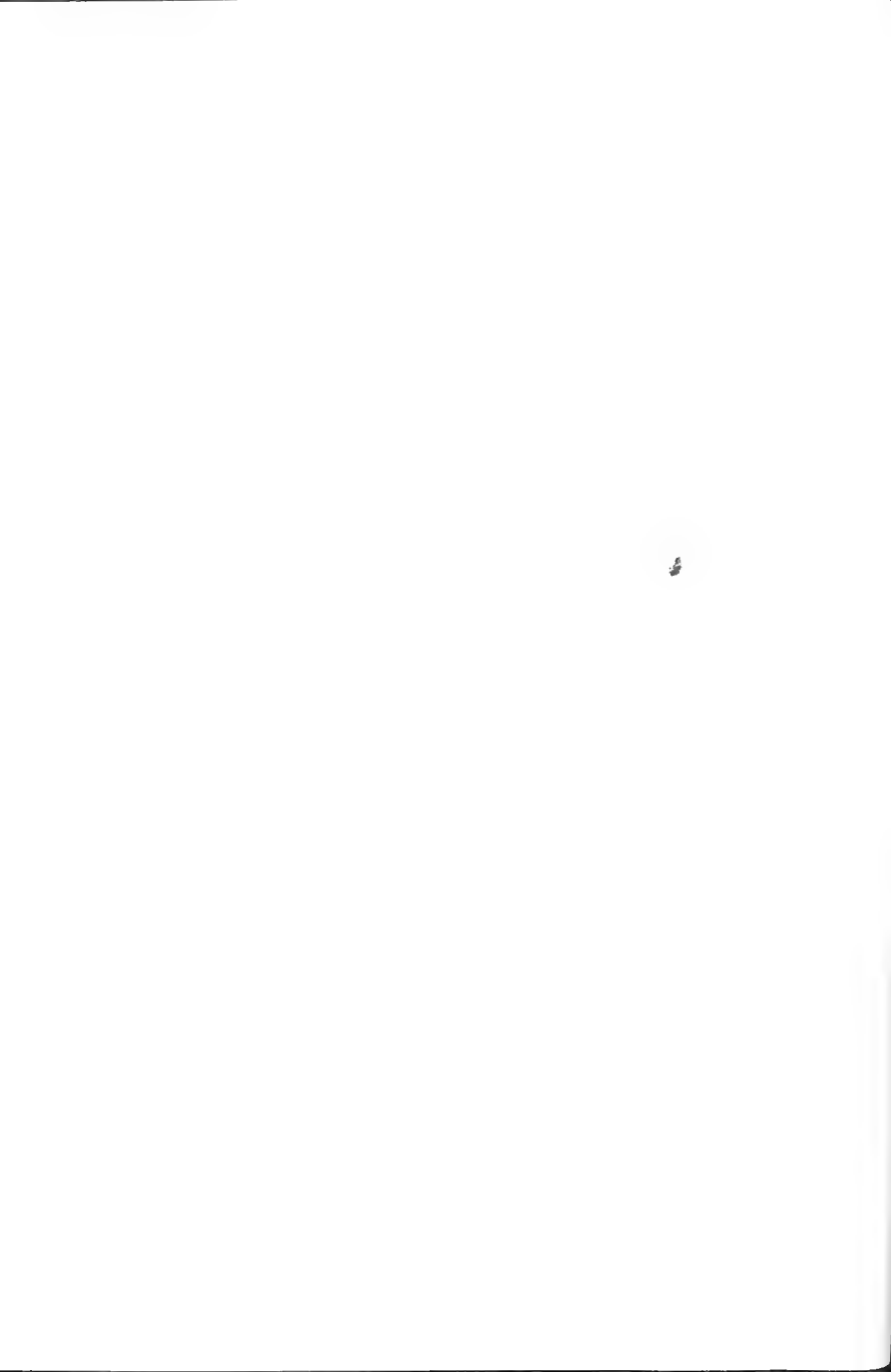

青海民族出版社编审完玛多杰先生对译文作了审核把关，从而进一步提高了译文的总体质量，值此表示诚挚的感谢！

由于本人水平有限，缺点乃至错误难免，恳请读者指正。

译者：汪什代海·彭措

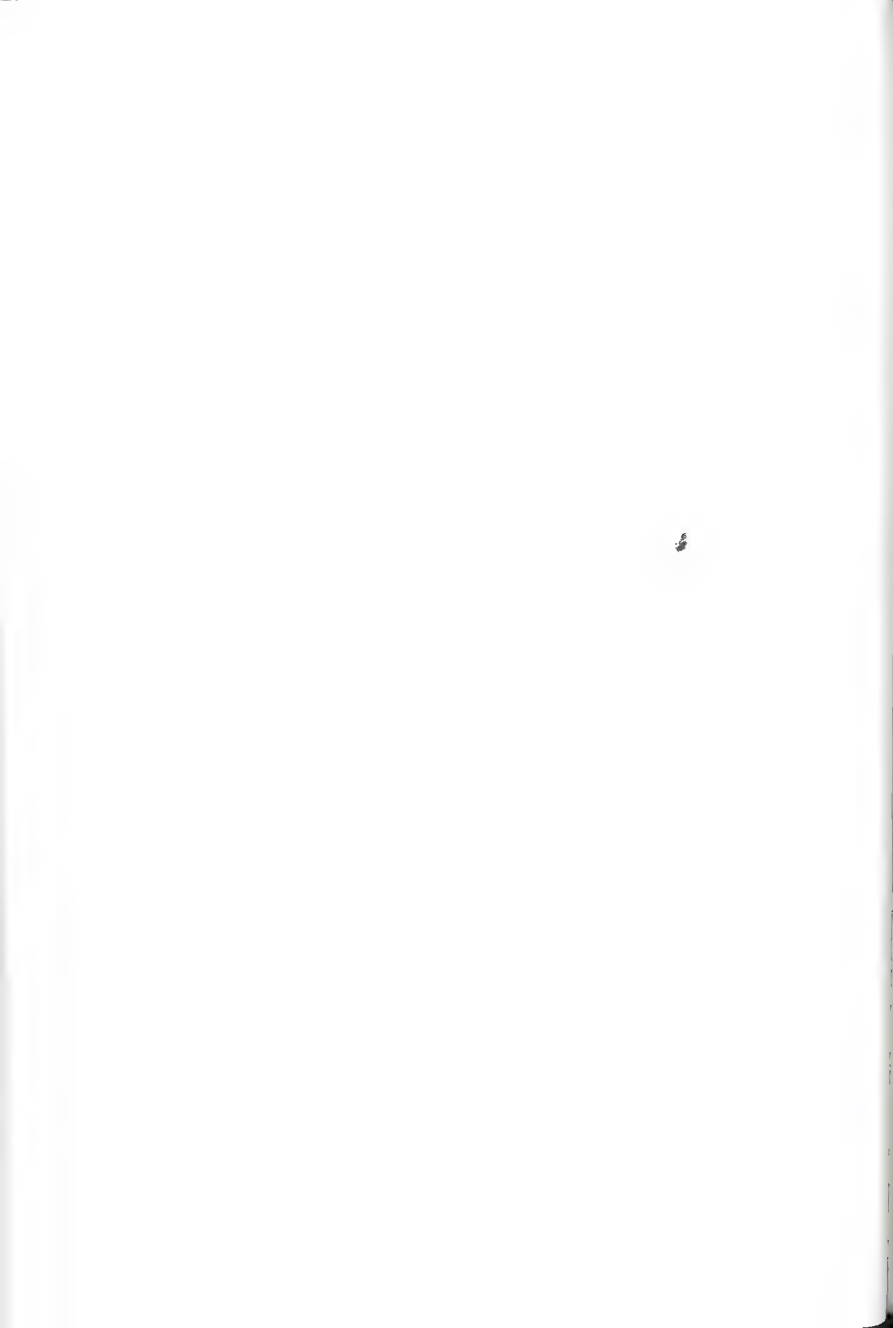
2016年3月18日于西宁

མཆོ་སྒྲོན་ལོ་རྒྱུས་ཆོད་ས་ཁྱུ་གསར་སྟོན་

ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་ལོ། །

སྐུ་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་བརྩམས།

༢༡། རྩོ་སྤྱི། ཕུན་ཚོགས་ཡོན་ཏན་འབྲམ་ལྷན་སྤྱ་མ་དང་། དཀོན་མཆོག་
ལ་འདུད་དུས་ཀྱན་ཤིས་པར་མཛོད། འདི་རུ་མཚོ་ཕོན་ཞེས་གྲགས་ལོ་རྒྱུས་དང་།
དེ་ཡི་སར་གཏོགས་ཁྱད་ཚོས་འཆད་དོ་ཉོན། །

དེ་ལ་འདིར་མཚོ་ཕོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། དེའི་སའི་ཆར་གཏོགས་ཀྱན་སྤར་སྤྱ་
དང་སྤྱས་བདག་བྱས་པ་དང་། སྤྱོད་ས་འདི་གཞན་གྱི་ཡུལ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
ཚུལ་དང་། ད་ལྟར་དེར་གནས་ཀྱན་དགེ་ཚོས་བདེ་སྦྱིད་དང་ལྷན་ཚུལ་བཤད་པ་དང་
བཞི་ལས།

དང་པོ་ནི། སྦྱིར་ནམ་མཁས་གར་བྱལ་དུ་འཛིག་ཉེན་ཁམས་གྱིས་བྱལ་ཡོད་ལ།
དེའི་ནང་ནས་རང་ཅག་གནས་པའི་ཞིང་ཁམས་འདིའི་འོག་གཞི་དང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་
པོ་ནི་ངན་སོང་གསུམ་གྱི་གནས་དང་། རི་རབ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་མས་མན་གྱི་ཁོང་སང་དང་
རྒྱ་མཚོའི་ཕྱི་མཐའ་ནི་ལྷ་མིན་གྱི་ས་དང་། ཕྱིའི་ལྷགས་རིའི་རི་བྲག་དང་ནམ་མཁའི་
གོ་ལ་དང་། གསེར་རི་བདུན་ཡན་ཆད་རི་རབ་གྱི་རྩེ་མོའི་བར་དང་དེའི་སྤྱོད་གི་

གནས་ནི་མཐོ་རིམ་གྱི་སྒྲ་གསུམ་གྱི་ཞིང་ཁམས་དང་། བར་གྱི་སྒྲིང་བཅུ་གཉིས་ནི་
 མིའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་སྟོ་སྒྲིང་གསུམ་གྱི་དབུས་མ་འཛེམ་བུའི་སྒྲིང་ཡིན་ཏེ། དེ་
 ལ་དུས་འཁོར་དུ་སྟོ་མཐའ་ནས་རིམ་པར་རྒྱ་གར་དང་། བོད་ཁ་བ་ཅན་དང་། ལི་
 ཡུལ་དང་། རྒྱ་ནག་དང་། གངས་ཅན་དང་། བྱང་པོས་སུ་ཤརྩུ་ལ་སྟེ་ཡུལ་ཆེན་དུག་
 ཡོད་པར་གསུངས་ལ། དེའི་ནང་ཆོན་གྱི་གཉིས་པ་ལ་བོད་དང་བོད་ཆེན་གཉིས་གྱི་
 བོད་ལ་སྟོད་དུ་མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་དང་། བར་དུ་དབུས་གཙང་ཅུ་བཞི་ཅུ་ལག་
 བཅས་པ་དང་། སྤང་གྱི་བོད་ཆེན་ལ་མདོ་ཁམས་གསུམ་ཡོད་ལ། ཕྱི་རྒྱ་འདིའི་ནང་གི་
 ཨ་མདོའི་སའི་ཆ་ཅོང་ཁའི་རི་བརྒྱད་དང་འདབས་འབྲེལ་བར་མཚོ་སྡོན་ཡོད་དོ།

འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ཁྱེད་ཀྱི་ཁོ་ཤོས་མ་མཐོང་ཡང་། མཆོ་སྒོན་པོ་མང་གི་ཁྱེད་
གཏམ་རྟེན་བ་ལས། ད་ལྟའི་མཆོ་རྟེན་རི་བོའི་འོག་ཐང་དུ་སྒར་ཁོན་པའམ་ཆུ་མིག་
ཆུང་དུ་འབྲིལ་བ་ཆུ་རྒྱུན་མི་འགོ་བ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཤིང་གི་སྟོ་ཆུང་ལྟ་བུ་བཅུགས་
ནས་ཆུ་ལེན་དུས་མིན་པར་གཏན་པ་ཞིག་ཡོད་པ། ཉིན་གཅིག་ཆུ་ལེན་མོ་ཞིག་གིས་
བརྗེད་ནས་སྟོ་སྟེགས་མ་གཏན་པས་ཆུ་མིག་ལས་ཆུ་ཆེན་འཕྱར་ནས་ཐང་དེ་ཉིད་
ཁྱབ་པས་མི་བྱིམ་ཁྱི་སྟག་ཆུར་ཤོར་བས་མཆོ་ཁྱི་བཤོས་རྒྱལ་མོར་གྲགས། དེའི་ཆོ་
སྟོབ་དཔོན་བརྒྱ་མི་རྩ་བ་ཕྱོད་ནས་རི་ཆུང་ཞིག་གིས་ཆུ་མིག་མནན་པའི་རི་དེ་མཆོ་
རྟེན་མ་རྒྱ་དེ་བ་འདི་ཡིན་ཟེར་རོ། རྟེན་ཡང་བདེན་མི་བདེན་དཔྱད་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་
རྒྱུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། དགེ་སྟོང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། བསྟེག་བཅད་
བརྒྱར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། ཞིགས་པར་བརྟག་ལ་ང་ཡི་བཀའ། སྒར་བར་བྱ་ཡི་

གྲས་ཕྱིར་མིན། ཁྱིམ་སངས་རྒྱུ་རང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ཡང་དཔུང་དེ་བདེན་ན་ཉམས་
 སུ་ལེན་པ་དང་མི་འཐད་ན་དོར་གསུངས་ན་གཞན་ལ་ལྟ་ཅི། དེས་ན་ལོ་རྒྱུ་དེ་
 བདེན་རྒྱུ་གང་ཡིན་ལུང་དང་རིགས་པས་བརྟགས་ན་ཤེས་སྤྱོད་བས། དང་པོ་རིགས་
 པས་དཔུང་ན། དེ་ཡང་སྤྱིར་སྤྱིང་འདིའི་རྒྱ་མིག་ཆེན་པོ་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱན་ལས་བྱུང་བ་
 རྣམས་ནི། ཉི་མ་སྟོ་བཟོད་ཀྱི་དགུན་དུས་སུ་ཉི་མའི་ཆ་ཟེར་གྱིས་སྟོའི་བ་ལྷ་ཅན་གྱི་
 རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་དྲོས་པས་སྤྱིང་འདིའི་རྒྱ་མིག་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱང་དོ་ཞིང་ལྷངས་པ་
 ཐོན་པ་དང་། ཉི་མ་བྱང་བཟོད་ཀྱི་དཔྱར་དུས་སུ་རྒྱ་མཆོ་གྲང་བས་རྒྱ་མིག་ཆེན་པོའི་
 རྒྱ་ཡང་གྲང་བ་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་ནོ།

དེས་ན་གཅིག་ན་གནའ་སྟོན་ནས་གངས་ཏེ་སེ་དང་ཉི་བའི་མཆོ་མ་དྲོས་པ་
 དང་། ལྷ་སའི་རྩབ་ཀྱི་ཡར་འབྱོག་གཡུ་མཆོ་དང་། བྱང་དེས་བ་ནག་ཚང་གི་གནམ་
 མཆོ་ཕྱག་མོ་སོགས་དང་དུས་མཚུངས་སུ་མཆོ་འདི་ཡང་ཆགས་པ་ལས་འོས་མེད་
 དམ་སྟུང་། གཉིས་སུ་ན་སྤྱིང་འདིའི་རྒྱ་མིག་གང་ལས་ཀྱང་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱ་ཆེན་འཕྱར་
 བའི་གཏམ་མ་ཐོས་པར་རྒྱ་མིག་དེ་ཁོ་ན་ལས་ཅི་ལ་འཕྱར། ཡང་གལ་ཏེ་ཤིང་ལེབ་
 ཅིག་གིས་ཁ་གཙོད་ཐུབ་པའི་རྒྱ་མིག་རྒྱང་དུ་ཞིག་འཕྱར་ཀྱང་ལོ་དུ་མའི་བར་དུ་
 མཆོ་སྟོན་གྱི་ཐང་དེ་འགོང་མི་རུས་པ་སུས་མི་ཤེས། གསུམ་དུ་ན་དེ་དེས་སུ་སྟོབ་
 དཔོན་པར་བྱོན་ཞེས་པ་ལའང་ཡིད་རྟོན་མ་མཆིས་ཏེ། སྤར་བོད་དཔུས་སུ་བྱགས་རྩེ་
 ཆེན་པོའི་སྤྱུལ་བ་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཙན་སྒྲུལ་པོ་བྱོན་ནས་ཐོ་བོ་ཆེ་རྒྱང་རྣམ་གཉིས་
 རྒྱ་བལ་ནས་གདན་དྲངས་ཏེ་ར་ས་འཕྱུལ་སྤྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པ་ནས་

ਅੰਤਰਿਕਸ਼ਿਕਾ ਅੰਤਰਿਕਸ਼ਿਕਾ

48

གཉིས་པ་ལུང་ནི། དེ་ལྟར་སྒྲིབ་དཔོན་པོ་དང་ཕྱོད་པ་དེའི་སྒྲིབ་དུ་རྒྱལ་པོ་
སྲིང་བཅན་སྒྲིམ་པོའི་དུས་ནས་ཀྱང་མཆོ་སྒྲིབ་པོ་ཡོད་དེ། ཆོས་རྒྱལ་སྒྲིམ་པོས་པོ་དང་
དབུས་ཀྱི་སྒྲིངས་དེ་བྱང་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་པར་བསྐྱལ་བའི་གསུང་ལས། ཅ་རི་ཅ་
གོང་བདེ་མཆོག་རང་བྱུང་དང་། རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་དེ་ན་ཡོད། ཉི་མའི་གངས་ལ་
དགའ་བཅོམ་ལྡ་བརྒྱ་བཞུགས། བདུད་ཅིང་ཆུ་ཡང་རི་བོ་དེ་ན་ཡོད། བྱེ་རིའི་བྲག་ལ་
ཡིག་འབྲུ་རང་བྱུང་དང་། མཁའ་འགྲོའི་ཕྱག་རྒྱ་རི་བོ་དེ་ན་ཡོད། མ་པར་མཆོ་ལ་སྤྱུ་
རྒྱལ་བྱང་སེམས་གནས། རྒྱུ་བོ་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡང་དེ་ན་ཡོད། ཁྲི་བཤོས་རྒྱ་མཆོའི་
སྤྱུ་སྒྲིབ་བྱང་རྒྱབ་སེམས། རྒྱུ་བོ་ཆེན་པོ་ཀུན་ལ་ཡན་པར་མཛད། གནམ་མཆོ་ཕྱག་
མོའི་ནང་ན་བྱང་རྒྱབ་སེམས། བཅང་སྤྱིའི་བྲག་ལ་དགའ་བཅོམ་ལྡ་བརྒྱ་ཡོད། སྤྱུ་བས་

ཅ་བའི་གཉིས་པ་ནི། གནའ་ཐོན་གང་སྐྱུལ་ལུ་དེ་བདག་བྱས་པའི་ཡིག་
བདག་གིས་མ་མཐོང་ལ། འོན་ཀྱང་སྤྱུས་སྐྱུས་སྟོང་ལྟ་བུ་ལ་སྤྱུ་འདྲེག་གི་རིས་པ་
མེད་དམ་སྟེ། བར་སྐབས་ནས་ཐོད་དཔའ་རིས་ཀྱིས་བདག་བྱས་ཆེ་ཕུར་ཆ་སྟོམ་པ་
ཆོས་རྩི་རྩེ་ཞེས་པའང་བྱུང་ནས་མཆོ་སྟིང་རི་མོགས་ལ་བསྟན། དཔའ་རིས་ཀྱི་རྩེས་སྤྱུ་
ཐོད་ཨ་ཆིའི་དཔོན་རྟ་མང་པོ་ཡོད་པ་ལ་ཁྲི་རྟ་དམར་ཅན་དུ་བྱགས་པ་འབངས་
བཅས་ཀྱིས་སྦྱངས་དེ་ལ་དབང་བསྐྱར་དུས་སྤྱུ་སྤྱང་དཀར་པོ་ཞོན་ནས་འགྲོ་བའི་སྤྱུ་
མ་སྤྱང་དཀར་ཅན་ཞེས་པ་གྲུབ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཆོ་སྟིང་དང་མཆོའི་བྱུ་འགྲུལ་
ཀྱི་མགོན་པོ་གདོང་ཞེས་པའི་བྲག་ཁུང་དང་། ཁྲོ་པོ་ལྟ་བུ་དང་བསྐྱང་རྩེས་འབྲུ་བ་རང་
བྱུང་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྲག་བར་མོགས་སྤྱུ་སྟོང་པའང་བྱུང་། ཡང་བར་དེར་ཐོད་ཅོ་ནེའི་
མི་སྡེ་ཞིག་དང་། ཕྱིས་སྤྱུ་ལེན་ཏན་རུ་སྟོག་སྤྱུ་ཡར་འོངས་ནས་ལམ་དུ་འདས་རྩེས་སྤྱུ་

ཅུ་ལྷ་འཕྲོ་པ་འཛིན་པ་གི་ཆ་ལྟར་ལྷ་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་མ་ཆུ་ཁར་བསྐྱེད་དེ་ས་མཁར་
 བཟུང་ནས་ཞིང་བཏབ་ཟེར། དེ་ལྟར་ན་སྤར་རྒྱལ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཁོ་ནས་བདག་བྱས་
 པའི་ངེས་པ་མེད་པ་འདྲ། དེ་ནས་ཐུ་མེད་རྟོ་ལོ་ཆེ་དཔོན་སྤུན་འབངས་བཅས་ལྟན་
 རིང་བསྐྱད། དེ་དུས་སྤུ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་རྩེ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དགེ་ལུགས་ལྷ་མེར་
 བའི་བསྟན་པ་རྩི་མ་མེད་པ་བོད་དང་བོད་ཆེན་དང་སོག་ལུལ་དུ་དར་རྒྱས་ཆེ་ལ།
 དེའི་ནང་ནས་དེ་ལ་སྟིང་ནས་དད་པ་བྱང་སྟོད་ཀྱི་སོག་པོ་ཨོ་འོ་ཆོ་བཞི་དང་། བར་
 དུ་བོད་ཆེན་ཀྱི་ཨ་མདོ་དཔའ་རིས་སོགས་དང་། སྤང་ཀྱི་སོག་པོ་འོང་གོལ་པལ་ཆེར་
 ཡིན་ལ། དེ་ལ་མི་དད་པར་བོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་གཞན་ལ་སྟིང་ནས་གྲུས་པ་ནི། སྟོད་
 དུ་གཙང་རྒྱལ་ཀམ་ཐུན་ཆོགས་ནམ་རྒྱལ་དང་དེའི་བུ་བསྟན་སྦྱང་དབང་པོ་སྤྱི་ནི་
 གཙོ་བོར་ཀར་འབྱུག་ལ་གྲུས། བར་ཁམས་ཀྱི་བེ་རི་དོན་ཡོད་རྒྱལ་པོ་ནི་བོན་ཆོས་ལ་
 ཐུ་དུད་བྱེད། ཏལ་ཏ་ཆོག་ཐུ་རྩལ་པོ་ནི་ཁ་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པར་གྲུས་སྐད་ལས་
 དོན་དོ་ཏི་ལ་རྒྱ་ནག་གི་བོན་པོ་དོ་ལྷ་མེའི་ལུགས་ལ་དགའ། སྤང་ཀྱི་ཆིང་གོས་རྒྱལ་
 པའི་བརྒྱུད་པ་རྒྱལ་པོ་ (ཆེ་ཆུང་༡༡) སོ་བདུན་པ་ལེན་ཏན་ནི་གང་ལའང་དད་
 པའི་ངེས་པ་མེད། ཡང་གངས་ཅན་ཀྱི་དབྱུས་པ་བྱིངས་གྲུ་རུ་ཆོས་དབང་ལས་དར་
 བའི་རྟིང་ཆོས་བསྟན་པའི་སྟིང་བོར་འཛིན་ལ། རྒྱལ་དཔོན་སྤར་མ་དེ་བཞི་སོ་སོས་
 འདོད་པ་དེ་ལྟར་མི་འདྲ་ཡང་། དགེ་ལུགས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མི་དགའ་བར་མཐུན་ཏེ།
 དཔེར་ན་ཤ་བ (རྩ) དང་བྱ་ཆེན་གོ་པོ་ (རྩ) དང་བྱང་འགོ་ (རྩ) དང་
 རྩེད་ (ཤིང་འབྲས) སོ་སོའི་རང་རང་གི་ཁ་ཟས་མི་འདྲ་ཡང་། ཀླན་གྱིས་ཤ་བ་

ཞིང་། སྤྱན་མོང་དུ་དྲི་བཟང་སྒྲན་མཆོག་གླེ་པའི་དྲི་ལ་མི་དགའ་བར་མཐུན་པ་ལྟར་
རོ། དེ་ལྟར་ཡང་ཕྱིས་སྤྱོད་ལྟར་གྲུ་གྲི་རྒྱལ་པོ་ཕྱོགས་འདིར་བྱོན་ནས་འོག་དུ་
སྒོས་ལྟར་དུ་ཞུ་མེར་བའི་བསྐྱོན་དག་ཀྱང་མང་མེད་དུ་བཅུས་ཏེ་དགེ་ལྡན་པའི་
ལྷགས་གཙང་ཉིན་བྱེད་དབང་པོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད་ལ། དེ་ནི་སྤྱི་བཤད་ཅམ་
ཡིན་ནོ།

བྱེ་བྲག་དུ་རྒྱལ་པོ་དེ་སོ་སའི་ལོ་རྒྱུས་ཅུང་ཟད་སྒྲོས་བཤད་ཀྱི་ཞོར་ལ། དུས་
སྐབས་དེར་རྒྱ་བོད་ཨོར་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་རྒྱལ་དཔོན་བྱོན་རིམ་དང་། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་
བྱ་བ་གང་དང་གང་བྱུང་བ་ཕྱི་རབས་ཀྱི་པལ་མང་གིས་ཤེས་སྤྱད་དུ་རགས་ཅམ་སྒོས་
ན། དེ་ཡང་ལོ་དུག་ཅུ་སྟོར་མཐུན་རབ་བྱུང་བཅུ་བའི་ལྷགས་ཏུ་ལ་པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་འབྲུངས། ཅུ་བྱ་ལ་གཙང་བ་ཀམ་ཕུན་ཆོགས་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་
གཙང་ཕྱོགས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཆེ་གཙང་སྟོད་རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་མ་ཞེས་གྲགས། མེ་སྤྱལ་ལ་
སྤྱོད་མ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་པ་བཞུགས། ས་རྟ་ལོར་གཙང་རྒྱལ་གྱིས་བོད་དབུས་ཀྱང་
སྤངས་ཏེ། ལྷ་ས་དང་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི་རྒྱབ་རིར་སྤྱོད་མེར་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་ལ་གནོད་
པ་བྱས་ཏེ། དགེ་ལྷགས་པའི་བྱ་བ་མཐའ་ཡང་བསྐྱུར། མེར་འབྲས་ཀྱི་དགེ་འདུན་
འཕྲོར་ནས་སྤྱུག་ལུང་སྤྱོད་མཛོད་པར་དུ་བྱོན་དུས་སྤྱོད་བསྐྱོན་བཀྱར་བས་ཕྱིས་སྤྱོད་
ལྷ་སའི་སྒོན་ལམ་གྱི་མང་ཇའི་ཇ་རོ་དང་ཇ་འདྲེན་པ་སྤྱུག་ལུང་བ་ལ་བྱིན་ཟེར། དེའི་
སྤྱོད་བཀྱར་ཤིས་ལྷན་པོའི་འདབས་སྤྱོད་ཀར་རྟིང་གི་ཆོས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཞིག་གསལ་རྒྱག་
དང་། རྒྱབ་རིར་ལྷགས་རིའི་སྤྱོད་མཛོད་པོ་བཅེགས་པ་ལ་སྤྱོད་པོ་བྱ་འཆལ་མང་པོས་

བཀྲ་ཤིས་ཟེེལ་གནོལ་ཞེས་བདགས་པས་ཉེན་འབྲེལ་མ་འཁྱིལ། བོད་དབུས་སྤྱིད་ཤོད་
 གྱི་མེ་རི་དང་ཉེ་བར་ཀར་རྟིང་གི་ཐུབ་ཆེན་མིང་ཞེས་པའང་བཟུང་། རྒྱབས་དེར་
 དཔེ་ལྷན་པའི་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་ས་དམར་མེར་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་ཕྱི་ནང་
 བཀྲིས་པ་བཅོས་ཏེ་ཕྱི་བརྒྱུར་ནང་བརྒྱུར་བྱས་ཐོན་དགོས་བྱུང་བས་འགའ་རུ་ལོ་
 ཅུའི་ལྷ་ད་རྒྱར་ཁོར་ངགི་ཉེ་དུའི་ནང་ན་ཡོད་དོ།

ལྷགས་བྱང་མྲོད་ནས་དཔོན་རྟེ་ལ་ཆེད་སྐུ་བྱ་བྱེད་ཐེད་རི་རི་དང་ལྷ་བཅུ་བ་
མོ་བཟང་བཞུག་འདོན་བྱ་བཏོ་སྤྱོད་ཀྱིས་སྒྲིག་དམག་ཁྲིད་ཡོངས་ནས་སྦྱིད་ཤོད་སྤེ་
བས་ཀྱང་དམག་སྒྲིགས་བྱས་ནས་སྦྱིད་ཤོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཐང་སྐྱང་དུ་གཙང་དམག་གི་
ནང་དུ་སྒྲིག་སྤྱད། (༡) བྱས་པས་གཙང་པ་པམ་སྟེ། རྩར་ཤོར་ལྷ་ས་སྒྲིགས་སྤྱོད་པ་
སྤོང་ཅིང་བྱས་པམས་བསྐྱར་བའང་རྩར་བསམ་སྤྱོད་བཞག་གོ།

ཡང་དེ་དུས་སུ་སྐུ་པོ་ཆོ་ཆེན་དུག་ཏུ་གྲགས་པའི་གཞུང་ཁྲིམས་ལ་དམག་
འབྲུགས་ཀྱི་སྐབས་ལྟ་བུར་མཆོན་པོག་མིན་པར་ཆོ་སྡེ་རང་ལ་ནང་འབྲུགས་དང་
ལག་ཟིན་མི་ནི་ལྷག་ལྟར་གསོད་སོགས་ཀྱི་སྲོལ་རན་མེད་ཀྱང་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོ་དང་
ཆོག་མུ་དཔོན་དན་གཉིས་ཀྱི་དུས་སུ་དེ་དར་ལ། དེ་ཡང་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་
ས་འབྲུག་ལོ་ནས་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོས་ཆིང་གས་ཏན་ཀྱི་ནང་སྡེའི་གཞུང་ཁྲིམས་
བཞིག་ནས་ཆ་གྲར་དུ་ནང་འབྲུགས་བསྐངས་ཏེ་མི་མང་པོ་བཀུམ་ནས་ཡར་གྱི་དགོ་
ལྟར་པར་འཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་གྲོགས་བྱེད་པར་འོངས་ཞོར་ལ་ལམ་དུ་སྐྱོམ་མེད་དང་ལྟར་
དུ་སྐྱེའི་སྡེ་འགའ་ཞིག་བཅོམ་ནས་ཤིང་བྱིར་བོད་ཀྱི་སའི་ཆ་ཤར་ཐ་ལ་ཞེས་པར་

འཕྲོར་ཆོ་ཆོས་རྒྱལ་རྣམ་གསུམ་གྱིས་ལྷ་བའི་ལམ་དུ་བཏང་། དེའི་བཅུན་མོ་གཉིས་
 གྱིས་སྤྲུལ་ (༡) དང་རིན་པོ་ཆེ་གཡང་ཏི་ཐམ་ཀ་མན་འདྲུ་བྱན་ཏི་རྒྱལ་ཆེན་ལ་
 སྤུལ་ནས་མགོ་བཏགས། དེའི་ཆོ་ཆ་གར་གྱི་བྲོས་མི་མང་པོ་ཉལ་ཏར་སོང་བ་དཔོན་
 རྣམས་གྱིས་ཚོད་དུས་སྟེ། ཤིང་བྱི་ལོར། ཆོག་ཐུ་དཔོན་ངན་གྱིས་ནང་འཁྲུག་བསྐངས་
 བས་སྒོལ་ངན་ངོམ་ཆོ་ཉལ་ཏར་མང་གིས་སྤྱུག་པ་མཆོ་སྒྲོན་དུ་འོངས་ཏེ། སྤུལ་མེད་ཉོ་ལོ་
 ཆོ་འབངས་བཅས་སྤངས་ནས་དེར་འདུག་དུས་སྟེ་མཆོ་སྒྲོན་དུ་ཆོག་ཐུ་རྒྱལ་པོར་
 གྲགས།

དེ་ལྟར་སྟོད་གྱི་གཙང་རྒྱལ་གྱིས་དགེ་ལྡན་པ་ལ་ཉེ་བར་འཆོ་ཞིང་། སྤང་གྱི་
 བེ་རི་རྒྱལ་པོས་ནང་པར་དད་པའི་སྤྲ་དཔོན་སོགས་མང་པོ་བཀུམ་ཞིང་བྲི་མོན་དུ་
 བཅུག་པ་དང་། ཆོག་ཐུ་ཉན་གྱིས་ལྷ་མེར་བའི་སྤྲ་མ་མེར་མོ་པ་དུ་མ་བཀུམ་ཅིང་
 བྲིམས་རར་བཅུག་པ་དང་། དེ་གཉིས་གྱིས་དད་ལྡན་མང་པོ་དབུས་གཙང་དུ་འགོ་
 བའི་གཞེར་ཟམ་བཅད་སོགས་རྒྱན་གྱིས་རྩི་ཚོང་ཁ་པའི་བསྟན་པ་ཉམ་དམའ་བར་
 ལྷུང་། དེའི་ཆོ་བོད་པ་དཔོན་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་དང་། ཨ་མདོའི་དགོན་ལུང་
 དགོན་ཆེན་གྱི་གྲྭ་པ་འགའ་ཅུ་ལོ་རྩ་པ་སྤྱི་ཆོ་དང་སེམ་ཉི་ཁ་ཆེ་ཞེས་པ་སློ་མོད་གཉིས་
 གྱུང་བོད་དུ་བྱིན་ནས། དེ་གསུམ་དགེ་ལྡན་པར་དད་གྱུང་དབང་མེད་དུ་གཙང་རྒྱལ་
 གྱི་དབང་འཁོར་གྱི་གྲུལ་དུ་ཡོད་ལ། དེའི་ཆོ་དེ་དག་དང་སྦྱིད་ཤོད་གྱི་དགའ་ལྡན་
 དགོན་པའི་བྱིན་བདག་སྟག་ཅེ་རྩོད་གི་སྤེ་བ་མཆོ་སྦྱེ་རྩོ་རྩེ་རྣམས་གྲོས་མཐུན་ནས་
 ལ་མོ་ཆོས་སྦྱོང་ལ་ལུང་ལྷན་བྱས་པས། བྱང་ཕྱོགས་གྱི་དཔོན་སྤུལ་གྱི་རི་མོ་ཡོད་པའི་

སྒྲེ་རགས་ཅན་གྱིས་དག་གཞོན་ཐུབ་ཅེས་པར་བརྟེན་ནས་གསང་སྟེ་སེམ་ཉིའམ་
 འགའ་ཏུ་ལོ་མྱ་བ་དོན་ལྡན་གྱར་ཕྱོགས་སུ་མངག་ཆེ། དེ་རང་ཡུལ་དུ་འོངས་ནས་དཔའ་
 རིས་ཀྱི་དམག་གྲོགས་ཉུང་ཤས་ཁྲིད་ནས་སོང་སྟེ་དོན་ལྡན་གྱར་དུ་སླེབས་ནས། རྒྱལ་
 དཔོན་རྣམས་ལ་གཙུང་རྒྱལ་སོགས་གྱིས་དགེ་ལུན་པ་སྐྱབ་པར་འདོད་དེ་ད་ལྟར་ཁྱ་
 སེར་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤང་ཞིང་དག་དར་དག་པའི་གནས་ཚུལ་ཁྱས་ནས་ཕྱིར་ལོག་
 འོངས་ཏེ་གཙུང་དུ་ཕྱིན། དེ་ནས་རྒྱལ་དཔོན་རྣམས་འདུས་ནས་དབུས་གཙུང་དུ་སྐྱ་
 འགྲོ་བར་གྲོས་མཛད་སྐབས་སུ་གྲི་རྟན་ཞེས་པས་བོད་དབུས་སུ་ཁོ་བོ་འགྲོ་ཞེས་
 ཞལ་བཞེས་མཛད། དེ་ཉིད་སྤར་ཨོ་རྟེན་སྟེ་བཞིའི་ནང་གི་རྟོ་ཤོད་ཀྱི་རུས་གྲུལ་
 གས་ཡིན་པའི་དཔོན་ཆེན་རྟེན་འཛིན་ལོ་ལྷན་ཏོང་གྱར་གྱི་བཙུན་མོ་རྒྱན་མའི་ཨ་རྟེ་
 རྟ་ཐུན་ཞེས་པ་སྐྱས་དཔའ་མཛདས་བརྒྱལ་བོད་པ་སྐྱག་ཅེས་པའི་སྐྱན་ལྷ་ཡོད་པའི་
 གསུམ་པ་རྒྱ་ཏོ་ལོ་བའི་མིང་ཐོ་རི་བའི་རྟ་ཟེར་ལ། དེ་ཉིད་ལོ་བཙུག་གསུམ་ལོན་དུས་སུ་
 དམག་བཅས་ཕྱིན་ནས་མགོ་དཀར་རྟོ་ཐོན་གྱི་དམག་བཞི་ཁྲི་པམ་པས་དཔའ་བོའི་
 གྲགས་པ་རྒྱས་ཤིང་མངའ་ཐང་དར། ཡང་རང་ལོ་ཉར་ལྷ་ལོན་དུས་སུ་ཨོ་རྟེན་ལོད་དང་
 རྟལ་རྟམ་མཐུན་པར་སྟེ་གཟེར་ཆེན་པོ་འབྱུང་ལ་ཁད་ཀྱི་དུས་སུ། དེ་ཉིད་ཐེག་ནས་
 མཁས་པའི་གཏམ་བཟང་བོས་འདུམ་པར་མཛད་པས་རྟལ་རྟེ་སྐྱ་རྒྱལ་གྱིས་རྟེ་གྲི་
 གྲི་ཞེས་ཆོ་ལོ་སྐྱལ་བས་དེ་ལྟར་དཔའ་ཞིང་མཁས་པའི་སྐྱན་གྲགས་ཅན་ཞིག་གོ།

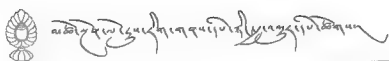
དེ་ནས་ཤིང་པག་ལོར་ཆོག་ཐུས་རང་གི་བྱ་ཨར་ས་ལང་ཐེའི་རེ་ཁྲི་དམག་
 བཅས་དབུས་གཙུང་གི་དགེ་ལུན་པའི་སྐྱ་ཆེན་རྣམས་ལ་འཆོ་བ་དང་གྲུ་ས་གྲུ་ཆང་

སྤྱབ་ཕྱེ་གཏོར་ཕྱིར་དུ་མངགས་པ་འཕྱི་རྒྱུ་མེད་དུ་སྒྲིབས་ཆེ། དག་སྒྲོས་ཤིག་དུ་དེའི་
 ཆེ་དོན་ལྷན་གྲུ་ནས་གྲུ་མི་དཔོན་འཁོར་ཉུང་ (༡༠) ཤས་དང་བཅས་པ་འང་ལྷ་
 མངལ་ཚུལ་དུ་སྤར་གྱི་ལོ་ཉ་བའི་གཏམ་བདེན་མི་བདེན་བརྟག་ཆེད་དུ་བྱོན་པ་དང་
 ཨར་ས་ལང་ལ་འཕྲད་ནས་མཉམ་དུ་འགྲོ་ལམ་དུ་གྲུ་མིས་དེ་ལ་ཞུ་མེད་བསྟན་པར་
 འཆེ་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཆན་མང་དུ་བཤད་པས། དེས་དེ་སེམས་ལ་བཞག་ནས་བོད་དུ་
 ཕྱིན། གྲུ་མི་ཕྱི་ལོར་སྤེལ་མཁའ་དེ་ནས་རང་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཟེར་རོ། དེ་ནས་ཨར་ས་ལང་
 དམག་བཅས་གངས་ཅན་དུ་འབྱོར་ནས་པས་དག་བཀོད་སྟར་མ་བྱས་པར། དམག་
 དབུས་གཡས་གཡོན་ཅུ་གསུམ་དུ་བྱས་ཏེ་ཡར་འབྱོག་དུ་བྱིན་ནས་གཙང་དམག་དང་
 གཡུལ་ཆེན་བཀྲེས། གླུ་བས་དེར་བོད་དམག་རྒྱ་ཆེ་ཞེས་པའི་ཤོབ་གྱིས་ལུང་ཞོག་གིས་
 སོག་དམག་སྤྱིད་ཤོད་དུ་བབས།

མེ་བྱི་ལོར། རྒྱ་བ་དང་པོར་ཨར་ས་ལང་སོགས་གྱིས་སྤྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་ལ་
 ལ་མངལ་ཞིང་། དགེ་ལྷན་པའི་དཔོན་སྤྱབ་ལ་གནོད་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་དུ་དད་གུས་
 བཀྲིས། དེ་ནས་གཙང་རྒྱལ་གྱིས་བསྟུས་པའི་བོད་གྱི་དམག་ཆེན་བྱང་གི་གནམ་མཆོ་
 དང་ཉེ་བར་སྒྲིབས་ཆེ། སོག་དམག་ཁྱེད་བྱང་དུ་འབྱོར་ནས་འཐབ་པའི་ཤོམ་ར་བྱས་
 ཤིང་། དེའི་ཆེ་གཙང་པས་རྩིང་སྤྲགས་ལྷགས་གྱི་བྱང་མཐུ་བྱས་པས་ཨར་ས་ལང་སྤྱོས་
 པ་དང་དམག་ཁྲོད་དུ་ཤོག་འབྲུག་རྒྱག་པས་སོག་དམག་གིས་གཡུལ་འབྱེད་པ་བཤོལ་
 བས་བོད་དམག་འཐོར། དེ་ནས་གཙང་རྒྱལ་གྱི་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ཞུ་དམར་རབ་
 འབྲམས་པ་སོགས་གྱི་བསམས་ཆོད་ལ་ཆོག་མུ་དང་གཙང་བ་ཕྱོགས་གཅིག་བཀྲིས་

ལོ་དེར་གྱི་ཁྱིམ་རྫོང་ལྷན་ཁྲུང་སྤྱི་ཁྱུར་ཐེའི་རི་དབུང་བཅས་དམག་གྲོགས་ལ་

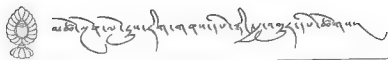
[illegible]

ཟེར། ཆོག་ཐུ་དཔོན་ནི་འཕྱི་ཁུང་ཞིག་ནས་བཟུང་སྟེ་དགེ་ལྡན་པའི་བསྟན་དག་དེ་
པམ། དེའི་ཆོ་རྒྱལ་དུ་ཡིན་ན་རྒྱལ་རྩ་བརྟུངས་ཤིང་དག་ལས་རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་
མཆན་བསྐྱེད་འོས་པའི་ཆོད་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྩེ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལོས་ལོར་རིམ་པར་
གྲུ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་རོལ་ན་གྲུ་གྱི་རྩ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཆོ་སྒྲོན་སྤྱོད་སྤྱོད་ལུས། དེ་
ནས་རྒྱལ་པོས་དཔག་གོགས་ཐེའི་རེ་ལ་སྤྱོད་ཐུང་ཐེའི་རེའི་ཆོ་ལོ་དང་རྒྱ་རྩེ་
མཐའ་ཡས་པ་དང་རང་གི་སྤྱོད་ཆོ་མ་མིན་ཏུ་རྩེ་མཆོ་གནང་ནས་རང་ལུས་དུ་
བཏང་ངོ། །

ལོ་དེར་བོད་དབུས་སུ་ཐེགས་ཆོ་རྒྱལ་དབང་ལྔ་བས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་
ཞེས་པའི་མཆན་གྱིས་གཟེངས་བསྟོད། ཡང་ས་ཡོས་ལོའི་མགོར་བེ་རི་དཔོན་གྱིས་
གཙང་རྒྱལ་ལ་འཕྱིན་བསྟར་བར་ངེད་གཉིས་གཉིན་འབེལ་བྱེད། རོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་
ཟེར་བའི་ཟངས་སྒྱུ་དེས་དཔག་སྤྱོད་འདྲེན་པར་འདུག་པས་དེ་ཆུ་ལ་བསྟར་ཏེ། སེར་
འབྲས་དགེ་གསུམ་བཤིག་པའི་ཤུལ་དུ་མཆོད་ཉེན་རེ་བཅེགས་ནས། རང་རེས་བན་
བོན་གང་འོས་རེ་བསྟེན་ན་ལེགས་ཞེས་སྟེང་། དེ་ལ་གཞན་གྱིས་བསྒྲུལ་བའི་ཞིང་
བཅུ་ཆང་བར་འདུག་ཅེས་སྟོད་སྟོད། སྤྱོད་པའི་གཙང་རྒྱལ་གྱིས་བོད་ཁྱིམ་པུ་བཅུ་
གསུམ་གྱི་དཔག་བསྟར་ཀྱང་། དེ་ལ་མ་འཐབ་པར་ཕྱིར་ལོག་སྟེ་སྤྱོད་མཆོ་ཁར་ཕྱོག་
དེའི་ཆོ་སྤྱོད་རྩེ་ཐེའི་རེ་སོགས་གྱིས་ཨ་མདོའི་བོད་ཀྱན་དཔག་དབང་གི་དཔའ་
ཆལ་སྟོབས་གྱིས་དབང་དུ་བསྟར་ཏེ། དཔའ་རིས་དབུས་གྱི་གྲུ་སྟེན་པོ་དཔོན་
ལུང་(བྱམས་གླིང་) ལ་སྤྱོད་རྩེ་རྩེ་ཆེན་སྤྱོད་ (ལལ་ཆོ་ཁ་མང་མན་ཉེའི་མཆོ་བ་

ཡན། །དེ་ནས་ས་ཡོངས་ལྔ་པར་གྲུ་མི་གེ་གེ་ནན་དེ་ཉིད་སོག་དམག་དབྱང་ཆེན་པོ་
འཇིགས་རྒྱང་བཅས་པ་རྒྱུང་འཆུབ་དམར་ནག་བཞིན་དུ་ཆས་ཏེ། བྱ་རམ་ཤིང་བའི་
བསྟན་པ་སྤྱི་ལ་ཉེ་བར་འཆོ་བའི་བོ་རི་རྒྱལ་ཕན་གྱི་ཚུགས་སུ་བྱོན་ནས་ཁམས་པལ་
ཆེར་སྟོབས་རུལ་གྱིས་བྲངས།

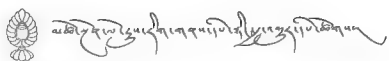
ལྷགས་འབྲུག་རྒྱ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྡེ་ལ་མེ་རི་རྒྱལ་པོར་གྲགས་པ་དེ་
བརྒྱུད་ནས་ཁི་མོན་ཏུ་བརྒྱག། དེས་ལྷར་ས་དགེ་ཀར་འབྲུག་འབྲི་རྣལ་ཤི་བླ་མ་མི་
དཔོན་མེར་རྒྱ་མང་པོ་བཙོན་རར་བསྐྱོར་བ་ཀུན་བཏོན་པས་རབྱ་དགའི་རྣལ་རྒྱ་
རྒྱགས་དེར་བྱལ། དེ་ནས་འདྲང་ས་དམ་རྒྱལ་པོ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ལྗོངས་ཀུན་
ཆབ་འོག་ཏུ་བསྐྱུལ།

ལྷགས་སྒྲུལ་ལོར་སྒར་ཡང་དམག་ཆེན་ཁྱིད་དེ་བོད་དབུས་བརྒྱད་ནས་གཙང་
 ཏུ་ཐེབས་ཏེ། གཙང་རྒྱལ་སྤེལ་བྱ་ན་གཞིན་མི་བསྐྱབ་པའི་དབུང་ཆེན་དང་ལོག་
 དམག་འཁྲུགས་ཏེ་ཁས་བྱེད་བདས་ལྟར་དབང་མེད་ཏུ་མཐན། དེ་རྗེས་གྲུ་མི་རང་ལོ་
 རེ་གཅིག་ལོན་ཏུས་སུ་རྒྱ་རྩེ་རྒྱ་གཅིག་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་སྟོན་གྱི་རྩོད་བརྒྱ་གསུམ་
 གྲངས་ཏེ། གཙང་རྒྱལ་བཟུང་ནས་གོ་ལུམ་བརྒྱབ། ཡང་དཔོན་བསོད་ནམས་ཆོས་
 འཕེལ་གྱིས་བཀོངས་ཀྱང་ཟེར། དེ་ནས་ཀར་མ་པ་ལ་དད་ཀྱང་དགེ་ལུན་པ་ལ་ཤིན་
 ཏུ་སྤང་བ་ཁམས་བོད་པར་གྱི་རྩོད་པོའང་མངའ་ལོག་ཏུ་བརྒྱག། སྤྱིང་བརྒྱ་གསུམ་ཏུ་
 གྲགས་པའི་གྲུ་ཆང་ནམས་གསར་འཛིན་གྱི་རྒྱང་གཞི་བཅིང་། དེ་ལྟར་དབྱ་བའི་
 རྩྱུགས་ཀྱན་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་ནས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཏུ་གྲགས་པ་ཡོངས་ལ་

59

དེ་ནས་ལྷོངས་དེའི་མང་གིས། རང་དབང་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་ཡིན། །ཁཞན་
 དབང་ཐམས་ཅད་སྟུག་བསྟུལ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རམ་གང་ལྟར་ཡང་རང་དབང་
 གཞན་ལ་མ་ཤོར་ན་བསམ་པ་ཀུ་དོག་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱལ་པོ་ཉིད་གྱིས་ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱུང་རིང་
 བོའི་དོན་དགོངས་ཏེ། དགེ་ལྡན་པ་ལ་སྤར་སྤར་བ་བྱུང་སྲིད་ན་དེ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་
 བོང་། དེ་འཛིན་པའི་དམ་པ་དང་དགེ་འདུན་དང་སྦྱིན་བདག་བུ་ཅས་པ་ལ་དཔུང་
 གཉེན་ལྟ་བུར་འགྱུར་ཆེད་དུ། རང་གི་སྲས་བརྒྱད་བཅས་པས་བོད་རྒྱལ་མངོད་པའི་
 སྟོལ་འདུགས་ཕྱིར་དུ་གོང་སྟོན་ལྟར་རང་ཉིད་ཐོག་མར་རྒྱལ་ཁྲིར་འཁོད་དོ། །སྐབས་
 དེར་གིང་སྟེལ་ལོར་ཁམས་ཐ་བུར་རྒྱལ་པོའི་སྡེ་ཁོང་གི་ཐུའུ་ཟེ་ཞེས་པ་ཇག་རྒྱུག་
 གིས་ཆོས་པོའི་དམག་ཁྲིད་འོངས་པ་ཟེ་ལིང་དུ་སྟེབས་ནས་པའི་ཅིང་དུ་ཕྱིན་ཏེ། རྒྱ་
 རྒྱལ་ཐ་མ་ཁུང་ཁྲིང་གི་སྲིད་འཕྲོག་ནས་སྤྱོད་པས་ལ་རྒྱལ་སར་བསྐྱད་ཀྱང་། དེའི་ཆེ་
 ཁུང་ཁྲིང་གི་སྟོན་པོ་མང་ (ཐུའུ་མང་ངམ) ཞིག་གིས། འོར་གུན་ཆའི་བརྒྱུད་པ་
 མན་རྩུའུ་རྩུར་ཆིང་རྒྱལ་པོ་ལ་ཁྱེས་ནས། དེའི་དམག་དང་རྒྱ་དམག་གིས་པའི་ཅིང་
 བསྐྱོར་ཆེ་ཇག་དམག་བློས་ནས་ཁམས་ལ་སོང་། མན་རྩུའུ་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་ཤུན་ཁྲི་ཆི་
 ཐེ་ཚུང་རྒྱལ་སར་འཁོད་དོ། །

མེ་མག་ཡོར་གཙང་དབུས་གཉིས་རལ་ཁ་བྱུང་། རྒྱ་ཡུག་ཡོར་ཁྲ་མ་རིན་པོ་
ཆེ་སྐྱེ་ལྷ་བ་རྒྱ་ཡུལ་མིའི་ཅིང་དུ་ཐེགས་ཏེ་ཕྱི་ཡོར་ཡར་ཁྱོན། དེ་ནས་བཟུང་ནི་རྒྱ་པོ་ད་

འབྲེལ་ཆེ་ཞིང་མངའ་རིས་མན་ཆད་ཀྱི་བོད་རྒྱལ་གྱི་མངའ་འོག་ཏུ་ཚུད་དོ། ཤིང་
 ཉ་ལ་གྲུ་ཤིའདས་ནས་རིགས་སྤྲུལ་ཆེ་བ་དྲ་ཡན་རྒྱལ་སར་འཁོད་དེ་ས་ཁྱིར་ཐམ་ཀ་
 ལུལ། རྒྱ་སྟག་ལ་མ་རྒྱ་ཅི་ནར་ཁང་ཞི་བདེ་སྦྱིད་རྒྱལ་སར་བཞུགས། མེ་ལུག་ལ་མཚོ་
 རྩོན་པོ་ཡི་དཔག་གིས་རྒྱ་མཁར་བེ་ལིང་བསྐྱོར་ཆེ་རྒྱའི་དཔག་ཆེན་གྲོང་ལང་བར་དུ་
 འོངས་ཀྱང་སྐར་མཐུན་པར་ལྷུང་། ལྷགས་པག་ལོར་བོད་རྒྱལ་དུ་རྒྱ་འཁོད་སོགས་
 འོག་ཏུ་འགོད་ལྟར་རོ། །བར་དེར་ཤིང་སྟག་ལ་རྩོན་གྱི་རྒྱ་ནག་རལ་བ་ཅན་གྱི་ལུ་
 མང་གི་བརྒྱད་པ་ཕིང་མེ་ཆིང་མང་དང་རྒྱ་རྒྱལ་མ་མཐུན་པའི་དུས་བེད་བྱུང་ཡང་
 ལྷུང་དུ་ཞི། ས་ལུག་ལོར་ཨ་བར་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ལྷེ་སྤྱིད་བྱས། རྒྱ་སྟག་ལ་ཆངས་
 དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་བཞུགས། ཤིང་སྐང་ལ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་སྐང་མ་རིན་པོ་ཆའི་
 ཁྱིར་འཁོད། རབ་བྱག་ཐ་མ་མེ་སྟག་ལ་མོན་བ་སྐང་མ་རིན་པོ་ཆེ་འཁྱུངས། ཡང་རྒྱལ་
 ཆེན་གྲུ་ཤིའི་བརྒྱན་མོ་གསུམ་ལ་སྤྲུལ་བརྒྱ་ཡོད་པའི་ནང་གི་གཞན་དང་བརྒྱད་པ་
 སལ་ཆེར་གྱིས་ཐོག་མར་མཚོ་ལྷོན་གྱི་མ་རྒྱའི་འགམ་གྱི་ཐོལི (ཁོ་ཐོལི་སྦྱེ་ས་)
 ཞེས་པར་གཞི་བབྱང་བས་ལྷོ་ཡོད་ཀྱི་བ་རོན་གྲར་ཞེས་བྲགས། ཕྱིས་སྤྲུལ་ཆང་ཆ་ཞེས་
 པར་སྟོ་ཁང་བཞེངས། དེ་ནས་རྒྱལ་དབང་ལྷ་བས་སྟོ་མང་སྐང་ལྷུང་ཉོར་དག་དབང་
 འཕྲིན་ལས་ལྷན་གྲུབ་ལ་ནོ་མིན་ཉན་གྱི་ཆོ་ལོ་གནང་ནས་མཚོ་ལྷོན་གྱི་སར་
 མངགས། དེ་འོངས་ནས་འབྲུལ་གྱི་སྟོད་ཀྱི་ལྷག་ཤ་པད་སྟོར་གི་རྒྱ་འདུས་མདོའི་
 རོལ་གྲར་གྱིས་སྤར་ནས་བབྱང་བའི་སྟག་སྟོ (གོ་ལུ་སི) དགོན་ཡོད་པ་དང་ཉེ་
 སར་དཔོན་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཏེ་མོ་ཐོལི་འདུག་སའི་གཞི་བགོས་ནས་བྱིན་ལྟར་དུ།

 श्री १०८ श्री गुरुदेव नानक जय गुरुदेव नानक जय गुरुदेव नानक

རབ་ཉི་མེ་སྒང་ལོར་གོང་མ་ཁང་ནི་རྒྱལ་པོ་ཡུལ་སྤོངས་བསྐྱེད་ཚུལ་དུ་ཉིང་ཤ་
མ་ཁར་བརྒྱད་དེ་ཤིང་དེ་ཕུར་ཐེགས་ཆེ། སྤུ་མེད་པ་ཕྱག་ན་དོ་རྩེ་དུ་སྒྲ་མ་སོགས་མཆོ་
སྟོན་གྱི་དཔོན་རྣམས་འཕོད་པར་མངགས་པ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ལྷང་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་
གོང་མའང་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་དྲག་པ་ལ་ཐམ་ཀ་འཇའ་ས་འབུལ་ཆེད་དུ་བཏང་བས་
ཀྱང་མཆོ་ཁའི་དཔོན་རྣམས་ལ་རྒྱལ་པོར་འཆམས་ཁུས་ལ་ཕྱིན་ན་ལེགས་ཚུལ་
གསུངས་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་ཤིང་དེ་ཕུར་ཕྱིན་ཆོ། རྒྱལ་པོས་གུ་མི་རྒྱལ་པོའི་སྲས་
ཚུང་བ་བཀྲ་ཤིས་སྤྱ་ཐུར་ལ་ཆིང་མང་དང་། གཞན་ལ་རིམ་པར་རྒྱན་མང་དང་། བི་
ལེ་དང་། བི་མེ་དང་གྲང་དང་ར་སག་སོགས་གྱི་ཆོ་ལོ་ཐམ་ཀ་དང་གནང་སྦྱིན་རྒྱ་ཆེན་
བསྐུལ་ནས་མཆོ་སྟོན་པ་དབང་དུ་བསྐུས་ཏེ་རྒྱ་སོག་འབྲེལ་བཟང་གསེར་ཐག་གིས་
བཅིངས། སྐབས་དེར་དཔོན་འགའ་ཞིག (དུ་ཡན་རྒྱུང་ཐའི་རི་རི་སོགས) མ་སོང་བ་
རྩིས་སོང་བའི་ཅིང་དུ་ཕྱིན། ལྷ་བཟང་མ་སོང་བར་ཕྱི་ལོར་ས་སྐྱག་ལ་བོ་རོ་རྒྱུ་འགག་
ནས་བོད་དུས་སུ་ཐེགས་ནས་སྤར་གྱི་སོག་རྒྱལ་རྣམས་བཞུགས་སར་བསྟེན།

ཆུ་ན་ལོར་ཚངས་དབྱངས་ཀྱི་མཆོས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་པམ་ཆེན་འིན་
པོ་ཆེ་གློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལ་འདུལ་སྡོམ་ལུལ་ནས་ (མ་བཞེས་) མི་དབང་གི་ཚུལ་
བཟུང་། འོ་དེར་སངས་རྒྱུ་པ་རྒྱར་བ་མཛད་དེ་ཁོང་རང་གི་གསལ་ཆེ་བ་ལྟེ་སྤྲིད་དུ་
བཞག ཆུ་ལུག་ལོར་ལྟ་བཟང་ཀྱུལ་སར་འཁོད་ཀྱང་ལྟེ་སྤྲིད་དང་ཆེ་མགོ་ཚོད་འགྲན་

གྱིས་མ་མཐུན་པས། ཤིང་བྱར་ལྷ་བ་དང་པོར་རྒྱལ་མོ་ཆེ་རིང་བཟླ་ཤིས་སྐྱུ་མ་མ་ཡིན་
བཞིན་དུ་ཕྱེ་སྤིད་སོགས་གྱིས་ལྷ་བཟང་ལ་རྫོང་བཅའ་བྱས་ཏེ་མཆོ་སྟོན་དུ་བཏང་
ཡང་། བླ་མ་ཆུང་སྤེམས་ནས་མཆོ་སྟོན་ལ་མ་ལོག་པར་དམག་ཆོགས་བྱས་ཏེ་ལྷ་བ་
དུག་པར་ཡར་ལོག་ནས་དམག་ཆོན་(ཆད་མོ་འཕྲང་ནས་རྒྱལ་པོ། ཆོ་ལ་ནས་ཐུ་
གྱས་རེ་སང་། རྟོད་ལུང་ནས་ཆེ་རིང་ངམ་ཆེ་དབང་རྒྱལ་མོ་) གསུམ་ཁྱིད་སོང་ནས་
ཆོ་ལ་དང་ཆད་མོ་འཕྲང་དང་རྟོད་ལུང་གསུམ་ནས་ཕྱིན་ཏེ། བོད་ཁྱི་རྩོར་འདོད་
གྲངས་(༡༩) དང་ཁམས་དང་མངའ་རིས་ཚུན་གྱི་དམག་ཆོན་ཆེན་པོ་དང་གཡུལ་
བཀྲེས་(རྒྱལ་པོའི་དམག་དཔོན་ཐུ་གྱས་རེ་སང་དང་། ཕྱེ་སྤིད་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་རབ་བརྟན་
གཉིས་ཆོ་ལར་འཐབ་ནས་ཐུ་མས་ཕྱི་མ་བཀུམ་པ་དེར་གདོན་དུ་སྐྱེས་པའི་འབྲེ་ཐོ་
བསྐངས་) ཏེ་ལྷ་ས་ཁྲངས་ཆེ། སངས་རྒྱལ་པ་ཀོ་ཐུའི་སྤེང་ནས་གོང་དགར་རྫོང་ལ་
བྱོས་པ་རྒྱལ་མོའི་དམག་གིས་བཟུང་ནས་རྩོར་ལུང་གི་འདབས་སུ་ཕྱེ་སྤིད་རིན་པོ་ཆེ་
ནི་སྤར་འོངས་སའི་རིན་པོ་ཆེའི་སྤིང་དུ་(བར་ཆོ་ཁ་དར་རྒྱལ་ཏོ་ཕྱོ་མོ་ཆེས་……
བཀོངས་) གདན་དྲངས།

དེ་ཀོ་སྟོན་གྱི་གནའ་གཏམ་ལས་སྤྲད་པོན་དབང་ཆེ་རང་ལས་གོང་དུ་སྐྱག་
ཡུལ་མེད་ཅིང་རོ་ཆ་ཁྱེལ་མེད་པས་ལུགས་བྱུང་ལས་བཟུལ་བའི་ཆོས་སྤིད་ཀྱི་ཁྱིམས་
ངན་འཇུགས་ཟེར་ལྷར་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། རྟོ་ལྷར་རྫོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཉེ་བར་བསྐྱབས་
ལས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་སྐྱུ་བསུའི་མེ་ཏོག་ཅམ་ཞིག་ཕྱིས་སུ་ལྷ་བཟང་རང་ལ་བྱུང་ངམ་
སྐྱུ་སྤར་ལོ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལྷ་བཟང་རྒྱལ་སྤིད་བསྐྱངས་ཏེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་

འཕེལ་དང་ཐོབ་ཆི་དང་སངས་རྒྱལ་དང་གཏུགས་དཀར་ཅི་སང་) སོགས་དཔལ་
 དཔོན་ལྷ་དཔལ་བཅས་མངགས་པ་དེས་པ་ནག་ཚང་དང་ལྷ་ཆུན་སོགས་བརྒྱད་དེ་
 འདམ་དུ་འབྱོར་དུས་སྟེ། ལྷ་བཟང་(དཔའ་བོ་ཐུབ་པ་ཅི་སང་གི་བྱ་དུ་དལ་ཐེའི་
 ཅི་དང་ཨ་ཤི་) གིས་ཀྱང་བོད་སོག་གི་དཔལ་དཔུང་ཆེན་པོས་བསུས་ཆེ་པ་ཆེན་
 རིན་པོ་ཆེ་སྟོབ་བཟང་ཡེ་ཤེས་སོགས་ཆིངས་ལ་བྱོན་ཀྱང་མ་ཆིངས་པར། རོལ་གྲར་
 གྱི་དཔལ་ལྷ་སར་ཤོར་ནས་ལྷ་བཟང་པམ་པར་བཅིས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་མི་རྟག་པའི་
 རང་བཞིན་བསྟན་ཏེ། ལྷག་ཅིའི་ཐེ་བ་མཚོ་སྟེ་དོ་ཐེ་ཐེ་ལྷིད་དུ་བསྐྱོས། དེ་ནས་རོལ་
 གྲར་པ་ལྷ་བཅུན་སྟོ་མང་སྟེ་མ་སྟོ་བཟང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་དག་བཀོད་ལྟར་དུ། ས་ཁྱི་
 དང་ས་པག་ལོར་རྩིང་མའི་སྟེ་ཆེན་དོ་ཐེ་བྲག་སྟུལ་སྟེ་སོགས་བཀོངས། དགའ་ལྷན་པོ་
 བྱང་གི་སྟེ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆང་ནམ་རྒྱལ་སྟེ་དང་བསམ་ཡས་གཞུང་གི་དོ་ཐེ་བྲག་དཔོན་
 དང་སྟོན་གྲོལ་སྟེ་སོགས་བཞིག་ སེ་འབྲས་དགེ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་འདུལ་ཁྲིམས་བྱི་
 དོར་བྱས་ཤིང་། མཁས་པ་ཀུན་ལྷ་སའི་བྱམས་རར་བསྟུས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ལ་ཚོད་པ་
 མཛད་བཅུག་ནས་མཁས་པ་ཆེ་རིམ་ནས་མཁས་པ་སྟོབ་དཔོན་སོགས་ཀྱི་གདན་སར་
 བཞག་ཅིང་ཐུ་དུད་དཔལ་མེད་བྱས། བར་སྐབས་དེར་སྟེ་མ་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ་བཅུན་པ་
 ཁམས་ལི་ཐང་དུ་འཁྲུངས་འདུག་ཅིས་པའི་གཏམ་གྲགས་ཆེ་(འཇམ་བཞད་ཀྱང་
 རང་ཡུལ་དུ་བྱོན།) ། ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་རེ་ཞིག་ལྷགས་པོ་རིར་སྟོས། དེ་ནས་གོང་མ་
 རྒྱལ་པོའི་བཀའ་མོན་པ་པད་དཀར་འཛིན་པ་ཁམས་བརྒྱད་ནས་སྟོད་དུ་གདན་
 བྱངས་ཏེ་སོག་ཡུལ་གཤེ་ཉོར་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ། དེ་ནས་ཀུན་གཟིགས་བསྐལ་

མཚོ་མོ་ར་དང་ནག་ཚུ་དང་ར་སྤེང་སྐྱག་ལུང་ཕུ་མདོ་ནས་སྤྱིད་ཤོད་ཀྱི་ལྷ་སར་
འབྱོར་དྲེ། རིམ་པར་གྱུ་འདྲིན་གཉིས་པ་གངས་ཅན་གྱི་པོ་ཏ་ལ་དང་འབྲས་སྤྲངས་ཀྱི་
དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་སངས་ཁྲིར་འཁོད་ནས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལས་དགའ་སྟོན་རྒྱ་
ཆེན་བྱས་དྲེ། བོད་དང་བོད་ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་གཙུག་གི་རྒྱན་དང་བསྟན་པའི་བདག་
པོར་མངའ་གསོལ་དེ་སྟན་གྲགས་ཀྱིས་དབྱིག་འདྲིན་ཁྱབ་པར་གྱུར་དྲོ།

མཚམས་འདིའི་མཚོ་ཁ་པའི་གཏམ་འགའ་ཞིག་མོ་ལ་ན་འདི་སྐད། པོ་ཏ་ལ་ཅུ་
དགུས་སྟོན་ཆེན་པོའི་དུས། རྒྱ་དཔོན་ཆེ་ནམས་དབུས་གྲལ་བཞག་སྟོན་གཟབ། །
རང་རེ་མཚོ་སྡོན་པ་ནམས་གཅིག་དུ་ན། རྒྱབ་གྲལ་བཞག་ལ་ཟས་འབྲེམ་ཅབ་ཚུབ་
ཚུ་ལ། གཉིས་ན་སྐྱག་ཅེ་སྤེ་བའི་སྟོག་བསྐྲངས་གྲང་། ། མ་ཐོས་ནམས་པས་ཞུས་དོན་
སྟོངས་པར་ཡལ། གསུམ་ན་ལུ་བྱ་ཅག་གིས་ལི་ཐང་ནས། བཟུང་སྟེ་ད་ལྟར་རྒྱལ་
དབང་རིན་པོ་ཆེ། ཁེང་ཁྲིར་འཁོད་པར་འབད་པས་དོན་བསྐྱབས་གྲང་། དཔོན་དུས་
རེ་ཆེ་གཞན་དུས་བྱས་གཞོད་མན། གཞན་ཡང་རང་ཅག་འོག་འགྱུའི་བསམ་ཆོད་
ལ། ཁྲར་ནས་གྲུ་ཤི་རྒྱལ་བརྒྱད་རིམ་པ་བཞིན། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་འཁོད་ལྟར་ད་
དུས་གྲང་། དེ་བཞིན་རེ་ཡང་གཙང་ཁང་ཁང་ཆེན་ནས། སྤྱེ་སྤྱིད་གོ་སར་བཞག་
སྟོགས་རྒྱེན་དུ་མས། དེད་ཅག་ངོ་ཆ་རྩལ་རྒྱས་གདོང་བསྒྲས་ཤིང་། སྟོང་ལ་ཆེར་
མས་རེག་མཚུངས་གྱུར་པ་ལ། བཀོད་པས་གངས་ཅན་སྟོངས་ཀྱི་མཚོད་སྟོང་བྱང་། །
རྒྱ་ལ་དུས་བྱིང་སྟོང་མཐུན་སྟོ་བོར་ཞེས། མཚོ་ཁར་འོངས་ནས་ཀུན་ལ་མོལ་ཞེས་
ཐོས། འོན་ཀྱང་རྒྱ་བོད་གང་ལའང་གཡུལ་འགྱེད་དང་། ལྷག་པར་རྒྱ་རྒྱལ་སྤེ་ཁྲིད་

གནས་བཞིན་དུ། རྒྱལ་འཁྲུགས་པ་འདྲེ་ཤར་རུབ་སྤུང་དཔེ། རྒྱང་ལོར་ཕྱིར་ལོག་
སྐྱག་ལོར་ཆོགས་འདུས་སྐབས། རྩོན་གྱི་མནའ་དང་ནང་ཁྲིམས་ཤིག་མ་མཐུན། རྒྱ་
ཡོས་རྒྱ་རྒྱལ་ཡོང་ཁྲིང་ཁྲིར་འཁོད་ལོར། རྒྱང་འཁྲུགས་ཕྱི་འཁྲུགས་ཆེད་དུ་དམག་
ཆོགས་པ། ཁོ་ཙོ་ (༡༠) བོད་དབྱུས་འགྲོ་ལམ་ནས་མཐོང་ངོ། རྡོ་རྗེས་ནང་འཐབ་
རྒྱ་མཁར་འགར་འཁྲུགས་ཀྱང་། རྡམག་ལས་མི་ཤེས་བྱིས་པའི་ཅེད་མོའི་རྒྱལ། རྡོ་
ཆེ་རྒྱ་དཔོན་གཉིས་ཀྱིས་དམག་དབྱུང་ཆེ། རྩོགས་འདྲིའི་འདྲིན་མར་བྲབ་འགར་
གཡུལ་བཤམས་ཏེ། རྒྱག་གིས་བྱིའུའི་ཆོགས་འདྲེད་བཞིན་གཏོར་ཆོ། ཁོག་དམག་
ཅེ་མགོ་བྱང་བྲོས་དམག་གཞན་འཐོར། རྡོ་ཡི་ཤུགས་ཀྱིས་ཐུན་ཅན་སྒྲ་བསྐྱིབ་ཆོ།
ཁ་ཡང་ཐུན་པས་མོག་པོར་རྒྱར་དེ་བཞིན། ཡོས་འབྲུག་ལོ་ལ་ཨ་མདོའི་དགོན་རྒྱབ་
ལྗེ། རྒྱ་ཆེན་དགེ་འདུན་དུ་མར་རྒྱ་དམག་གིས། གཞོད་ཆབས་ཆེ་ཡང་པའི་ཅིང་
མཁར་ནང་དུ། ཁ་མེ་རྒྱང་གིས་འདྲིགས་ལྷས་བྱང་བའི་ཁར། པཎ་ཆེན་བར་མས་མི་
སྒྲ་མངགས་པ་དང་། རྩང་རྒྱ་རྒྱལ་བའི་རྒྱས་ཀྱང་དང་དུ་སྤངས། བན་ཏན་ཆེན་པོས་
དགོན་རྒྱབ་དོན་ཁྲུས་ཆོ། ཆོས་རྒྱལ་ཡོང་ཁྲིང་ཆེན་པོ་མཉེས་བཞིན་དུ། ཁ་བྱ་ལོ་ལ་
མཛོད་ཀྱིས་དགོན་རྒྱབ་གསོས། རྩ་སྤེ་ཁྲལ་མིར་བསྐྱས་ཀྱང་དེའི་རྒྱབ་དུ། མཛོད་
ལས་ལོ་རེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་གཏན་ཆགས། གནང་བའི་སྡོལ་བཟང་འཁྱར་མེད་
ལེགས་པར་བརྟུགས། རྡོ་ནས་བཟུང་སྟེ་དགོན་རྒྱབ་དེ་ནམས་སྤངས། འཆད་ཏན་
ལེགས་དར་རྒྱལ་བསྐྱན་མཆོ་ལྟར་འཕེལ། མཆོ་སྡོན་མདོ་ཁམས་ཀྱན་དུ་བྲིམས་
བཟང་རྟུགས། བདེ་སྦྱིད་དཔལ་གྱིས་བྲབ་རྒྱར་འདྲི་མདུན་བྱང་། །

ཡང་དེའི་རྒྱུ་ལྟ་ཁོ་བོ་བོད་དབུས་སྒོ་མང་གྲ་ཚང་དུ་ཡོང་སྐབས་སུ། གཙང་
 ཤངས་ཁང་ཆེན་པ་སྡེ་སྤྱད་ལྟ་དང་། དེའི་བཀའ་སྒོན་བཞི་ལས་དབུས་པ་རྩོ་རྩེ་
 རྒྱལ་བོ་དང་ལོན་པ་ནས་དང་རྩེ་བོད་སྒོ་བཟང་དང་། བཀའ་སྒོན་རྒྱུ་བ་གཙང་པ་ཕོ་
 ལ་ཐེའི་རྩེ་ཡིན་ལ། དེ་དབུས་ལུས་མེད་བདག་པོའི་མདའ་ལྷ་སྒྲིང་ལ་ཕོག་པའི་ལོན་པ་
 བས་ཀྱིས། སྤྱིར་རྒྱུ་དགོན་ཆེ་བ་འདི་གསུམ་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྒོ་མང་དང་རྒྱུ་སྒྲིང་
 གྲ་ཚང་མེད་ན་བོད་འདིར་སྤྱད་པོ་འོང་ཞེས་ཡང་ཡང་སྒྲིང་བ་ངེས་འདྲོང་ཐོས། དེ་
 བས་དབུས་སྒོན་གསུམ་གྱི་འོག་འགྱུར་བསམ་ཆོད་ཅིག་ཡོད་ཀྱང་དེའི་སྟེང་དུ་མ་
 སོང་བས། ཕོ་ལ་ཐེའི་རྩེ་གཙང་ཕོ་ལར་སོང་རྒྱུ་ལ། ཁང་ཆེན་པ་སྡེ་སྤྱད་ལས་སྒོ་
 པར་འདོད་དེ། གོང་གི་ས་བྱར་ཨ་མ་དོའི་དགོན་རྒྱུ་བ་གསོས་པའི་སྤྱི་ལོའི་སྤྱི་ལོ། རྩོ་
 བོའི་ལྷ་ཁང་གི་མདུན་སྟེང་རབ་ཉི་མེ་ལུག་ལོའི་ལྷ་ལྷ་བའི་ཆོས་བཙུན་ལ་
 བཀོངས། བར་སྐབས་དེར་ཕོ་ལ་བ་རང་རྩོང་དུ་ཡོད་པ་བཀའ་དམག་བཏང་བ་ཤེས་
 བས་ཐོས་པ་དམག་ཆེན་གྱིས་དེད་ཀྱང་ཤོར་ནས་ལ་དུགས་མངའ་རིས་རྒྱལ་པོ་ལས་
 དམག་གོགས་སྒྲངས་ཏེ་གཙང་དམག་བཅས་པས་རྒྱལ་ཅེ (དབུས་ཀྱི་དཔའ་བོ་ཆེ་
 བདག་སོགས་དང་། གཙང་གི་ཉ་ཤར་དཔོན་ཡུ་ལ་ནི་སོགས།) རྩོང་དང་ཉེ་བར་ལོ་
 གཅིག་ལ་དབུས་དམག་དང་འཐབ་ནས། ས་སྤྱི་ལོའི་ལྷ་ལྷ་བའི་ཆོས་ཉེར་བཀུད་ལ་
 དབུས་པ་ཕམ་སྟེ་བཀའ་སྒོན་གསུམ་སོགས་ (༡༥) བཟུང་བ་དང་དབུས་མཚུངས་སུ།
 གོང་མ་ཡོང་ཀྱིང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་མི་དཔོན་དམག་བཅས་མངགས་པ་འཕྱོར་ནས་
 ཉེས་ཅན་ནམས་ཆེ་བྱི་མར་སྤྱར། ཕོ་ལ་ཐེའི་རྩེ་ལ་གོང་མའི་བཀའ་ལུང་གིས་ཐུན་

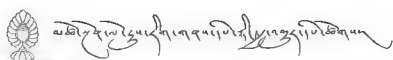

དེ་ལྟའི་བསྟན་འཛིན་ཚས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་བཅུའི་ཐ་ཆུང་བཟའི་ཕ་ཕྱེས་ཕྱ་ཕྱར་མང་
 དང་དེའི་བུ་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དག་དང་བདག་མཇལ་ཕྱད་བྱས་ནས་ཁོ་བོ་ལ་
 བསྟན་བཀྱར་མཛད་ལ། དེ་རྒྱུད་བཅས་གྱིས་ལྷུ་ལྟོང་ས་གཞན་དང་འགྲན་སྒྲུ་མ་
 མཆིས་པའི་ལྟོང་ས་འདི་གྱུ་མི་བརྒྱུད་པས་བདག་གིར་མཛད་པ་རྣམས་གྱི་རྒྱུད་རིམ་
 ཞིབ་པ་བདག་གི་ཚས་འབྱུང་དུ་བཀོད་ཟིན་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ནས་ད་ལྟའི་རབ་འདོད་
 མེ་རྟ་ལོ་འདིར་མཚོ་ལོ་དང་ཨ་ལག་ཤར་བཞུགས་མཆི་གྱུ་མིའི་བརྒྱུད་པ་ནི་ཆ་
 རྒྱུའི་གཡས་སྤྱ། མང་དག་དབང་དར་རྒྱས། ར་སྐག་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན། ར་སྐག་
 ལྷུ་འབྱུང་། ཐའི་རྩེ་ཚས་དཔལ། ར་རྒྱུའི་གཡོན་དུ། མང་བསོད་ནམས་རྩོམ་ཞེ། གངས་
 ཀར་མང་། དེ་ལེ་འཛིགས་མེད་ཡེ་ཤེས། དེ་སེ་མཚོ་སྐྱེས་རྩོམ་ཞེ། གུང་བསོད་ནམས་
 སྟོབས་རྒྱས། གུང་དགེ་འདུན་དོན་འབྱུང་། གུང་ཚས་སྟོང་སྐྱབས། ར་སྐག་ཀུན་བཟང་
 ཆེ་རིང་། ར་སྐག་དཔལ་འབྱོར། ར་སྐག་ཕྱག་རྩོམ། ར་སྐག་བརྒྱེ། ར་སྐག་འོར་བུ་རིན་
 ཆེན། ར་སྐག་རྩོམ་ཞེ། ལྷུ་ལྟོང་ས་པེ་སྟོ་བཟང་ཆེ་བཟན། ར་སྐག་ལྷ་སྐྱབས། ར་སྐག་
 དགེ་འདུན་སྐྱབས། ཆས་དམ་གྱི་ར་སྐག་དགའ་ལྡན་བསྟན་སྟོང་། ར་སྐག་ཚས་
 བཅུན་སྐྱབས། ར་སྐག་བཟའི་ཕ་ཕྱེས་ཚས་འཕེལ་ལོ།

གཞན་རྩོན་གྱར་པེ་ལེ་ཚས་སྟོང་སྐྱབས། རྩོན་གྱར་པེ་སེ་འཆི་མེད་སྒྲ་བ།
 རྩོད་གུང་རྟ་མགྱིན། ཐོར་གྲོད་གྱི་ར་སྐག་དགོན་མཚོག་ ར་སྐག་སྟོལ་མ་སྐྱབས། ར་
 སྐག་ལྷུར་རྒྱན། ར་སྐག་བསམ་འབྱུང་རྒྱ་མཚོ། ཉལ་ཏ་ར་སྐག་ཆེ་ཐར་རྣམས་ཉ། དེང་
 སང་དཔོན་ལག་སོ་གསུམ་དང་མདའ་འདི་བརྒྱ་དང་གཅིག་ཡོད་ཟེར། ཨ་ལག་ཤར་

72

ཅ་བའི་གསུམ་པ་ནི། གནང་སྟོན་སྟོན་མའི་བསྐལ་པ་བཟང་པོ་འདིའི་ཐོག་
མར་འོག་ནས་ཡར་ལ་རྒྱང་རྒྱ་སའི་དགྲིལ་འཁོར་ཆགས་ལ། དེའི་དབུས་སུ་རི་རབ་
དང་། དེའི་མཐར་གཞེར་རི་རོལ་མཆོ་བདུན་རེ་དང་། བ་ཚུ་ཅན་གྱི་རིན་ཆེན་འབྲུང་
གནས་གྱི་ནང་དུ་སྤྱིང་བཅུ་གཉིས་དང་། རྒྱ་མཆོའི་མཐར་ལྷགས་རིས་བསྐྱོར་བ་བྱུང་
ངོ་། ཏེ་ལས་འཛམ་གླིང་དབུས་མའི་ཆ་ཤས་སུ་སྐྱུར་པའི་མཆོ་སྟོན་ཁོར་ཁོར་ཡུག་
གི་ས་དང་བཅས་པ་ཡང་ཆགས་ལ། དེ་ལྟའི་སྤྱིང་ས་འདི་ཅུ་ལྷན་ཆོགས་ལོངས་སྟོན་
མགོན་དུ་འབོད་འདའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་དུ། འདིའི་སྟོགས་མཆོམས་སུ་རི་བོ་དང་བྲག་

དབྱིབས་འགའ་ཞིག་འཁོར་ལོ་དྲུང་གཡས་འབྲིལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། ཡང་ལ་ལ་
 འོར་བུ་བཅུན་མོ་སོགས་འདྲ་བའི་དགེ་མཚན་བརྒྱ་ཕྱག་གིས་མཚན་པ་གང་དེ།
 འདོད་ལྟའི་སའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡུལ་འདིའི་སྤྱི་དགྲ་ཡོངས་ཀྱི་བགོ་སྐྱེལ་དུ་ས་ལ་བབས་
 འགུན་ལ་བཞུགས་པའི་བར་སྤང་གི་ལྟ་དང་གཞི་བདག་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་འདིར་
 རྣམ་དཀར་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་དང་དཔལ་འབྱོར་དབྱར་མཆོ་ལྟར་རྒྱས་པའི་གྲོགས་
 མཛད་པ་དང་། མཆོ་དང་ཚུ་མིག་ཚུ་སྤང་ལ་གནས་པའི་གདོངས་ཅན་དང་ལྟས་དུས་
 དུས་སྤྱོད་ནམ་མཁར་སྤྱི་ཀྱིས་བྱུང་པར་བཞིས་པ་ལས་སྤྱོད་ཆར་དང་ཁ་བ་ཕབས་པས་
 འོར་འཛིན་མར་ཁྱེད་བྱུག་འདྲས་སྤྱོད་པར་བྱས་པས་མེ་ཏོག་ཅི་ཤིང་བར་མཚམས་
 མེད་པར་བྱུང་པར་འཁྱར་བས་ཀུན་གྱི་ཡིད་ཉམས་དགའ་བར་བྱེད་དོ།

དེ་ལྟའི་ཡུལ་འདིར་སྤྱི་བར་དུ་སྤྱོད་པའི་ཡུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་དཀར་ལས་
 ཀྱི་ས་པོན་གྱི་ཆ་བ་ཚུགས་དེ། དེའི་རྣམ་སྤྱིན་འབྲས་བུ་བཟང་པོའི་ཡོངས་འདུ་
 འཁྱུངས་པ་ལས་ཡོངས་སྤྱོད་ཆད་དུ་བྱུང་བའི་ཡལ་ག་ཕྱོགས་ཕྱོགས་སྤྱོད་པར་
 བདེ་སྤྱོད་དཔལ་གྱི་ལོ་འདབ་བྱེ་བས་བརྒྱན་པ་དང་། དད་འདུན་མོས་པའི་མེ་ཏོག་སྤྱོད་
 ཆོགས་བཞད་ཅིང་། དགེ་བཅུའི་འདོད་དགྲའི་འབྲས་སྤྱིན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་པ་
 མངར་པོས་བརྒྱན་པའོ། །དེ་ལ་ས་སྤྱོད་མི་ཤིས་པ་དང་ཉེས་པས་གོས་པ་མི་
 དམིགས་ལ། ཡུལ་གཞན་གངས་ཅན་གྱི་འུབ་ངོས་ཀྱི་ཁ་ཆེ་ཏོ་ཐོན་བལ་ཡུལ་ནས་
 བཟུང་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་ཅུ་སྤྱོད་ཤར་དང་ལྟའི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོའི་བར་དུ་ཡུལ་དུ་མ་
 མཆིས་པ་ལས། ལ་ལར་འབྱོར་བ་ལྟན་ཀྱང་ཆད་པ་ཆེ་བས་སྤྱོད་མི་ཚུགས་པ་དང་།

ཡོངས་གཅིག་ཏུ་དགུན་གྱི་གང་རར་བཞོན་སྐྱེས་མི་ད་པ་དང་། གནས་སལ་ཆེར་དུ་
 ཅི་ཤིང་ཆུ་མོད་ཀྱང་དགུན་དབྱིད་དུ་སྤྱང་འཆུབ་ཆེ་ཞིང་། ཤ་སྤྱང་སྟོགས་སྤྱོད་བྱ་
 དུག་ཅན་དུ་མ་ན་བྱུང་འཕེབས་སྐྱར་བྱུང་ནས་འཆེ་བས་ཉིན་མཆན་དུ་འདུག་ཉལ་
 མི་བདེ་བ་དང་།

ས་འགའ་ཞིག་རྒྱ་བྱག་རིང་ངམ་གྲོག་རྫོག་མེག་དྲུག་ཆེར་མང་བ་དང་། སལ་
 ཆེར་དུ་ད་དུང་སྤྲིག་ལས་ཀྱི་ཁ་མ་གང་བ་ལྟ་བུའི་རྫོན་པ་ཉ་བ་བྱ་གསེད་པ་སོགས་
 མེད་བ་དང་། ཡང་སྤྲིགས་དུ་མར་ཆོམ་པོ་རྒྱན་མ་མ་རུང་བས་ཡོངས་ལ་སོས་མི་བདེ་
 བར་བྱེད་དང་། ལུལ་ཁ་ཅིག་རྒྱ་ཁ་ཆར་དགོན་ནས་ཐན་པས་གདུང་བ་དང་། གནས་
 འགའ་ཞིག་རྒྱ་བྱེ་མས་བྱབ་ཅིང་ཆེར་མ་མེད་ལ་རྩ་རྩ་དགོན་པ་དང་སྤོམ་སྤྲིག་དྲུག་
 རྒྱལ་བསེ་སྦྱར་འདྲེ་ཞིག་སོགས་མང་བ་དང་། དེ་རྒྱན་རྒྱ་མེདི་བདུད་ཅི་འབྲི་མར་འོ་
 ཞོད་ར་བ་སོགས་ཀྱི་དཀར་ཟས་མད་དུ་བྱུང་བ་དགོན་པས། སྤྲིགས་གཅིག་ནས་
 ལེགས་ཀྱང་གཅིག་ནས་མི་བདེ་བ་ཡོད་པས་བདེ་སྦྱག་མི་སྟོམས་ལ། མཆོ་སྟོན་གྱི་
 གསེར་ལྗན་འདི་ནི་སྟོན་ངག་གི་ཟོལ་བསྟོད་ལྟ་བུ་མིན་པར་དོན་དངོས་ལ་དུས་
 བཞིར་གང་ངོ་ཁ་ཆར་སྟོམས་པ་དང་། གོང་སྟོས་ཉེར་འཆོ་རྒྱལ་ཉུང་ཞིང་ཆོས་དང་
 འོངས་སྟོད་འདོམས་ནས་འཆི་མེད་གནས་ལྟར་དེར་གནས་རྒྱལ་ཅི་བདེར་བདེ་
 སྤྲིད་ལ་རོལ་བའི་ཡུལ་བཟང་པོ་ཡིན་ནོ། །

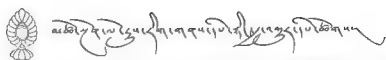
དེ་ནི་ལྷ་རྩེ་ཡིན་ཚུལ་ཅུང་ཟད་སྟོན་ཅན་སྟོན་ན། དཔེར་ན་གྲུ་མཆོའི་མཐའ་
ལྷགས་རིམ་བསྐོར་བ་དང་མཆུངས་པར། ལྷ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པའི་མཆོ་ཆེན་འདིའི་

འདྲིན་མའི་མཐའི་ཁོར་ཁོར་ཡུག་རྒྱ་གངས་རི་གཡའ་རི་བྲག་རི་སྤང་རི་ནགས་རི་
 ཆེ་ཆུང་དུ་མས་འབྱུང་པའི་ནང་དུ། ས་ཁྱོན་གྱི་ཉེ་ལྷན་གྱི་ཕྱོགས་ཕྱོགས་སུ་རི་
 ཕྲན་ལུང་བ་ཐང་གསུམ་སྒེལ་མར་ཡོད་པ་ཀུན་དུ། སོས་ཀ་དབྱར་ཉེན་དུ་གཡའི་སྤུ་
 ལོང་འགྲོང་བའི་མཆེད་པོ་རྩ་ལྡང་གིས་ཁེབས་པའི་བར་བར་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ཁ་དོག་སྤྱ་
 ཆོགས་པས་སྤྲ་བཏབ་པ་བཞིན་དུ་རི་ཐང་ལ་ལར་མེ་རྟོག་སེར་པོ་དང་། ལ་ཅིག་དུ་
 དམར་པོ་དང་། འགའ་ཞིག་དུ་མཆེན་ཁས་བྱབ་པས་འཛུལ་ཆོན་ས་ལ་འབྲེལ་འདྲས་
 ཀུན་གྱི་ཡིད་འཕྲོག་ཅིང་ཉམས་དགའ་བར་བྱེད་པར་བྱུང་བའི་ཆོགས་ལྡིང་བཞིན་དུ་
 དར་དེར་སྤུ་དབྱངས་ལེན་ཞིང་བྱེ་མ་ལེབ་རབ་མཛེས་གཤོག་པའི་གོས་ཁྱོན་མང་པོ་
 ཅིང་འཛོམས་བྲེལ། ཕྱོགས་འདིར་ཐུན་འདྲིན་རི་པོ་མ་ལ་ཡ་དང་འགྲན་པ་མང་པོའི་
 ཅེ་མོ་ནས་ནམ་མཁའི་སྤང་པོ་ཆད་པ་མེད་པར་ཐོན་ནས་བྱ་ལམ་ལ་འགོ་བ་ལས།
 ཏྲག་དུ་གིས་པའི་དགེ་ལེགས་མེ་རྟོག་སྤྱ་ཆོགས་གཏོར་འདྲའི་ཆར་དང་ཁ་བ་མོད་
 པས་ཐན་པས་གྱིན་དུ་གཏུང་བ་མེད་པར་ལོ་རྟོག་ཅི་གིང་རྒྱས་པ་དང་། མི་སྤྱོད་པའི་
 དྲགས་བྱ་བྱིའུ་སྤྱིན་བྱ་སྤྲ་མོ་ཡན་ཆད་ལ་སྒྲོམ་པའི་སྤྱོད་བསྐྱེད་མི་དམིགས་པ་དང་།
 དུས་ཀུན་དུ་ཉི་མའི་ཆ་ཟེར་དང་ལྷ་བའི་བསིལ་ཟེར་སྤེལ་མར་སྒྲོམས་གིང་། རྣམ་པ་
 ཀུན་དུ་མཐའ་དག་གི་ལྷས་སེམས་དགའ་བདེ་ཁོན་མུང་བར་བཞུགས་པོ།

ཡང་རི་ལུང་སོ་སོ་ནས་ཆུ་གཤེལ་བཞུས་འདྲའི་རབ་དྲངས་དལ་འགོ་ལྷའི་བྱ་མོའི་
 མགྲིན་པའི་དོ་ཤལ་བྱེད་པ་བསྐྱོད་པའི་ལྷ་པོ་རབ་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་དོག་པ་སྤྲ་མོའི་
 ཆོགས་ནམ་མཁའ་འཐོར་འགྲན་ཆུའི་ཟེགས་མ་འཕྲོ་བ་དང་བཅས་པའི་ཆུ་རྒྱན་ལྷང་།

དེའི་སྟོང་པར་སྒྲིབ་ཏུ་སྟོང་པ་རི་དང་མཆོ་སྟོང་མ་རྒྱ་དེ་བ་དང་མཆོང་པ་རི་ཞེས་
 པ་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་བརྒྱན་ཞིང་། མཆོའི་ནང་དུ་མ་ཉེ་དང་ཉ་སྐམ་བྱེ་འབྲམ་
 ཅི་དགར་བདེ་བར་རྒྱ་ལ། དེའི་འདབས་སུ་ངང་པ་རྩར་པ་བཞད་སོགས་འདབ་ལྗན་
 ལྷ་ལྷ་གནས་ཤིང་ནམ་མཁར་ནིང་བཞིན་དུ་སྐད་སྟོན་སྒྲ་ཆོགས་སྟོག་པས་ཡིད་སྟོང་པ་
 དང་སྟོང་པར་བྱེད་དོ། །འདིའི་རྩྭགས་དང་རྩྭགས་མཆམས་གྱི་ཉེ་རིང་ཀྱན་དུ་མཆོ་
 མཆོའུ་ཚུ་སྤྱང་ཚུ་མིག་རི་བྲག་གསལ་ཚུ་ལ་དུ་མས་བརྒྱན་པ་མཆིས་ཏེ། དེ་རི་ལྟར་ཞེ་
 བ། སྟོང་ས་སུ་དོ་རྩེ་པ་ལམ་གྱི་ས་འཛིན་ལྟ་བུའི་ཚོར་དགྲ་ཞེས་པའི་རི་ཅེ་ནོན་པོ་དུ་
 མ་མཁའ་ལ་བསྟེགས་འདྲའི་རི་སྒྲུལ་ནས་ལེགས་བྲིས་གྱི་དལ་འགོ་དང་མཆུངས་
 པའི་ཚུ་རྒྱན་བབས་པ་འདུས། ཡར་ལ་སྟེ་མ་སྒྲུའི་ཚུ་ལ་དུ་འགོ་བའི་རིག་སྟོན་ཞེས་
 པའི་ཚུ་སྤྱང་དང་། སྟོང་ནས་བྱ་དང་སྒྲུ་ལན་རྟོའུ་ཤོད་དང་རྟར་གྱེ་ལ་སོགས་གྱི་ཚུ་

ཆེན་དུ་ལྷང་བ་བརྒྱ་ཕྱག་གི་ཚུ་ཀུན་འདུས་ཏེ་མཆོ་འདིར་འབབ་པོ། ཉེ་ལྷའི་ཡུལ་
ཕན་སྐྱམ་ཆོགས་པར་གྱུར་དཀར་དུང་འདྲ་དུ་མས་གཡུའི་ལྷང་བ་དང་ཐང་ལ་མུ་
ཉིག་མང་པོས་བརྒྱན་འདྲ་དང་ནམ་མཁའི་སྐར་མའི་ཆོགས་ཀྱིས་བྱུང་འགྲན་ (ལུ་
ལན་མུ་བུན། བྱུ་ཏ། ཞེ་ཞེ་ཞེ་ཞེ། སུ་ཞེ་ཞེ་ཞེ་ཞེ།) ཡོད་ལ། དེ་སོ་སོའི་མཐའ་དང་
གཞན་དེ་ཐང་ཀུན་དུ་རྟ་ལུག་འབྲི་གཡག་མཛོ་མཛོ་མོ་སོགས་ཕྱགས་ཀྱིས་གང་བའི་
བར་བར་དུ་རི་དྲགས་འདྲེས་པར་གནས་ལ། ཡང་མཆོ་སྒྲོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་སའི་ཆར་བྱང་
གི་བྱར་ལུག་གི་སྟོད་དུ་ཨོ་ལུ་ལུན་གངས་རི་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་བཞི་ནས་ཆུ་ཆེན་བཞི་
བབས་ནས་ཕྱོགས་སོ་སོར་འགོ་བ་གངས་ཆེན་ཏེ་སེ་དང་འགྲན་པ་དང་། ཡང་ཡུལ་

(༩) དེ་དང་འདྲུ་ལག (༡༩) སོགས་སྤྱོད་གངས་རི་སྐང་ཆེན་དཀར་བོའི་བྱ་
འདྲ་ངོ་མཆར་བ་དང་། ཤར་སྟོར་རྩེ་སྟོ་བཟང་གཤགས་པ་འཁྱུངས་ཡུལ་གྱི་རི་བོ་ཆེན་
པོ་ཙོང་ཁ་ཞེས་པ་གཡུ་འབྱུག་ས་ལ་ཉལ་འགྲན་དང་། ལུབ་ངོས་རྒྱང་རིང་ཙམ་དུ་ཨ་
མདོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་བདག་ཡོངས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཆུ་ཆེན་སྟོ་མ་རའི་པོ་བྱང་གངས་རི་
ཆེན་པོ་སོག་གྱུར་གྱི་དབྱིབས་འདྲ་རི་ཕན་དུ་མས (ཞག་བཙོ་ལྷ་སྟོར་ཐུབ་པ་)
བསྐྱར་བ་རི་དབང་གི་མཆེད་པོ་དང་། དེ་དང་ཉེ་བར་ཨོ་དོན་མ་ལའི་ཆུ་མིག་མང་
པོའི་ཆུ་རྒྱན་འདུས་ནས་ཨ་ལག་ནོལུར (སྟོ་རངས) དང་ཆེ་གེན་ནོལུར (སྟོ་
རངས) གྱི་ནང་བརྒྱད་དེ་ཐོན་པའི་ཆུ་ཆེན་པོ་ཆུ་བོ་གསུམ་གཉིས་པ་ལུབ་ནས་
ཤར་དུ་འགོ་བ་དང་། མཆོ་དེ་ནམས་དང་ཉེ་བར་ཐོ་སྒྲན་ནོལུར་དང་། སྟོང་རི་མཆོ་
ནག་གམ་དུག་མཆོ་དུག་ཐང་དང་། ལྷ་ལྷང་གཡུ་མདོ་ཞེས་པ་སྤར་གེ་སར་རྒྱལ་པོར་

[illegible]

གཤམ་པ་མེད་གནས་ཡོད། ལུས་དང་བྱ་ལུས་གཞན་ན་མེད་པའི་ཚུ་སྟོན་གྱ་བཞི་
བ་འབྱུང་བའི་ཚུ་མཚོ་ (ཚུ་ལག་ ལྷར་ལུ་གི) གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ནི། ལུས་དེའི་
འགོ་བའི་སྒྲི་མཐུན་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ནོར་ལྷའི་གཏེར་གྱི་རྩིས་འགོ་
ཀུན་གྱི་གསོས་སུ་འགྱུར་ཞིང་འཛད་མེད་ཀྱི་བང་མཛོད་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་སྟོང་ས་
(སྟོ་མི) དང་བྱང་དུ་ (ཏར་གྱེར། ལྷར་ལུ་གི) རྫོངས་དེའི་སྒྲེད་གྲའི་ཐུན་མོང་
གི་དགེ་ལས་ལས་བྱུང་བའི་རང་བྱུང་རྒྱ་ཚན་རོ་མཚར་བ་གསུམ་གྱིས་མི་སྤྲུགས་ཀྱི་
ལུས་ཀྱི་ཕྱིའི་པགས་ནད་སོགས་འདག་པར་བྱེད་རུས་པ་དང་། རྩུགས་གཞན་དུ་སྤྲུག་
རྒྱ་དུ་མ་ཡོད་པས་ནད་གི་ནད་མ་བཞུས་པ་གསར་རྟིང་དང་བད་ཀན་སོགས་སེལ་
བར་བཞིན་པ་ཡོད་དོ།

ཡང་བྱང་ངོས་ཀྱི་ཐོད་ལི་ཞེས་པའི་རི་ལ་རིན་པོ་ཆེ་གཡང་ནི་དང་། རི་དེ་དང་།
ཁོར་ཡུག་གི་སར་རྫོ་སྒྲན་མཐའ་ཡས་པ་དང་། མཆོ་ཆེན་གྱི་ཚྭ་གས་ཀྱན་ཏུ་སྒྲེམ་ནས་
དང་གསེར་བཅས་ཞ་ཉེ་སྒྲེལ་བེ་རང་བྱུང་དང་དབྱལ་ལྷགས་ཀྱི་རྫོ་ཡོད་དོ། །བྱང་ཚྭ་གས་
སྒྲེལ་བེ་གི་མཆོ་དང་ནོ་གོན་ནོའུར་དང་ག་ལ་སྒྲེལ་ནོའུར་དང་ཏ་ར་ནོའུར་
གཉིས་དང་ལྷ་ཡོད། ཡང་མཆོ་ཐོན་གྱི་ལྷོ་དང་རུབ་ཏུ་རབ་ཏུ་དྲངས་ཤིང་སྒྲེལ་བེ་སྒྲེལ་
ཡན་ནོའུར་དང་ཀྱན་དགའ་ནོའུར་དང་ཞེ་ནི་ནོའུར་ཞེས་པའི་མཆོ་རྒྱུང་མཆོའུར་
མང་དུ་ཡོད། གཞན་གསེར་རི་བདུན་སྒྲེལ་འབྲའི་སྒྲིན་འཛིན་དུ་མའི་བར་བར་དུ།
ཁང་ས་ཞིང་ས་ས་ཡི་དགེ། ཁང་རྫོ་ཐབ་རྫོ་རྫོ་ཡི་དགེ། འབྲུང་རྒྱ་ཡུར་རྒྱ་ཡི་དགེ།
ཁང་ཤིང་བྱང་ཤིང་ཤིང་གི་དགེ། གམ་འཕྲོག་རྒྱུང་འཕྲོག་རྒྱ་ཡི་དགེ། ཞེས་པ་སྤྱད་གྱི་

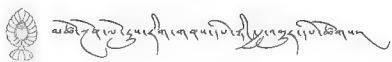

སའི་དགེ་བཅུ་ཚང་བར་ཆགས་པའི་གྲ་ས་གྲ་ཚང་སྤྱོད་སྤྱོད་མང་པོར་སྤྱོད་ཆེན་དམ་པ་
 ཏུ་མ་དང་། གཞན་ཐ་སྤྱོད་རིག་གནས་དང་ནང་དོན་དཀའ་ཆེན་བཅུ་དང་རབ་
 འབྱམས་གཞུང་ལ་མཁས་པ་དང་། སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་པ་དང་། སྤྱོད་འཛིན་པ་
 མཐའ་ཡས་པ་བཞུགས་པ་དང་། རྟོན་གསུམ་བྱིན་རྒྱལ་ཅན་སོགས་དང་ལྡན་གྱིས་
 ཆོགས་བསོག་པའི་ཞིང་མཆོག་མང་པོས་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷན་བཟུན་པ་དང་། ཡང་ཤར་
 དང་བྱང་གི་ངོས་ཀྱི་ས་འཛིན་ནག་པོར་ཅན་དན་དཀར་པོ་ཨ་གར་ལྷ་ཤྱག་སྤྱོད་ཤིང་
 ཐང་ཤིང་སོགས་རྒྱུ་འབྱུང་སྤྱོད་ཆོགས་པའི་ནགས་ཆལ་སྤྱོད་པོས་ཁེབས་ཁྲོད་ཏུ།
 སྤྱོད་གཞིག་དང་མི་བྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་དང་ལྷན་དང་འཕར་སྤྱོད་སོགས་གཅན་གཟན་
 གྱི་ཆོགས་སྤྱོད་འཕྱུ་འབྱུང་རྒྱ་བ་དང་། ལུབ་དང་བྱང་གི་རྩ་རི་བྱག་རི་སྤྱོད་རི་ཆེན་
 པོར་འབྱོར་དང་གཉན་དང་རྩོད་དང་སྤྱོད་པ་དང་ཤ་བ་ལ་ཤའི་བྱུ་བྱུ་དང་། རི་
 འདབས་སྤྱོད་མ་ཐེ་གཡི་གསའ་སོགས་དང་། ཐང་ལ་རྒྱུང་གཅོད་ཆོ་རིའི་པོང་བྱུ་སོགས་
 རི་དྲགས་སྤྱོད་ཆོགས་པ་མཆོང་རྒྱུ་ཅེད་འཛོའི་གར་གྱིས་བྲེལ་བ་མིག་གི་དགའ་སྤྱོད་
 ལྷ་བྱས་བྱས་ལ། དེ་གང་ལའང་ཡུལ་དེའི་དགེ་འབྱོར་ལྡན་པ་བཟང་པོ་མང་གིས་
 གཅེས་པ་ལས་འཆོ་བ་མེད་པས་བག་ལེབས་པར་རྒྱུའོ། །གཞན་ཡང་རྩ་རི་རྩ་བོར་
 དཀར་སོགས་དང་། ནགས་ཀྱི་རི་ལ་བྱུ་བྱུ་དང་གཞེར་མོང་དེ་བོ་བྱུ་ར་མ་དང་
 འཛོལ་མོ་དང་ནེ་ཙོ་དང་བྱུ་ཐི་བ་ཙོ་ག་དང་།

གཞན་ཡང་ཁ་དོག་དམར་སེར་ཁྲ་བོ་གྲོ་སོགས་སྤྱོད་ཆོགས་པའི་སྤྱོད་འཛིན་ཅན་
 ཤིན་ཏུ་མངོས་པའི་བྱུ་རྒྱུང་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱོད་བྱངས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་མང་སྤྱོད་དང་།

80

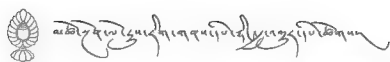
དེ་ལྟའི་གནས་ཀྱི་དུམ་བྱ་འཛིན་མར་བབས་འདྲའི་མཆོ་ཆེན་རི་པོ་ལྷལ་དུ་
བྱུང་བ་གསུམ་དང་བཅས་པ་འདི་ལ། བོང་དུ་བྱངས་ལྟར་དུ་བྱགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་སྒྲུལ་
པ་དངོས་བོད་རྒྱལ་ཁྲོད་བཅན་སྐམ་པོས་གསུངས་པ་ལྟར་དུ་བྱང་རྒྱལ་ལེམས་དཔའ་
འཁོར་བཅས་བཞུགས་ངེས་ཡིན་པ་དང་། གནས་འདི་ས་ཁྱ་བཟང་པོ་དུ་མས་མཆོན་

པས་གཞན་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་སྤྱོད་ཉན་རང་དཔའ་པོ་མཁའ་འགྲོ་ཚེས་སྤྱོད་ཡེ་ཤེས་
 པའང་འབྱོར་བཞུག་བྱེད་པས། དེ་ནམས་ལ་དམིགས་ནས་དད་པ་ནམ་དག་གི་སྒོ་ནས་
 ཕྱག་འཆལ་བ་དང་མཚོ་སྒོར་བྱེད་པ་དང་། ར་ལྷག་སོགས་སེམས་ཅན་མཚོ་ནང་དུ་
 འཕེན་པ་དང་ཤ་ཁྲག་གི་ཕྱི་ལ་ཟེར་ནས། ཨ་བར་སྒྱུར་གསུམ་ཞོ་ཤ་གསུམ་སོགས་
 ལ། མི་གཙང་བའི་རིགས་དང་སྤྱི་ཅི་སོགས་ཀྱི་དྲི་ཅམ་ཡང་མ་འདྲེས་པའི་སྤྱུ་ལ་ཕན་
 པའི་སྤྱན་གཙང་དང་། གོས་དང་རས་སོགས་ཀྱི་དུམ་སྤྱོད་དང་། ཤིང་ཐོག་བཟང་པོ་
 དང་། ཞོ་འོ་མར་དང་ཀ་ར་བྱ་རམ་དང་། མར་རམ་འོ་མས་སྤྱོད་པའི་ཟན་གྱི་དཀར་
 གཏོར་ཆེན་པོ་དང་། ལྷ་ཤྱག་བ་ལུ་མཁན་དཀར་སོགས་ཀྱི་བསང་ཆེན་གཏོར་། ལུ་
 བ་ཆོགས་འཁོར་འབུལ། དེ་ལྟར་མཚོ་ནང་ཕོ་ལོ་རྒྱལ་བས་ཕྱི་ལ་དང་ལྷང་བ་འདག་
 ཅིང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་གསོག་པར་གྱུར་ཏེ། གནས་སྐབས་སྤྱོད་ཆེ་རབས་
 ཀྱན་ཏུ་ལྷ་མའི་རྟེན་བཟང་བརྒྱད་མར་ཐོབ་ནས། ལྷགས་སྤྱོད་རང་དོན་དུ་ཐར་པ་དང་
 སེམས་ཅན་གཞན་ཀྱན་གྱི་ཕྱིར་དུ་སངས་རྒྱལ་འཕྱོང་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆེ་འདྲིར་
 ཡང་ནད་གདོན་དག་བགོགས་ལྷས་ངན་བཀྲ་མི་ཤིས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་ནས། ཆོས་
 དང་སྤྱན་གསལ་རྒྱས་ཤིང་མི་ལྷགས་དར་ཏེ། ནམ་པ་ཀྱན་ཏུ་བཀྲ་ཤིས་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་
 དཔལ་ལ་རོམས་པ་མེད་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་བསྐྱལ་བ་བཟང་པོ་དང་ལྷན་པར་
 འགྱུར་རྟོ།

རྩ་བའི་བཞི་བའི། ཡང་སྤྱོད་དེར་གནས་པ་ནམས་ཀྱང་ལུལ་མཐའི་ལ་ལའི་
 མི་སལ་བ་ལྟར་གཡོ་སྤྱོད་པ་སོགས་མི་ཤེས་པར་རང་བཞིན་དང་ལ་ཡ་རབས་ཀྱི་

82

ཁོ་ནའི་སྒྱུ་བདག་མཛད་པ་དང་། བྱམས་སེམས་སྤྱིར་རྗེ་ལྷན་པས་རི་དྲགས་བཀྲས་
སོགས་སོག་གཙོད་ཀྱི་རིགས་ལ་སྤུལ་ལ་སྤྱི་ཅི་ལྟར་འདྲེས་པ་དང་། འབངས་མི་ལ་ཉེ་
རིང་དང་ཆད་ལས་དག་པོ་གཏན་ནས་མི་མཛད་པ་དང་ཁྲལ་ལོག་མི་འགལ་བར་
ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཐམས་ཅད་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་དཔལ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཐབས་ཁོ་ན་ལ་བཙོན་
པའོ།

དེའི་མཐུས་གཞན་འབྱོར་ལྷན་མི་ཆེན་ནམས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་འབངས་མི་
ཀུན་ཀྱང་ལྷོགས་སྤྱུག་མཉམ་ལྟར་གྱུར་པས་སྤྱང་བོ་དང་བཀའ་སྒྲོམ་གྱིས་ཏ་ཅང་ཉམ་
ཐག་པ་དགོན་སོགས་ཏེ། དེ་ལྟའི་ལྷོངས་སྤྱན་སྤྱུང་ཆོགས་པ་འདིར་གནས་པའི་རྒྱལ་
དཔོན་མི་ཆེན་སོགས་ཀུན་སྤྱིར་དགེ་བཅུ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ། དགོན་མཚོག་ལ་གྲས་
དམ་ཆོས་སྤྱབ། ཡོན་ཏན་ཅན་དང་པ་མར་བཀྲར། རིགས་མཐོ་ཆུན་ལ་སྤྱད་
བྱེད། མཛའ་བཤེས་གཞུང་བསྐང་ཡུལ་མིར་སྤྱོད། མིག་ཡར་ལྷ་ཞིང་ཡིད་ནི་
ངང་། ཟས་ལོར་སྦྱོད་མཁས་གཡོ་སྤྱོད་བྱལ། སྤྱུག་དོག་མི་བྱ་སྤྱི་ལ་སྤྱོམས། བྱུང་མེད་
དག་ལ་ཡིད་མི་རྟོན། འག་འཇམ་སྤྱོད་མཁས་ཐེག་པ་ཆེ། སྤྱོད་ལོག་ཡངས་ཏེ་མི་ཡི་
ཆོས། ཀུའང་མ་བཅུ་དྲུག་ཅེས་བྱ་ལ། ཀུན་པའི་སྤྱོད་སྤུལ་རབས་ཡིན། ཞེས་པ་
ལྟར་གྱི་བྱ་སྤྱོད་བཟང་པོ་ལྷན་པ་སྟེ། མདོར་དེལ་ན་སེར་སྤྱོད་མཐའ་དག་གི་ཡིད་
མཁའ་ལྟར་ཡངས་ཤིང་ཅན་དན་གྱི་ལོ་འདབ་དང་འགྲན་པར་འཇམ་པ་དང་། ལུས་
དག་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་དང་རྒྱལ་དཔོན་གྱི་ཁྱིམས་ལྷགས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་
དང་། སྤྱི་མ་དགོན་མཚོག་ལ་བསྟེན་བཀྲར་དང་སྤྱུག་སྤྱོར་ཁ་ཏོན་སོགས་དགེ་བྱོགས་

 Handwritten signature in Devanagari script.

ལ་འབད་པ་དང་། སན་ཚུན་མཐུན་ཁིང་གཅིག་ལ་གཅིག་ཤིན་ཏུ་བཅེ་བས་གང་པམ་
བགྱིད་པ་དང་། གཅོ་བོར་འབྲི་ལྷག་མེད་མའི་དར་བ་དང་ཞོ་དང་མར་ལྷུར་དཀར་
ཆང་སོགས་ཀྱིས་འཆོ་ཁིང་། ལྷ་ཇེ་མི་ཇེ་པན་ཚུན་ཡང་ཡང་འདུ་ནས་སྦྱིད་ཆོན་
ངོམས་པ་མེད་པས་ཞག་སྒྲ་ལོ་ནས་འདས་མི་ཤེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོངས་འདུས་ཤིང་
གི་འབྱོར་བར་བརྟེན་པའི་བྱང་སྒྲིང་གི་མི་བཞིན་ཅི་འདོད་ཅི་དགར་གནས་བཞིན་ཏུ།
ཆོ་རབས་ཕྱི་མ་ཀུན་ཏུ་དལ་འབྱོར་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ལྟན་པའི་ལུས་རྟེན་རྟེན་དེ། ལྷ་མ་
ལྷ་ཆོས་དང་འཕྲད་ནས་འཁོར་བ་ལས་ཐར་ཏེ་ཟག་མེད་གྱི་གཏན་བྱུང་ཐོབ་ཆེད་ཏུ་
ཆོས་མཐུན་གྱི་ལས་བཟང་པོ་ལྷུར་ལེན་ལ་འབད་པའི་སྐལ་བ་བཟང་པོ་འབྱོར་བས་
ལུལ་གཞན་གང་ལའང་སྒྲོན་མི་དགོས་ཤིང་། ཆོས་སྤྱིད་བྱང་གི་དཔལ་གྱིས་ལྷུག་ཅིང་།
དུས་ཀུན་བདེ་སྦྱིད་ཀྱིས་བྱང་པའི་ལྗོངས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཡིན་ནོ།

སྒྲུབ་པ། རྫོང་མའི་བསྐལ་བཟང་གྱུ་རིངས་འདི་རྫོས་དེར། རྣམ་འདེབ་རྫོང་ཉི་
རིམ་པར་གསལ་ཤར་ནས། རྫོས་འཁོར་(༡) འོད་རྫོས་གདུལ་བྱའི་རྫོ་ཐུབ་
བསལ། རྫོང་གཞུང་འཁོར་བ་དོང་གྱུགས་མཛད་དེ་མཛར། དེ་ཕྱིར་གླིང་འདི་འོག་
མིན་རྒྱལ་བཞོད་འད། རྒྱང་པར་གངས་རྫོངས་བསྐྱབ་དར་ཡུལ་རྒྱང་འཕགས། །

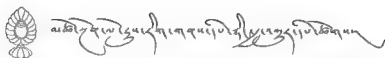
དེ་ཡི་ནང་ནས་ཨ་མ་དེའི་ཞེན་འཛིན་འདི། ཁོས་མྱིང་བྱང་འཛོམ་གཙང་མའི་
སྟོབས་ལྡན་འགྲན། དེ་དབུས་ས་ཡི་ཐིག་ལེ་མཆོ་རྫོན་སར། ལུས་བདེ་སེམས་མྱིང་
དགེ་ལེགས་རབ་རྒྱས་པའི། ལྷ་ཤོན་ཚུལ་དུ་མི་དབང་རིན་ཆེན་བདུན། བཟ་གིས་
རྟགས་བརྒྱད་འགྲན་པའི་ས་སྤྲས་མཆོན། ལ་ཡི་དགེ་བཅུ་ཡ་མཆོན་མཛོན་འབར་

བས། །འདྲོད་དགྲའི་དཔལ་འབྱོར་མ་ཚང་མེད་དེ་གོ། །མགོན་དུ་བོས་འབྲེགས་ལྷན་
དུས་ལེགས་སྟུན། །བསྐྱལ་བར་བསྐྱགས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་འཛད་མེད་གནས། །དེ་ན་
ཐུན་མཚམས་གོས་གྱོན་མཚུངས་པ་ཡི། །ཆོས་ཀྱིས་ཕྱག་པའི་བླ་སྟོབ་དགེ་འདུན་
ཆོགས། །ལཱ་རིག་མཁས་འདུས་དགོན་སྦྱབ་ཀྱིས་མཛེས་ཤིང་། །རྒྱལ་བསྟན་སྟེལ་
བཞིན་འགྲོ་དོན་ལ་བཙོན་བྲེལ། །རིགས་རུས་དབང་མཐོ་དད་ལྷན་དཔོན་ཆེན་སྟོན། །
འབངས་བཅས་པན་ཚུན་མཛའ་གཙུགས་ཤིན་ཏུ་མཐུན། །དཀོན་མཆོག་མཚོད་
བཀྱར་བྱང་གྲོལ་ཐོབ་ཕྱིར་བཙོན། །པན་སེམས་མངའ་བའི་སྟེ་བོས་བྱང་དེ་མཚར། །
སྟེ་ཀྱན་དལ་རྟེན་ཐོབ་ཆེད་དགེ་བཅུར་འབད། །བྲི་ཞིམ་རོ་མཆོག་ལྷན་ཟས་ལྟ་གོས་
སྟུན། །འབད་མེད་ལྷན་སྦྱབ་འདྲོད་དགྲར་སྟོད་བཞིན་དུ། །འཁོར་མཚོ་ལས་ཐར་
གཏན་བདེ་སྦྱར་ཐོབ་སྟོན། །ཞིས་པའོ། །

ཡང་ལོ་རྒྱལ་དེ་ལས་འབྲོས་ཏེ་ཞར་བྱང་དུ་གཞན་འགའ་ཞིག་སྟོས་ན། དེ་ལ་
གཉིས། རོ་ལྷན་གྲར་ཕྱགས་ཀྱི་ཨའི་ལོད་དང་རྒྱ་ནག་ཡུལ་དུ་བསྟན་སྟོན་གྱི་བྱ་སྟོད་
ཅི་དང་ཅི་ཇི་ལྟར་བྱང་ཚུལ་ལ་ལ་དང་། ཕྱགས་འདིའི་རྟོར་བོད་ཀྱི་ལྗོངས་ཆེན་པོ་སོ་
སོར་ཡུལ་ཕྱན་གང་དང་གང་མཆིས་རགས་ཅམ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བས་
བྱང་ནས་བྱང་དུ་རྒྱལ་བསྟན་དར་བར་ལུང་བསྟན་ལྟར་དུ་བྱང་མཐའ་རོ་ལྷན་གྲར་
ཕྱགས་སུ་དེ་དར་བ་སྟེ། དེ་ཡང་དགའ་ལྷན་པོ་ཤོག་ཐུ་ཏན་གྱིས་དེར་ལམ་རིམ་ཞབས་
བརྟན་ཐུགས་ཀྱ་གསུམ་བཙུགས་ཏེ་མཚོད་བཀྱར་བྱས། ཆེ་དབང་རབ་བརྟན་གྱིས་
དེའི་ཞབས་བརྟན་གྱ་ཚང་འདུལ་བ་གྱ་ཚང་དུ་བསྐྱར་ནས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་

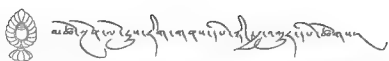
འདུལ་ཁྲིམས་དམ་དམ་མཛད། དེའི་སྒྲུབ་ཆོས་རྒྱལ་དགའ་ལྷན་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲུབ་
རིང་ལ་གྲུ་ཆང་དེ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ། རོས་བསམ་གླིང་ཞེས་པའང་བསྟན་ནས་མཆོག་
ཉིད་འཆད་ཉན་ཀྱང་དར་བར་བྱས་ཏེ། རྒྱུད་ལྷ་ཞེས་པ་དང་ལྷ་བཅུགས་ནས་བཅུན་
པ་ཁྲི་ལྷག་བསྟན་ཏེ་དགེ་སྟོང་རེ་ལ་མི་གྲིམ་གསུམ་རེ་དང་གཞན་འགྲེད་ཐོགས་
ཐོགས་གྲུ་ལོ་མ་པ་ཕུལ་ནས་བསྟེན་བཀྱར་མཛད་པས། དེ་དུས་སྤར་ལྷ་ཀྱེད་ལེ་
འཕགས་ལུལ་དུ་བཞུགས་དུས་དང་འགྲན་པ་བྱུང་ཞེས་ཀྱང་ཏ་ཅང་ཤོ་བ་ཆེན་དུ་མི་
འགྱུར་རམ་སྟུམ་མོ། །

དེ་ནས་འདིག་རྟེན་ལྷགས་བསྐྱེད་ལ་གཞན་ཀྱང་བོད་མོག་པོའི་ས་བདག་
འགའ་ཞིག་གིས་འགན་ཚུན་བྱས་པའང་བྱུར་ཅམ་མོལ་ན། སྤར་རབ་དག་ལྷགས་ཀྱི་
ལོར་རྡོལ་གྱར་དུ་ཆི་ཆེན་ཏན་དང་པོ་ཤོག་ཐུ་ཏན་ནང་འཁྲུགས་བྱུང་། ཡང་བོད་
མོགས་ཀྱི་དབྱེན་གྱིས་པོ་ཤོག་ཐུས་ཆེ་དབང་རབ་བརྟན་གྱི་རྡོ་རྡོ་བསད་ཀྱང་ཆེ་
དབང་རབ་བརྟན་གྲོས། ཡང་རྡོལ་གྱར་ཏལ་ཏལ་གྱིས་སྤར་མཛའ་སྐྱབས་སུ་ལོ་དེར་
ས་མཆམས་ཁུ་རིལ་བིལ་ཆེར་དུ་དབྱར་སྟོན་ལ་སྦྱིད་སྟོན་ཆེད་དུ་འཚོགས་པ་ལས་
ལན་གཅིག་ཏལ་ཏའི་ཆི་ཆེན་ཏན་གྱིས་དོན་རྒྱུད་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་པོ་ཤོག་ཐུའི་སྤྲས་
སངས་སྐྱབས་ཕྱིར་ལོག་ལམ་དུ་བཀོངས་པས་མོའི་ལོད་དང་ཏལ་ཏའི་ཞེ་འགས་ཀྱི་
ཙ་བ་རྒྱགས། དེ་ནས་པོ་ཤོག་ཐུས་དམག་ཚད་གསུམ་བྱས་ཏེ་མོང་ནས་ཏལ་ཏལ་མམས་
ཅད་བཅོམ་པ་ན་ཏལ་ཏས་ཁང་ནི་རྒྱལ་པོར་མགོ་བརྟགས་ཆེ། ལྷ་ལན་ཕུ་བྱང་ནས་
རྡོལ་གྱར་དང་རྒྱ་དམག་འཁྲུགས་ཆེན་བྱུང་ནས་ (རྡོ་ལང་བཞི་བྱང་ཟེར) པོ་

87

ཡང་རྒྱའི་ས་མཐའི་རྒྱ་དཔོན་ལ་ལས་དོན་རྒྱ་རེའི་ཆེད་དུ་འབྲུག་ས་ཆེན་
བརྒྱ་འཇམ་པ་འདྲ་མང་སྟེ། རྒྱ་ནག་དར་སེའི་ཅིན་ཁོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁམས་རྒྱལ་ཞིག་དང་
དུས་མཇེད་ལྷུང་ནས་རྒྱལ་པོའི་ནང་ཁོན་ཆེན་པོ་ནའི་ལྷུང་ཕྱོན་དགོས་ལྷུང་ཡང་སོང་།

དུས་ཕྱིས་སུ་ཁོའི་ཐོབ་ཅིང་སའི་ཕྱི་རོལ་བའི་སྤྲ་མ་སུ་ཨ་རུང་སྐྱེས་ཀྱིས་

ཅ་ལར་གྱི་རུའི་བེའི་དམག་ཁྲིད་ནས་ལན་གྲུའི་མཁར་མདུན་གྱི་རི་ལ་བརྩན་བརྩང་
སྟེ་འཐབ་ཀྱང་ཅ་ལར་བམ། ཡང་དེའི་ཕྱི་ལོའི་ཕྱི་ལོར་མུ་སྟེགས་པ་ཐེན་ཨ་རུང་དང་
ཏའི་ཐུང་ཨ་རུང་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་སེ་བན་ཕུ་ཞེས་པའི་རི་ལ་བརྩན་རྩྩང་བརྩང་ནས་
དུས་བེད་བྱས་ཀྱང་ཕྱི་མ་ལེབ་ཁྲ་ལ་འགྲན་ལྟར་དབང་ཕྱོགས་ཀྱི་སའི་དབང་ཕྱག་ལ་
ཚོ་ལ་འདྲོད་ནི་རྩོངས་པའི་རྩོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ས་སྐུའི་ལེགས་བཤད་གཏེར་ལས།
བསོད་ནམས་ལྷན་པའི་ཆོག་ཙམ་ཡང་། ཉམ་ཆུང་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་དགའ། །
གོ་ཏའི་(ཤར) རྒྱལ་པོའི་(ར་མ་ལྷ་ལ) ཆོག་ཙམ་གྱིས། རྒྱ་མཚོའི་རྒྱལ་པོ་
བཅེངས་ཞེས་གྲགས། ཞེས་པ་ལྟར་ས་བདག་ཆེན་པོས་གནམ་ལྷགས་ལྷ་བུའི་བཀའ་

ཕབ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་དག་པོ་ཀུན་དཔའ་ཞུས་པར་འཇུག་བ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བདག་
པོ་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ལྷགས་བྱུང་ལ་མཁས་པའི་ཁར། དག་པོ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་ལ་
སྔོན་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཡུལ་ངོར་བརྟན་པའི་རྗེས་འགོ་དང་། དེའི་དམག་དཔོན་རྣམས་
ཀྱང་འདྲིག་སྒྲེའི་མཆེད་དང་། དམག་ཀྱང་ལྟ་མིན་གྱི་དཔུང་དང་མཚུངས་པས་སེས་
ཚོལ་མཐའ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་པར་གྱུར་རྟོ། །

དེས་ན་ཆིང་གིས་རྒྱལ་པོ་ལྟར་དུ་སྟོད་གྱི་རྟོ་ཐོན་ཐོར་གོད་དོན་ལྟར་མངའ་
རིས་ནས་སྤང་གྱི་ཤར་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་རྒྱ་བོད་རྟོར་གསུམ་མགོ་
དཀར་དང་བཅས་པ་ལ་དཔའ་ཅལ་སྟོབས་གྱིས་འཁོར་ལོས་དབང་བསྐྱར་རྟེ། རྩྱགས་
ལས་རྣམས་པར་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྟོག་ཏུ་མངོན་པར་འཕགས་པས། འཁོར་
འབངས་ཀུན་ལ་བདེ་སྤྱིད་གྱི་དགོས་འདོད་སྟེལ་ཞིང་། ལྷན་པའི་གྲགས་པའི་འོད་
ཟེར་ཤར་གྱི་འདྲིན་མའི་ཁྱེན་ཡངས་པོར་ཁྱབ་བཞེན་པ་འདིའོ། །

གཉིས་པ་ལ། འཛམ་གླིང་གི་དབང་རྩྱགས་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ནས་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལུབ་
མཐའི་གངས་རྟེ་མེ་བར་གྱི་ལྗོངས་ཀྱི་དབུས་གཡས་གཡོན་གསུམ་ལས། དབུས་སུ་ཨ་
མདོ་དབུས་གཙང་དང་། གཡས་སུ་ལྷོ་ཁམས་དང་། གཡོན་དུ་རྟོར་སོག་གི་ཡུལ་གང་
དང་གང་ཡོད་པ་དང་། དེ་དང་དེར་སྒྲ་རྒྱལ་དཔོན་ལྟ་སྟེ་མི་སྟེ་གང་སུ་མཆིས་པ་དང་།
ཡུལ་དེ་སོ་སོར་ཆོས་ལྷགས་ཅི་དང་ཅི་དར་བ་ཉམས་དགའི་རྒྱལ་གྱིས་ཐོ་ཡིག་ལྟ་བུ་
ཅམ་འགོད་ན། དེ་ལ་ཡང་ཤར་གྱི་རྒྱ་གཉེར་དུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རི་པོ་ཏ་ལ་ཞེས་རྒྱ་
ལ་གྲགས་པ་དང་། ༡༠ དེ་ནས་ཡར་ལ་ལྷ་ལམ་དུ་རྒྱལ་ཁབ་པའི་ཅིང་ཕོ་བྱང་ཡོད་ལ།

དེ་ནས་ཡར་ལ་དབུས་བརྒྱུད་དུ་སྤར་ས་སྐྱུ་བཅ་ཆེན་དང་རྒྱ་གར་བ་སྒྲོབ་
དཔོན་ཀླ་མ་ལ་ཤྲི་ལ་སོགས་ཕྱོད་ནས་བཞུགས་གནས་ལང་རྩུ་སྡེ་བཞི་དང་། ཨ་
ལག་ཤ་སོགས་ཡོད། དེའི་སྟོན་དུ་བོད་ཆེན་ནང་གི་ཨ་མདོ་དཔལ་འཛིན་དང་། དེའི་
རྒྱབ་ཀྱི་མཆོ་སྟོན་སར་སྤར་བོད་དང་གཞན་བསྟན་ཁྱང་དེང་སང་ཨོའི་ཡོད་ཡོད།
དཔལ་འཛིན་གྱི་གཡོན་དུ་མོ་རོད་དང་། དེའི་སྟོན་དུ་བླ་རྒྱུ་ཉོར་ཤར་ཡུ་གར་དང་།
བོད་མདུང་ནག་ཡོད་དོ། །དཔལ་འཛིན་གྱི་གཡས་མདུན་(མདོ་བ་སྟོང་སྟོར་དང་)
ཙོང་ཁའི་རིའི་སྟོན་དུ་སྟོ་མི་དང་། དེ་ནས་མར་ལ་རི་དེའི་མཚུག་པར་(ཀ་མདོ་
བྱམས་པ་འབུམ་སྒྲིང་ཡན།) གྱི་རྒྱབ་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་བོད་སྡེ་སྟོན་མང་གྲིལ་
འབའ་ཟེར་རམ། དེའི་སྟོན་དུ་ཉོན་ཏེ་ཉན་སྟག་ལུང་། མོན་རྩ་མེན་རྩ་རྩ་ཉོར། ཙོ་ནེ་
སྡེ་ཆེན། ཉའི་ཁི་བན་རྒྱ་མ་བོད། ལུང་རྩ་ཡོད་དོ། །

མ་ཚུའི་ཕར་ཁར་སྟོད་ནས་མར་ལ་ཨ་རིག་ཐར་ཤུའུ་ཐ་ཤུའུ་བུད་ཤུའུ་
སྟགས་དང་། ཆིག་ལེ་ས་དང་དེའི་སྒྲིད་ཀྱང་ལྟེ་ཆུང་མང་། དེའི་ཤར་སྟོར་སྟེ་སྟེ་
པོ་རེ་སྟོར་པོ་རེ་མདོ་དང་། ཕྱི་རོལ་བ་ཙ་ལར་སྟགས་དང་། དེའི་རྒྱལ་ཏུ་ཁ་ཅ་ཆ་ཅ་

སོགས་དང་། དེའི་ལྷོ་ངོས་སུ་སྤྲོད་ནས་ཡར་ལ་བར་ཁམས་སུ་དབུ་དགེ་འདྲེ་དགེ་
ཀེ་རྟེ་ར་བ་གཙོ་ཡུང་ཤ་བུ་ལྷགས་སྒྲོ་དང་། ཏྲ་སོ་ནག་རྩ་མར་སོགས་སྡེ་སྤྱོད་ཆོགས་
ནག་ཚུའི་བར་དུ་ཡོད་དོ།

ལང་རྩ་ལྷོ་སྡེ་བཞི་ནས་འདིའི་བར་གྱི་ལྷོ་ངོས་སོ་སོར་གྲ་ས་གྲ་ཆང་མཆན་ཉིད་
འཆད་ཉན་ཡོད་པ་སྤྱབ་སྡེའང་མཐའ་ཡས་ཤིང་། དེ་ནས་སུ་དགེ་ལྷན་པའི་ལྷགས་
བཟང་དར་ལ། འོན་ཀྱང་དེའི་ནང་དུ་རང་ཚུགས་མེད་པ་ལྷོ་འཆལ་འདྲ་བས་ལྷགས་
གཞན་ལ་གྲས་སུ་ལ་རེ་རེ་ཅམ་སྤིད་ཀྱང་བསྟན་འགྲོ་ལ་ཡན་གཞི་དུ་ཆུང་དོ། རྟོད་སྤྱོད་
ནག་མཆོ་ལས་བྱུང་བའི་ནག་ཚུ་བ་དང་འབྲི་བྱང་གི་ཡན་གྱི་ར་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྷག་ལྷང་
སོགས་བོད་དབུས་གྱི་ཆར་གཏོགས་སོ།

ཐིའི་ཅིང་ནས་གཡོན་ངོས་སུ་ཡར་ལ་རིམ་པར། ༥ གཙོ་ཆེར་ཞུ་སེར་བ་ལ་
དད་པའི་ཆ་གྲར་(༡) དང་། མོང་གོལ་(༢) དང་། དགེ་ལྷགས་རྩོ་ནང་ཆོས་
ལྷགས་གཉིས་ཀར་གྲས་པའི་རྟལ་རྟ་(༦) དང་། རྟོད་དུ་རྩོ་ལྷན་གྲར་གྱི་ལྷོ་ངོས་སུ་
མེའི་ལོད་ཡོད་པ་ཀུན་དགེ་ལྷན་པར་སྤྱོད་ནས་དད་དོ། དེའི་རྒྱབ་དུ་ཕྱི་རོལ་བ་ལྷ་རྩ་
སྤྱོད་དང་། ལུབ་དུ་ཤརྟལ་ལར་སྤྱོད་གི་བར་དུ་ཕྱ་སྤྱོད་པ་དུ་རྩ་ཁ་སོགས་ཏོ་ཐོན་ཕྱ་མེད་
པ་ཡོད་དོ།

ཐིའི་ཅིང་ནས་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ཡར་ལ་རིམ་པར་འཇམ་དབྱངས་སྤྱོད་སེར་གི་
ཞིང་རི་བོ་ཆེ་ལྷ་ན་ཆོས་རྒྱལ་ལྷ་དན་མེད་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་མཆོད་རྟེན་བྱེ་བའི་ནང་
གི་ཆེན་པོ་གཅིག་མཆན་མོ་འོད་འཕྲོ་བ་དང་། བོད་དང་རྒྱ་བན་གྱི་ལྷ་ཁང་རྟེན་

གསུམ་བཅས་པ་དུ་མ་དང་། གནས་དེར་བར་སྒྲུབ་ལ་མཆན་མོ་སྒྲོན་མེ་འགོ་བ་འདྲ་
 བ་མང་པོ་མཐོང་བ་ཡོད། ༡༥ དེ་ནས་མེ་ཁོན་ཆེན་མུ་བ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ན་བཟང་
 གི་གནས་སྒྲུབ་ཆེན་འཁྱིང་རིར་མཆན་མོ་སྒྲུག་པའི་ནང་ནས་སྒྲོན་མེ་འདྲ་བ་འབབ་
 པ་མཐོང་ཟེར། དར་སེམས་དོ་ཅིན་ཁོན་ཆེ་ཆུང་ན་ཆ་ཁོའི་རྒྱལ་ཁབ་བཙོ་བརྒྱད་ཟེར་
 གྲུང་དང་སང་དྲུག་གྲགས་ཆེ། དེའི་སྟོར་ཟལ་མོ་སྒྲུབ་སོགས་སྒྲུབ་གསུམ་མཐུ་དང་།
 རྒྱ་མོ་ཆ་བ་རོང་སོགས་རོང་དྲུག་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་རི་གསུམ་ཁ་བ་
 དཀར་པོ་ཞེས་པར་རྩོལ་ཡི་གེ་སྒྲགས་རང་བྱོན་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཅིན་ཁོན་གྱི་
 སྟོང་དུ་སྡེ་དགེ་ལ་རོང་འབྲོག་གཉིས་གྱི་འབྲོག་པ་སྒྲ་ནག་ཅན་དང་ཉེ་བར་འདན་
 དང་གླིང་བ་ཡོད། རོང་བ་ཁང་བ་ཅན་ལ་སོ་བྲང་བརྒྱ་གསུམ་དང་རྫོང་ཆེན་སོ་ལྔ་
 སོགས་ཡོད་པར་གྲགས་ཤིང་བཀའ་འཁྱུར་བསྟན་འཁྱུར་སོགས་གྱི་པར་བྱང་པར་དུ་
 འཕགས་པ་ཡོད། ཅིན་ཁོན་ནས་ཡར་ལ་བྲ་ཡག་དང་། རྒྱ་ལྷང་(གཡས་སུ་རྒྱ་ནག་
 སོགས་བརྒྱད་གྱི་ངམ་རྒྱ་དང་གཡོན་དུ་རྩ་རྒྱ) ཟུང་འདུས་མཆམས་གྱི་ཆབ་མདོན་
 ཁམས་འཕགས་པ་ལྟའི་དགོན་ཆེན་ལྟ་སྡེ་དང་བཅས་པ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་དབུས་
 ལ་འགོ་ལམ་དུ་ཤར་གངས་ལ་སོགས་དང་། ཆབ་མདོའི་སྟོང་སྒྲ་ལི་ཐང་དགོན་
 བཀའ་འཁྱུར་གྱི་པར་བཞུགས་པ་མཆོད་གཞི་དང་བཅས་པ་དང་འགའ་དག་ཡོད།
 འདི་ཡན་ཆད་སྤར་དོན་གྲུག་གྱི་མོའི་ལོད་གྲུ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་དམག་དབུང་སྟོབས་
 གྱིས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་གོང་སྟོན་ལྟར་སྡེ་བ་གཞུང་གི་མཆོད་གཞིར་སྐྱུར་བས་དེའི་
 མངའ་འོག་ཡིན་ནོ། ལི་ཐང་གི་སྟོང་སྒྲ་ལི་ཐང་ཆེན་གཉིས་(སྟོང་པོའི་རྒྱ་དང་ཡར་

ལུང་ཚུ) འདུས་ཀྱི་མདོ་ལ་ཚུ་མདོ་ཞེས་གྲགས་པར་གྲུ་ས་ལྷ་མེ་བཅས་པ་དང་།
གཞན་དུ་འདྲེང་ས་དམ་རྒྱལ་པོ་དང་གྱེ་དམ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་ཚུ་
ཆེན (གཡས་སུ་མོན་པ་སོགས་ཀྱི་ཚུ་དང་གཡོན་དུ་དབུས་དང་གཙང་ཆུའོ།)
གཉིས་འདུས་ཀྱི་མདོར་མི་རྒྱབ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ཡོད་ཅིང་རྒྱ་གར་བཟོར་དང་
འདབས་འབྲེལ་བའི་མཆུག་རྒྱ་ནག་ཡུལ་དུ་མུ་ཡུ་བཟེར་གྲགས། དེ་ཡན་ལ་སློབ་དང་
ཀོང་པོ་ཡོད་ལ། ཀོང་པོ་སར་བདེ་མཆོག་གི་གནས་ཆེན་སྐྱེ་མཆོ་དང་ཅ་རི་ཅ་གོང་
ཡོད་ཅིང་། དེའི་ལྷོ་འདབས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་རྩ་མཆོག་གྲོང་ཡོད་པ་ཁོ་བོས་ཅ་རིའི་བར་
སྐོར་ནས་མཐོང་། དེ་ནས་ཡར་ལ་ལྷོ་བྲག་གི་ཡུལ་དུ་མར་པའི་སྐྱེ་གཏུང་བཞུགས་
པའི་མཁར་དགུ་ཐོག་སོགས་ཡོད། དེ་ནས་བོད་ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ལྡེའི་ནང་ཆོན་གྱི་
འབྲུག་པ་ཐམས་ཅད་མཆིན་པའི་ལྷོངས་དང་། ཀམ་ཁུ་དམར་ནག་གི་ཡུལ་དང་། དེ་
དག་གི་ལྷོ་རྒྱབ་ངོས་སུ་རྫོ་གང་ཆ་སྒྲིམས་པའི་མོན་པའི་ཡུལ་ཆེན་ཡོད་དོ། །

ལྷོ་ཐམས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ནི། བྲ་ཡག་ཆབ་མདོ་ལི་ཐང་སོགས་དགེ་ལྡན་པ་
དང་། ཆ་ཁོ་སོགས་ལྡར་ངོ་ནང་པ་དང་། བདེ་དགེ་བ་ལ་ས་སྐྱེ་ཀར་རྟིང་དང་། གཞན་
ནམས་ན་ས་དགེ་ཀར་རྟིང་བོན་ཆོས་ངེས་མེད་དར་རོ། །

བོད་དབུས་སྐྱིད་ཤོད་ཀྱི་སའི་ཐིག་ལེ། ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཞིག་སྐྱེའི་ནང་དུ་
ཡོད་པར་ཁ་ཆེ་བལ་བོར་གྲགས་པའི་ཤུག་ཐུབ་པའི་ངོ་བོའི་སྐྱེ་ཆེ་བ་དང་། ཡང་ཆུང་
བ་སོགས་རྟེན་གསུམ་ཁྱད་འཕགས་དུ་མ་བཞུགས་པའི་ལྷོངས་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲིང་དང་
འགྲན་པའི་ལྷ་ས་དང་། ཕོ་བྲང་དམར་བོ་དགུ་ཐོག་དང་། དེ་དག་གི་མདུན་ཤར་སྟོང་

ཀྱི་རིང་རྗེ་ཙམ་ཁ་པའི་སྐྱ་གདུང་རིལ་པོ་བཞུགས་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དགའ་ལྷན་
 དགོན་ཆེན་དང་། ལྷ་སའི་རྒྱལ་རིང་གྲ་ས་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་དང་དེར་
 དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་དུ་རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་ཡང་སྐྱལ་ཁྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་ན་རིམ་
 བཞུགས་པ་དང་། གྲ་ས་སེར་ཐེག་ཆེན་སྤིང་སྟེ། སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་རྒྱུད་སྟོད་
 སྤྱད་བཅས་པ་ལ་མཆན་ཉིད་དར་རྒྱས་ཆེ་བས་མདོ་སྐྱགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་གྱི་ཚུ་མགོ་
 ལྷ་བྲ་དང་། དེ་དག་གི་དགོན་ལག་བཅས་པར་སྐྱལ་སྤྱར་གྲགས་པ་འང་མང་ངོ་། སྤྱིད་
 བོད་ཀྱི་ལྷ་ངོས་ཀྱི་མདུན་རིའི་རྒྱལ་ཏུ་བསམ་ཡས་མི་འགྱུར་སྤིང་དང་། དེའི་སྟོད་དུ་
 ཉིང་མའི་དགོན་ཆེན་རྫོང་གྲགས་བྲག་དང་སྤྱིན་གྲོལ་སྤིང་དང་། བསམ་ཡས་ཐད་ཀྱི་
 གཙང་དབུས་ཀྱི་ཚུ་ཆེན་གཉིས་འདེས་ཀྱི་སར་ཁར་སྤར་རྒྱལ་བསྟན་བོད་དུ་དར་
 པའི་ཐུ་ལྷས་སུ་ཉེན་གསུམ་བབས་ཟེར་བའི་ཡར་ལུང་ཁ་འབྲུག་སོགས་ཡོད་དོ།

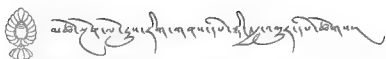
གཙང་ཕྱོགས་སུ་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་སྐྱལ་སྐྱེ་པ་ཆེན་སྐྱ་ན་རིམ་བཞུགས་
 གནས་གྲ་ས་ཆེན་པོ་བཟུ་ཤིས་ལྷན་པོ་འཆད་ཉན་དགོན་བྲ་དགོན་དུ་མ་བཅས་པ་
 ཡོད་དོ། །དབུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་དེར་སྤར་སྤོས་དེ་ནམས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་གྲ་ས་གྲ་
 ཆང་དང་། ལྷ་པོ་འབྱུར་བའི་སྐྱལ་སྤྱེ་དང་བཙུན་མའི་དགོན་དང་སེར་ཁྱིམ་པའི་སྤེ་
 སོགས་མཐའ་ཡས་ཤིང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱང་བཀའ་གདམས་པ་རྟིང་བ་དང་ས་དགེ་དང་
 བཀའ་བརྒྱུད་པ་དང་རྟིང་མ་པ་དང་བོན་ཆོས་སོགས་སྤྲ་ཆོགས་ཡོད་དོ། །པོད་དབུས་
 གཙང་ཁམས་སུ་རི་བོ་ཆེན་པོ་བཞེ (གཙང་གི་རི་བོ་ཆེ་དང་དཔལ་ཆེན་རི་བོ་དང་
 བསམ་ཡས་ཀྱི་ཟད་རི་དང་ཁམས་ཀྱི་རི་བོ་ཆེ།) དང་ཚུ་གྲུང་ཆེན་པོ་བྲུང་ (གཙང་

ཐུ་དང་དབྱུག་ཐུ། མཆིས་སོ། །གཙང་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོ་ནས་ཡར་ལ་རིམ་པར་ས་སྤྱོད་
 ཆེན་པོ་གྲུ་ཆང་ལྷ་ཁང་འདུས་ཁང་གསེར་དྲོག་ཅན་མང་པོ་སྤྱོད་དཔོན་བཅས་པ་
 ལྷོ་བས་འཕྱོར་སྤྱོད་གྲགས་ཆེ་བ་དང་། དེའི་སྤྱོད་དུ་དཔལ་གྱི་མགོན་པོའི་གནས་ཁ་བོ་
 བྲག་རྫོང་དང་། དེའི་སྤྱོད་དུ་རིམ་པར་མང་འ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་དུ་རྒྱལ་བོ་དང་དགོན་
 ཆེན་པོ་ལིང་བུ་དགོན་བཅས་པ་ཡོད། མཆོ་མ་པམ་པ་ཞག་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱོར་སྤྱོད་
 པའི་མཐར་དགོན་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་དུ་མ་དང་རྩོལ་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་རྩིས་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་།
 དེ་ནས་ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ་བཏན་མ་བཏུ་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྤྱོད་མཆོ་རྒྱུད་གངས་བྲག་
 སྤྱོད་འཛིན་དུ་མ་ཡོད་པ་དང་། མར་པ་མི་ལ་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་གནས་དང་། གངས་ཆེན་
 ཏེ་སེ་ཞག་དུག་གིས་བསྐྱོར་སྤྱོད་པར་གངས་སེང་ཡོད་པས་ཏེ་འཁོར་དུ་འབྱུག་གྲག་
 མི་རྒྱས་པ་ཡོད་དོ།

གཞན་ཕྱོགས་དེར་བལ་པོའི་ལྷངས་སྤྱོད་རྒྱལ་བོ་འབངས་བཅས་དང་མཆོད་
 རྟེན་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་བྱ་རུང་ཁ་ཤོར་ཞེས་པ་བཞུགས། ཕྱོགས་དེར་སྤྱོད་པ་དང་ཞང་ཞུང་
 སོགས་དང་། ཡང་སངས་རྒྱས་བྱ་རམ་ཤིང་བའི་ལྷང་གིས་ཟིན་པའི་ལི་ཡུལ་དུ་སྤང་
 རི་དང་མཆོད་རྟེན་གོ་མ་ས་ལ་ཞེས་པ་ཡོད། ཡང་ཕྱོགས་དེར་ཁ་ཆེ་རྒྱལ་བོ་སྤྱོད་བས་
 འཕྱོར་ཆེ་བའི་ཡུལ་དང་། གངས་ཏེ་སེའི་རྒྱལ་དུ་མགོ་དཀར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་
 ཆེས་མཆོག་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཆེན་ཁོང་ཁོར་ལྷ་ཆེ་ཞེས་པ་ལ་ཁོ་རང་ཆོས་སྤྱོད་
 ཟེར་བ་བོད་རྒྱུད་དུ་ལུང་ཆག་གིས་དུ་རུ་ཁ་ཞེས་པ་ཡོད་པ་དེའི་མི་དབང་ནི་འཛམ་
 མིང་གི་སྤྱོད་ཡིན་རྒྱུ་ཀྱི་མཁར་ཆེན་སྤྱོད་སྤྱོད་བཏུག་ཐུ (སྤྱོད་བར་ན་འདོམ་

དེའི་རྒྱལ་བྱང་དུ་རྒྱལ་པས་དུས་འཁོར་དུ་གསུངས་པའི་ཤར་ལའི་ས་འདུབ་
 བརྒྱད་འདྲ་བའི་དབུས་ཀྱི་མཆོ་ཆེན་བྱང་ལས་ཚུ་རྒྱལ་ལས་ཚུ་གླིང་ལྟ་བུ་བཅུ་
 བཞིས་སུ་བཞོས་པས་དེ་རེ་རེར་གྲོང་ཁྱིམ་བརྒྱ་རེ་དང་དེ་རེ་རེར་གྲོང་འབྲས་རེ་ཉི་
 རྟེན་གྲོང་བྱེ་བ་གོ་དུག་གི་དབུས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་ཀླ་ལ་བར་བྱང་ཐེམས་ཁོ་བོའི་སྒྲུལ་བ་
 རིམ་པར་རྒྱལ་པོ་མཛད་པའི་ལྗོངས་ངོ་མཆར་བ་ཡོད། འཛམ་གླིང་གི་ལྷོ་རོས་སུ་རྒྱ་
 ཀར་ཁེས་པའི་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དབུས་སུ་ཕྱོད་གྲོང་ཁྱིམ་ཆེན་པོ་དུག་དུ་ཤུགས་
 པ་དང་། གནས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་རྗེ་རྗེ་གདན་དང་བླ་མོད་བྱང་པའི་རི་དང་། ལྷོ་རི་
 རྒྱ་མཆོའི་འདབས་སུ་དཔལ་ལྷན་འབས་སྤངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་ཐོགས་ཡོད།
 དེ་ལྷོ་རི་ལྗོངས་དེར་བྱི་ནང་ཐུག་མོང་གི་རིག་བྱེད་བཞི་དང་རིག་གནས་བཙོ་བརྒྱད་
 དུ་ཤུགས་པ་དར་ཞིང་། རྫོས་སུ་རང་ཅག་གི་སྟོན་པའི་འཕྲིན་ལས་མད་དུ་བྱང་བ་
 ལས་རིག་གནས་བརྒྱ་དང་སྤུབ་མཐའ་བཞི་དང་། ཡང་རྫོས་སུ་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉན་
 ཐོས་རྒྱུ་བཞི་དང་། གསང་སྤུགས་ལུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་སྤུབ་ཆེན་མཐའ་ཡས་
 པས་ཡུལ་དེའི་ནོར་འདིན་ཁྱབ་ལོ།

དེ་ལྟར་སྒྲིམ་པ་འདིར་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་མེངས་གསར་བས་བྱངས་ཏེ། ལྷ་
རྒྱལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནམ་མཁའི་ནོར་བུ་གང་དེ་སྐལ་ལྷན་མ་ལུས་པའི་དཔལ་གྱི་སྒྲི་
ལམ་དུ་མངོན་པར་འཕགས་པས། དེ་ཀུན་གྱི་གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་གི་དགེ་
ལེགས་ཀྱི་འོད་ཟེར་འབྱུང་གི་སྐབས་པ་དྲུང་ལྟར་དཀར་བས་ཕྱོགས་དུས་ཀུན་དུ་གང་།

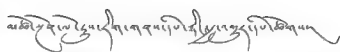

བར་གྱུར་ཏོ། །

དེ་སྐད་གཙོ་བོར་མཆོ་ཕྱོད་ཁྱི་བཤོས་རྒྱལ་མོར་གྲགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་
 དང་། འར་བྱང་དུ་བར་སྐབས་སྤྱུ་རྒྱ་བོད་ཏོར་གྱི་ཡུལ་དུ་སྤྱུ་རྒྱལ་གང་དང་གང་བྱོན་
 གྱིས་བྱ་སྟོན་ཅི་དང་ཇི་ལྟར་མཛད་པ་བྱི་རབས་པ་རྣམས་གྱིས་ཤེས་ཕྱིར་དུ་བཀོད་
 པའི་ཡི་གེ་ཚངས་སྤྱུ་གསར་སྟོན་ཞེས་པ་འདི་ནི། དཔལ་ལྷོ་བས་གྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་
 བའི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཕྱི་གུན་ཏན་གྱི་བརྒྱུད་དུ་འབྱུངས་པའི་རིགས་
 དང་ཆོ་འབྱུང་ཐུན་སྤྲུལ་ཆོགས་པའི་ཨེར་ཏེ་ནི་ཆེ་ཆེན་པོ་ཤོག་བྱ་པེ་མཆོ་སྤྱིས་རྩོ་
 རྩེ་ཞེས་པ་ཆོས་སྤྱིད་བྱང་ལ་མཁྱེན་སྤྱིན་ཡངས་པའི་སྤྱིན་གྱིས་རབ་དཀར་ཁ་ཏགས་
 ཆེ་ལེགས་སོགས་བཏགས་ཏེ། འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་ཞེས་བསྐྱེད་ལྟར་དུ། སྤྲུལ་པ་
 མཁན་པོས་རང་ལོ་གྲུ་གསུམ་པ་མེ་རྟ་ལོར་སྤྱིན་དག་མཛོན་བཞུང་བཞུང་རྩིང་གིས་
 ཆེས་ཆེར་མ་བཅིངས་པར་ཕལ་གཏམ་ཚུལ་དུ་བཀོད་ལ། དེ་ཕལ་ཆེར་སྤྱུ་ཆེན་རྣམས་
 གྱི་རྣམ་ཐར་ལས་བཏུས་པ་དང་། མང་པོ་ཞིག་གཏམ་རྩིང་དག་ཁྱུལ་ལྟར་ཡིན་ལ།
 ཡང་ལ་ལ་དག་ཕྱོས་སྤྱུ་ཆོགས་ལ་བསྐྱེད་ཅམ་ལས་ཁྱུངས་ཆེན་པོ་མེད་པས་ནོར་བ་
 སྤྱིད་ཀྱང་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུང་ལྟ་བུ་མེན་པས་གལ་ཏེ་ནོངས་པ་སྤྱིད་ན་ཡང་། དེ་ནི།
 མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་གྱིས། རྒྱལ་ས་འོ་མ་ལེན་པ་ལྟར། ཉེས་པ་དོར་ལ་ལེགས་པ་
 བླང་། ཞེས་གསུངས་ལྟར་བྱ་རིགས་སོ། །

འདིའི་ཡི་གེ་བྱི་མོ་ཁོ་བོའི་དུང་དུ་གནས་པའི་བཙུན་རྒྱུང་སྟོ་བཟང་བསྟན་
 འཕེལ་དང་། པར་ཡིག་འབྲི་བ་པོ་དགེ་ཚུལ་སྟོ་བཟང་བཙུན་འབྲུས་སོ། །བྲག་ཤིས།

ཐུང་པ་པོའི་གཏམ་བྱ།

98

དེ་ཡང་མཚོ་སྒྲོན་ལོ་རྒྱུས་ཚངས་ལྷུ་གསར་སྟོན་ཞེས་བྱ་བའི་ཚོམ་ཡིག་འདི་ནི་
སྤུས་པ་མཐུན་ཆེན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་1763ལོ་ནས་བཟུང་མཛད་པའི་ཚོས་
འབྱུང་དཔག་བསམ་སྒྲོན་བཟང་དང་འཛམ་གླིང་གྱི་བཤད། གསོ་བ་རིག་པའི་རྒྱད་
བཞིའི་དཀའ་གནད་སོགས་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་གསེས་གྱི་གཞུང་
ཚད་སྟོན་ཞིག་ཡིན་པའི་ཁར་མདོ་སྐད་ཚོས་འབྱུང་སོགས་སུ་བཀོད་ཆུང་། སྟག་པར་
དུ་མཚོ་སྒྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་གིས་1982ལོར་འདི་པར་སྟོན་གནང་བས་ལོ་
རྒྱུས་འདི་བ་སོགས་ལ་ཕན་ནུས་ཆེན་པོ་ཐོབ།

2013ལོར་སྐབ་ནི་མཚོ་སྔོན་ཤོད་གྲོ་ཡིག་རྒྱུང་ཞིབ་འཇུག་ཆོག་མཁན་པའི་ཆོག་མཁན་
གཙོར་བདེ་མཁན་པ་དང་ཆོག་མཁན་པའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ནི་མཚོ་སྔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤོད་

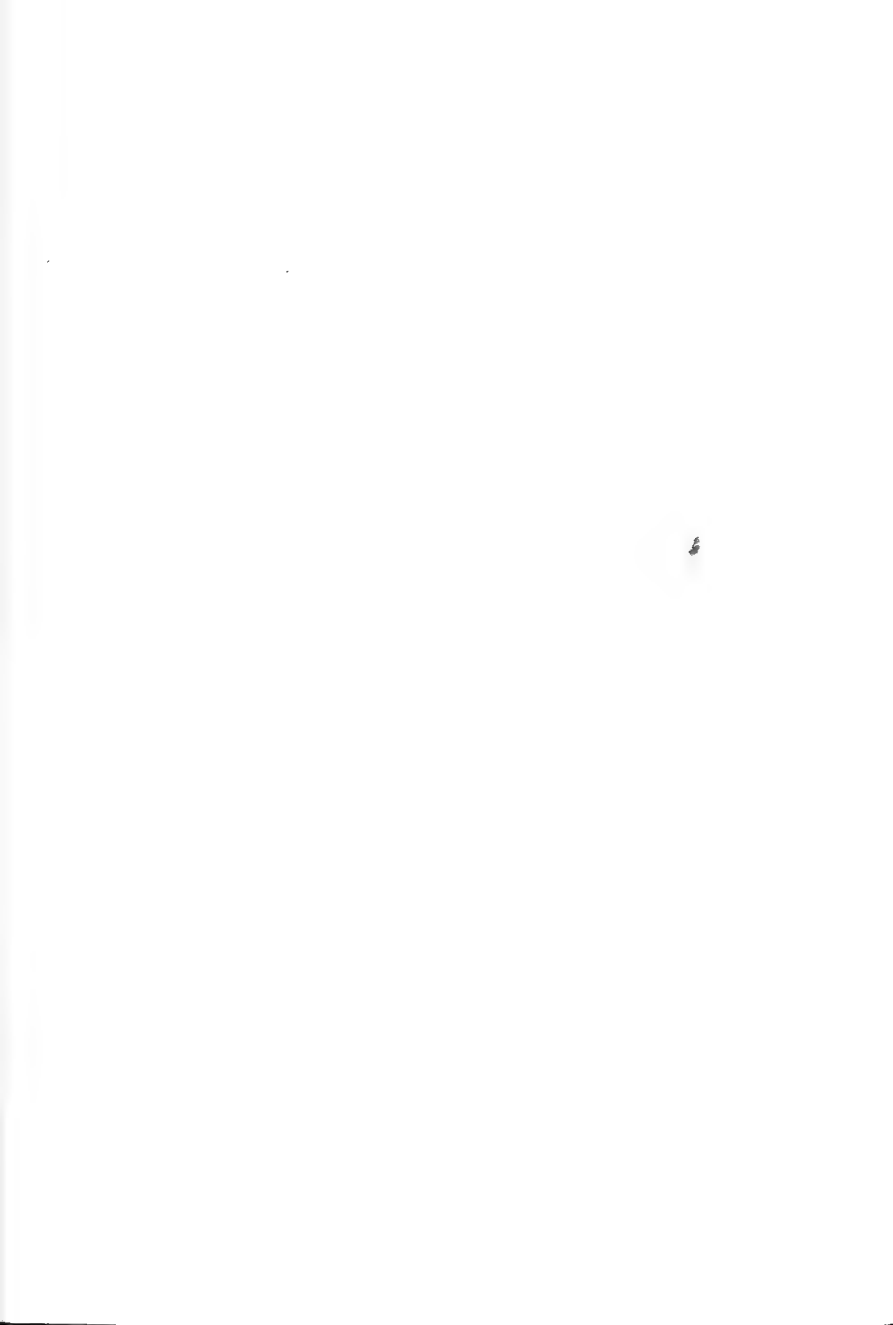

འབྲེལ་ཡིག་ཉིང་མུར་སྟོབ་དང་འཚོལ་བསྟུ། ཡིག་བསྟུར། དཔེ་སྟུན་བྱ་རྒྱ་སྟོགས་
 ཡིན་པས། སྔན་གྱིས་མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་པར་སྟུན་གནང་བའི་
 མཚོ་སྔོན་ལོ་རྒྱུས་ཚངས་སྤྱད་གསར་སྟོན་ཞེས་པ་འདི་རྒྱ་ཡིག་རྩ་བ་སྟུར་ནས་མཚོ་
 སྔོན་བོད་རིགས་ཚོགས་པར་བསྟུར་བ་ན། ཁོང་ཚོས་2014ལོའི་《མཚོ་སྔོན་བོད་
 རིགས་》དེབ་གཉིས་པའི་ཐོག་རྩ་བཀོད། ད་ཐེངས་བསྟུར་ཚུལ་འདི་དང་མ་ཡིག་
 གཉིས་བོད་རྒྱ་ཤན་སྟུར་གྱི་ནམ་པས་པར་སྟུན་བྱས་པ་ཡིན། འབྲུག་པ་ཅི་ཡོད་དག་
 བཅོས་གནང་རོགས་ཞུ།

མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གི་ཚོམ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་པ་པདྨ་དོ་ཇེ་
 མཚོག་གིས་བསྟུར་ཡིག་ལ་ཞུ་དག་གནང་སྟབས་བསྟུར་ཡིག་གི་སྟུས་ཀ་ཕྱོགས་
 ཡོངས་ནས་ཇེ་བཟང་དུ་སྦྱར་པས། ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གིས་བཀའ་ངེད་ཆེ་ཞུ་
 ལགས།

ཞེས་བོད་སྟག་ཕུན་ཚོགས་ནས་2016ལོའི་ཟླ3པའི་ཆོས་18ལ་ཟི་ལིང་དུ་འོ།

2017-09-09

ISBN 978-7-5420-3016-0

9 787542 030160 >

MAXIMUM RETAIL PRICE
INCLUSIVE OF ALL TAXES
\$ 300